DEWI SINGH KHONGDUP

* * * * * * *

* * * * * * *

HADIEN U SYIEM

First Edition 1988

La pynmih
da
U Nongthoh

La shon ha
RI KHASI PRESS
SHILLONG
1988

Ka Dor .. Rs. 25.00

KHYNDIAT KYNTIEN

Ha ka jingkren jong nga ha kawei ka *Seminar*, nga la pyndonkam ia kine ki ktien shaphang ka thoh ka tar Khasi :

"Ka jingmut jingpyrkhat u briew ka long kaba lait luid H'oid, ka lait luid katba ka dang sah tang kum ka jingmut ka jingpyrkhat. Ka jingeh ka mih ynda u briew u hap ban pynpaw pyrthei ia kata ka jingmut ka jingpyrkhat jong u Namar, ha ka jingiadei para briew, uwei pa uwei u hap pyrkhat ruh shaphang ki rukom pyrkhat jong kiwei pat, kiba lah ban long khongpong na ki jong u Ki mih ki jingiapher jingmut, para mai jan, para lok, shipara bad wat shitnga ruh, namar ki rukom pyrkhat ym tang ba ki iapher na uwei u briew ha uwei pat, hynrei ba ki iatyngkhuh ruh ha ka por bad ha ka jaka ba ki dei ban iaiaid ryngkat ryngkat Tip haduh katno lah ban ong ba ka iashoh ka iadat, ka ialeh mukotduma, ka jingisih, ka jingshun bad ka jingbuh sni, bad kiwei kiwei de ki kam palat para briew, ki mih (i) na ki jingmut ki jingpyrkhat, ne ki rukom pyrkhat, kiba pher bad iapyrshah na ka jong kiwei pat, bad (ii) namar ba u briew u kwah ban pyntrei kam ia kita ki jingpyrkhat khlem da salia kumno kiwei pat ki briew kin sngew ne kin leh "

Kiba kham bun na ki khana ha kane ka kitab ki kren shaphang ki jingri jingdup u briew bad ka rukom im jong ki kaba man ka sngi Ngi ieh ha ki nongpule ban da pynleit jingmut khyndiat khynsoit haduh katno ki ngeit ba ki kynja ba im ba par baroh ki don la ki jong ki rukom pyrkhat

Ngi la pynrung ruh katto katne ki khana lyngkot kiba ha ka ktien Phareng ki ong ki *short stories* Shaphang kine ki khana lyngkot, nga la ong kumne ha kawei ka jingkren jong nga

"Shaphang ki khana lyngkot pat, kiba ha ka ktien Phareng ki ong ki *short stories*, ym pat lah koit ban ong ba kine ki la long kawei na ki bynta kiba kongsan jong ka thoh ka pule Khasi Ha ka jingshisha, kine ki khana lyngkot ki long kiba dang khyndiat than eh ha ka ktien Khasi ba, kumba ka long mynta, ym pat lah ban ai ka jingkynthoh kaba biang shaphang jong ki Ki khana

lyngkot hangne kim mut ne kynthup ia kito kiba ngi ong ki puriskam, ki parom, ki khanatang ne ki khana hyndai Lah ban ong ba ka khana lyngkot ka long ka *novel* lyngkot ne *fiction* lyngkot, kaba kren, kaba bishar, kaba pruid dur, ha ki ktien bad ki kyntien kiba lyngkot bad kiba bang, ia kawei ka syrtap jong ka jingim u briew kaba bun syrtap, bad kaba ai ruh ia ka khubor kaba ka jait bynriew ka dei ban sngap bad ka hap ban pyrkhat Na kum kata ka khana lyngkot, lah ban iohi, ngut nget, ia ka rukom im jong uno uno u briew ha ka jingiadei jong u bad la kiba ha iing ha sem, bad la ki para marjan maipa, ha shnong ha thaw, ha ka trei ka ktah, ka leit ka wan jong u, bad ruh ia ka jingmut ka jingpyrkhat jong u Hooid, shi rukom, lah ruh ban ong ba ka khana lyngkot ka long kum ka dur kaba pyrshang ban kren shaphang ka rukom im jong ka jait bynriew hi Uwei u nongthoh u ong ba u leit eh ban rwai shaphang ki briew kynthei bad shynrang, jong ka juk mynta Ki khana lyngkot ki thmu kumjuh—ki iathuh shaphang ki briew, kynthei bad shynrang, jong ka juk mynta. Hynrei ban shu iathuh tang kumta pat ruh kam biang Ka khana lyngkot ka dei ban don ka dur, ka doh, bad ka dohnud—ka dur kaba biang ha ka rynieng, kaba ring ba ktah ia ka jingmut jingpyrkhat u briew, ka doh ha kaba ka snam kaba pynim ka tuid, ban pynbang pynthiang ia ka rukom pyrkhat jong u, bad ka dohnud kaba sngewthuh ia ka jingkwah jong kiwei pat, bad kaba pdiang ia kata ka jingkwah jong ki ba ka long ka aiñ ba ka dei ban bud."

Ngi kyrmen ba ki nongpule, hadien ba ki la mih syep baroh shi sngi ha la ki jong ki jong ki kam, kin sngew jah thait haba ki ioh ban iasyllok shi poi bad u Jali Thylliej bad ki para lok jong u, lem bad kiwei pat ki nongiashim bynta ha kine ki khana

Malki, Shillong.
May 19, 1988.

D S KHONGDUP

1

HA PHYLLAW

Bun sien, haba shai ba shit ka Sngi, lah ban iohi ia ki jingri jingdup u briew ba ki rich tngen ha phyllaw U ksew u shong kyllain tdong ha shyngkub, u iing u pynhiar mynsiem phe shi phe kum uba dang shu dep lamareh thong, u da sei la u thylliej shabar, bad u pynran khmut beiñ shi beiñ katba u pynshong dor ia ka jingiw-bih kaba pher ba phei kaba wan siat ha ki thliew khmut jong u Don ki syiar kiba dem bad shong thait hapoh ki syrngiew dieng soh, don ruh kiba sum ha khyndew teng teng ki pynher pum pum katba ki dang ialeh kmen halor u shyiap U moina uba shah sei hapoh ka ruh, bad u tuta uba shah teh kynjri, ki khih shane shatai ha la ka jaka jaka, hateng hateng ki peit matsuh sha u ksew uba peit matsuh sha u yiar ryngkuh uba bishar ia ki viar kynthei kiba sleh umphniang hajan jong u Kum ha kata ka por, kine ki jingri u briew ki shait iakren da kajuh ka ktien

Ha kawei ka sngi ki jingri uwei u briew ba nong kyndong ki iashong kai sngewbha ha phyllaw Kine ki dei u yiar ryngkuh uba kyrteng u Pakhuh Thapmang, u ksew uba kyrteng u Pynran Khmut, u tuta uba kyrteng u Lah Thylliej bad ka han kaba kyrteng ka Wai Kapkab Kine ki jingthaw kiba im ba shong bad u khun bynriew ki kham iabun ktien phylla kumno te ha kata ka sngi

'Naduh ki sngi ba u Kyniad jong ngi u wan phai na Laban," u Pakhuh Thapmang u ia ksai, 'nga da lyng-ngoh shisha ngain balei kein ba u phuh ka khmut ka khmat baroh baroh shi sngi Hato kata kam dei ka dak ba u la bulrich ei ei na ngi?'

"Ngi pat ki han te phi," ka Wai Kapkab ka pynbud ha ka sur kum kaba kwah ban iaai̱nia, "ngim ju kham pyndonkam koit ia kata ka ktien *lyngngoh.* Kiba don khmut kiba don jabieng kim ju kham lyngngoh thala ia kaei kaei kaba ki iohi, bad kim ju ai lad ruh ia la u thylliej ban kren lait lan ha kane ka liang Da kumta ki roi parum pareh, bad ki man bha kyrhai "

U Pakhuh Thapniang u peit kliw ia ka Wai Kapkab, u khapbrip de la ki khmat khrip khrip katto katne sien ; bad namar ba u dei u ryngkuh uba sngew rangbah bad ubym ju ai lad ia ki yiar kynthei ba kin balaiñ ktien ha khmat jong u, ne ba kin iashoh iapuh para ma ki, u ong ha ka sur pharshi, "Ki jingthaw kiba kum ma phi te Kong Wai, kibym ju jhieh ka sner wat la ki phyrnop ia lade ha um baroh shi sngi, kin leit lah sngewthuh shano ka ia ka ktien *lyngngoh!"*

Ka Wai Kapkab ka bitar lep, ka pah *"kak kak, kak kak,"* ka pynieng de ia la u ryndang kum kaba thmu ban ai jingsneng kaba kham tyngeh ia u Pakhuh Thapniang, bad ka ong, "Tang namar ba me saw hum u shyrtong, men shu thaiai noh ba ki para lok jong me baroh ki dei kiba duna snam suda? Ja, ba ngan da dei u han kpa te, ngan jin da la ani shi synam trait na uto u shyrtong me, haduh ba men da jah kwah syndon, khun ka rang kynih!"

"Nga burom ia ka jingsngew jong phi," ong pynkloi u Pakhuh Thapniang ha ka sur kaba kham jem, namar u ithuh ba ka Wai Kapkab ka la thap bitar shisha ia u. "Phi ni, Kong Wai, u briew u im ha ka dum ka lyngngoh man ka sngi, te, ka long hi kein kaba dei, kum

ki jingri jingdup jong u, ba ngin iabud lem katba lah ia ka rukom im jong u."

Ka Wai Kapkab, kaba la mlien ban bud ia u han kpa kat shaba u ialam ia ka, ka sngew iahap shibun eh ia ki ktien u Pakhuh Thapniang, bad kumta ka mynsiem bitar jong ka baioh ka shu um noh hin lyhin hangta hangta hi Ka pynkhih kui kui ia la ka met, bad ka dem hun mynsiem halor u phlang U Pynran Khmut, kum u mrad uba sngewthuh ia la ka bor, u shu sei ia la u thylliej shabar, bad u ang shahe katba u phai sha u Jali Thylliej uba ieng pyrkhat halor u siej lyngkhot ryngkat bad ka khmat kaba i biria

"Kum ban kren ia kajuh pa kajuh," u Pakhuh Thapniang u sdang biang, "nga te shisha shisha ngam lah khlem da lyngngoh, balei kein ba u Kynrad jong ngi u phuh mut u phuh mat, phum phum hi kein, ha kine ki sngi Bah Mut,' u ong ia u Pynran Khmut, "jar jar phi shu sngap phi shu shong don akor, phi uba shait ai kti ia la u Kynrad man ka por ba u ai jingbam ia phi, phi ong kumno?"

U Pynran Khmut u pynkhih la u tdong khyndiat, ban pynpaw ba u pynshah shkor kyndiang ia ka nia ka jutang ba ki para lok jong u ki sei, bad u ong, "Yn iaong shuh sa kumno ka! Dei kein ban don ka daw balei ba u Kynrad jong ngi u i sngewbha"

"*Tuta ai khaw, tuta ai khaw!*" u sei sur thiang u Jali Thylliej "Naduh ba ngi la wan shong bad u briew, ngi la mlien bha ban kren lorni Nga ngam ju sngew tynnat ban iathuh tang ia ka leit ka wan kiwei, ne ban bishar ia ka jingsngew jong ki, ioh ki bishar kylliang ia nga,

bad ki shem ba nga long uba duna. Lut ei tang ka por, bad kum klet noh de ia ka kamram la jong."

"*Kak kak, kak kak,*" ka Wai Kapkab ka ang biang la ka shyntur. "Ka nia madan aiu kaba kum kata! Lada teng khat ngim lah shuh wat tang ban kren lorni te, kumno kan bang ka bam ka dih?"

"O ho, hep!" u phai ktien u Jali Thylliej "Ka ja ka kham bang seh mo haba ioh shuwa ban da iakren lorni ?"

"Hooid kein," ong ka Wai Kapkab, ka phuh mat sarong malu mala, namar ka tharai ba u Jali Thylliej u kham shitom ban sngewthuh shaphang ka jinglong ki para jingthaw "Ka jingim kaba thiang kum ka lorni briew te phi, yn leit lah ioh shano ha snieh pyrthei. Phim tip seh mo ba u briew u proh ka jabieng, bad u lah de ban bam ban dih kham bha, namar ba u nang kumno ban kren lorni ia kiwei pat ?"

"*He he he* !" u rkhie sngewbha u Pynran Khmut, bad u ong, "Ka lorni briew kam dei phi Kong Wai ka dawai pynbang ja."

"Kumno kam dei ?" ka Wai Kapkab ka kylli ha ka sur kaba pynpaw ba u thylliej jong ka u la sdang tyrkhong, ka da pynieng artat la u ryndang kum kaba thmu ban iatai nia bad u Pynran Khmut haduh ban da sep ka Sngi. "Lada kam dei te balei u briew u ieit ban ialorni para briew?"

"Phi i," u Pynran Khmut u pynshai, "dei tang u jingthaw uba don ka mynsiem pihuin uba sngew tynnat ban kren lorni ne ban pharshi briew. Te, ngi kiba long tang ki mrad saw kjat bad ki sim ar thapniang, balei te ialeh tynneng ban pyni ba ngi don kum kata ka

mynsiem?"

"I Bah Mut i kren ia kaba dei, kaba da dei eh hi kein," u Pakhuh Thapniang u ong ha ka sur kum uba ai rai ia ka mukotduma. "Nga ngam ju shah ia ki syiar ba kin iashoh iadat. Ki tang shu la sdang ban iapuh ban iapajut, kloi lan nga tur ban pyniakhlad ia ki, nga da kawiat de ia ki bad swiat bad swiat. Phin da aili te phi, ka sem baroh kawei kan khynwin kum ka iew luri lura"

"*Tuta ai khaw!*" u Jali Thylliej u pynmih sur thiang. "I Bah Pakhuh i la rai, ngin iapdiang ia ka ho? Phi i, nga ruh nga ngeit ba ki mrad bad ki sim, khamtam ma ngi kiba shong bad u briew, ngim dei ban don ka mynsiem bishni Kum kata ka mynsiem ka kha roi shi-bun ki jingsniew, bad kawei na ki ka dei ka mynsiem lorni, te, ngin sa shah kynnoh ba ngi dei kiba jler thyl-liej Bad tip ruh ngam da tip te phi, kata ka mynsiem bishni ne ka mynsiem lorni ka long kaba kumno!"

"Oh," ong ka Wai Kapkab, ka da pynnoh artat la u ryndang, "naduh ba u kpa ki khun u la khlad noh, imat ym don shuh mano mano uba sngewthuh lem ia ka jingsngew jong nga"

"Em phi, Kong Wai, phim dei seh ban sngew mar-wei kumta," u Pynran Khmut u kren pynshngaiñ ia ka Wai Kapkab "Ngi hangne ngi long ki para lok ki para marjan jong phi Phi phi don la ka jong ka ïing, u Bah Pakhuh u don la ka jong ka sem, u Bah Jali u don la ka jong ka tnat siej, bad nga pat nga thiah ha tyng-kong ban ap ia ka ïing u Kynrad jong ngi, bad ban da ruh ia phi na ki kti u nongshun Kumta kein ngi dei ban iaim lang para jingthaw, ban iarap lem uwei

ia uwei pat Da kumta ruh ngin lait na ki bniat u suri bad ki tyrsim u khla, bad ngin sa lah iuh ban im ha ka suk ha ka sain shi rta"

"Da kumta ruh ngin lah ban sngewthuh kham bha ia ka mon u Kynrad jong ngi, uba ai bam ai dih ia ngi, bad ban kren de shi kyntien ar kyntien da ka ktien briew," u pynhap nia u Jali Thylliej

Ka Wai Kapkab ka peit lieb sha u Jali Thylliej, bad ka ong, "Khublei shibun Baroh phi iadon ka mynsiem sngew lem, kaba pynsngewthuh ba ngam dei ban pyikhat khuslai ia ki sngi kiba la leit"

"Ban poi biang sha kajuh shi kajuh," u Pakhuh Thapniang u ud kum uba pisa, "balei te ba u Kynrad jong ngi u phuh ka khmut ka khmat ha kine ki sngi?"

"Shi me, jakrak me kren ia kata kaba me ong kajuh shi kajuh," u Pynran Khmut u khñium kum ubym mon shuh ban iabun ktien "Ka jyndem ruh kam thnam lih kumba thnam ma me Imat me la tyrsain ki thapniang, ym dei? ba me kwah ban pule sa ia ka dohnud u briew?" U phai sha u Jali Thyllie, bad u ong, "Bah Jali, phi phi la sngewthuh kham bha ia ka leit ka wan u briew, phi la nang de ban kren shi kyntien ar kyntien da ka ktien jong u Ai um dih phi ia uto u men sangot uba la tyrkhong u ryndang kabym i lah ong shuh"

"Kham bun sien," u Jali Thyllie u pynshai, "u briew uba la iaw kum u Kynrad jong ngi u shem sngewbha eh ha la ki khun, khamtam haba ki dei kiba tip sngi, kiba kohnguh hukum, bad kiba bha briew"

"Ew," u Pynran Khmut u kynthoh ha ka sur iaroh, "phi kren kum uba da tip shisha ia ka rukom pyrkhat

u briew "

"Nga ngam tip ia ka rukom pyrkhat u briew," u Pakhuh Thapniang u phla khlem da sngew rem; "namar kumno ngi lah ban sngewthuh, ngi ki jingthaw kiba rit jabieng, balei u Kynrad jong ngi un phuh mut un phuh mat marwei hangne ha nongkyndong, haba ki khun jong u pat ki shong ki sah shatei sha Sor Laban? Toi u dei ban kham phuh kham kmen haba ki don ryngkat bad u em? Ym dei kumta, Kong Wai?"

"Hooid kein," pynhap nia ka Wai Kapkab, "ban kum nga lei te phi, thiah ruh tharai ym rat da ioh thiah shuh lada ki khun kim don iyngkat ha kti ha kjat "

"Ieh, Kong Wai, ieh Ynnai iabun ktien shuh," ong u Pynran Khmut "Phi phi dei ka han kynthei, kumta phi kham sngewthuh haduh katno ki longkmie ki phuh ki sngew sarong haba ki khun ki don lem bad ki Hynrei mynta ngi iakren shaphang la u Kynrad U la don katno ngut ki khun kumto?'

"Ar ngut," u jubab pynkloi u Jali Thylliej "Uwei u shynrang bad iwei i kynthei "

U Pakhuh Thapniang uba sngewbha eh ban ialap tang shaphang ki shynrang, namar u ngeit ba dei ma ki kiba don hok ban synshar ia ka ïing ka sem, u ong pynkloi, "Uba nyngkong u kyrteng u Rang U Kynrad jong ngi u ong ba u Rang u la don khatphra snem, bad ba ki ngab jong u ki ih saw huiñ kum u shyrtong jong nga "

"Bad ka para u Rang ka dei ka Thei," ka Wai Kapkab, kaba ieit ban ialap tang shaphang la ki khun kynthei, ka pynhap sui lem "Nga tharai ka la nang wan dur, bad ka phuh ka iwbih kum utai u tiew kulab harud phalor "

U Pynran Khmut ubym ju kham kwah ban iaid nia, u shu kynthoh, "Hooid, u Rang bad ka Thei. Kine ki iaieit bha shipara, bad ki pynphuh pynsngewbha ia la u kpa, wat la kim don ryngkat bad u."

U Pakhuh Thapniang, ba u sngew smiej kumno re haba u sngap ia ki kyntien ba ki para lok jong u ki pyndonkam, u pynieng la u ryndang, bad u sdang pynkhih la ki thapniang, u da mut ban kynih *kik ki rik-k, kik-kk*, ba u sngew iahap nia eh bad u Pynran Khmut Hynrei hamar ba un ang ia la ka shyntur, u kynmaw khlek ba kum u kpa uba synshar ia ka sem kaba bun kynthei, um dei eh ban pynpaw pyrthei ba u long uba tbit ban phawar Kumta u shu ong, "Em, nga u syiar te ngam sngewthuh satia balei ba u briew u ieit ia la ki khun"

"Ban kren ia kaba shisha," ong u Pynran Khmut, "nga ruh ngam sngewthuh"

"Phi ki longkpa te phin leit sngewthuh shano ka," ka Wai Kapkab ka kren ha ka sur kaba lam sarong. "Nga nga la mlien ban ri ban kdup ia la ki khun, kumta nga sngewthuh biang biang balei u Kynrad jong ngi u ieit ia u Rang bad ia ka Thei

U Jali Thylliej u sngew ba lada un dang ktik ia la ki para lok, u thylliej jong ki un iathuh khana biang na ba sdang, bad kata ka khana kan ym kut shuh. Kumta u pynwai noh ia ka jingialang da kaba ong, "Nga te nga sngewthuh tang malu mala *Ahem* ! Ka jutang ka la kut ho ? Ia ngin iaiaid na kawei pat ka lynti."

Kumne kein ki jingri jingdup u briew ki shait iakren iakhana naduh ki sngi kiba mynbarim, bad, lehse, lada ngi sngewthuh, ki dang iabun ktien hi kumjuh ha kine ki sngi.

HAN TE PARA HAN

Man ka por ba u Rang bad ka Thei ki ioh shuti, kim ju pep ban wan pynlut ia ka ha shnong la jong. Haba u Rang u leit khwai, ka Thei ka trei ka ktah ha kper, bad ka sar ka pynkhuid ia ka phyllaw Haba ka dei ka aiom kheit, baroh ar ngut ki leit bud ia la u kpa sha bri, bad ki kmen eh ban ioh kit kwai kit soh ryngkat bad la ki para samla kiba wan iarap ia ki Shisien shi taiew, ki leit sha Iewthymmai ban thied ban pet, ban siew ban tda Ki ieit ruh ban ri ban sumar ia la ki jingri jingdup Kine ki dei, kumba ngi la tip, shi sem ki syiar ia kiba la synshar da u Pakhuh Thapniang, ka Wai Kapkab bad phra tylli ki khun rit jong ka, u Pynran Khmut uba ap ba da ia ka ïng ka sem bad ia la ki para jingri jingdup, bad u Jali Thylliej uba ñiew ia lade kum u myllung jong ki sim bad ki mrad kiba shong bad u briew U Rang bad ka Thei ki sngew tynnat eh ban hikai kren ia u Jali Thylliej, bad haba u la nang ban pynbud katto katne ki ktien ba ki hikai, ki sngew kumba ki la lah ban leh ia kaei kaei kaba phylla eh Hynrei kim lah pat khlem da lyngngoh balei ba u Jali Thylliej u kham kloi ban sei ia ki ktien kiba kim ju kham pyndonkam ha kaba hikai ia u, ne ha kaba ki iakren paia ma ki Ka lah ban long ba u bang bha ban sngap tuh kumno ki khyn-nah bad samla kiba iaid lynti na phyllaw ki shait iakren para ma ki. La ka long kumno kumno, bun sien u Rang bad ka Thei ki hap set laha ia la ki shkor haba u Jali Thylliej u khlei shong shit kyndit kyndit ia ki ktien kiba kin ym shlan ban pynmih pyrthei lano lano Kumta kein,

la ka shuti ka jrong ne ka lyngkot, ka por ba ki pynlut ha la shnong ka iaid stet shibun eh, bad bun sien ki sngew blaw kumno re haba ki dei ban leit phai sha Sor Shillong ynda la kut shuti

Ha kawei ka step, ka Thei kaba ai jingbam ia la ki jingri ha phyllaw ka pyrta kyndit, "Bah, Bah!"

U Rang u mih kloi kloi shabar "Balei Hep phi da kyang katta katta ?" u kylli "Phi kum iuh tdong bsein ne ?"

"Em phi Bah," ka Thei ka jubab "Nga shu i synei sat ia kine ki khun han Peit seh, khroi ki iaieng kynhun shipara, ki iaiaid shane shane, shatai shatai, bad ki pah sngew sangsot kiab shi kiab, ba ki khot ia la ka kmie Ei ei ruh kim bam Nga ai ja ia ki, hynrei tang ka khmat ruh kim peit sat ia."

U Rang u shu peit shiphang ia kita ki khun han ba ki iaid shaneng shaneng, sharum sharum, ha dong phyllaw, bad ki khot ia la ka kmie ha ka sur kaba dung ia ka jingsngew ka Thei U lyngngoh eh kumno ka han kaba ieit ia la ki khun kan shu ieh noh kumta ia ki U Pakhuh Thapniang u puh jingbam bad la ki yiar kynthei ha phyllaw, u Jali Thylliej u bam pyrsit bad u kjap sla sohtrun ha shyngkub, bad u Pynran Khmut u dem sngewbha ha tyngkong. Te balei kein ka Wai Kapkab kan leit kyntiap jaka shawei? "Shano kato ka Kapkab ka leit?" u Rang u shu ong kum uba kylli ia lade

Shuwa ba ka Thei kan jubab ia la u hynmen, ka sur kaba tied kyndit jrain kum u pyrthat ka sawa napoh shyngkub, "*Tuta ai khaw! Kong Kapkab—leit kai khynraw!*"

U Rang bad ka Thei ki shu iapeit seh para ma ki, ki

shu iaang de tyngheng kum ki muid samla U Pynran Khmut bad ki lok jong u ruh ki shu iapeit matseh sha u Jali Thylliej kum kiba ngeit, imat, ba u la kem puri ha kata ka por

U Jali Thylliej u sngew smiej kabym lah ong shuh ba u la lah ym tang ban pynshaiong ngain ia la ki para jingri jingdup hynrei, khamtam eh, ban pyndum buit de jlang wat ia ki khun u Kynrad jong u, kiba long ki briew kibym dei ban kyndit thala ia ki sur ki sim ki doh, lei lei haba ki mih na kito kiba im ba shong bad u khun byniew Kumta u pyrkhat ha la ka jong ka jingstad tuta ba ka por ka la poi ba un pynmih madan noh ia la ka buit, bad kata ka long ba un ialap, ha ka sur bad ka ktien u briew, shaphang ka jinglong kaba shisha jong ki han, khnang ba u Rang bad ka Thei kin tip bad sngewthuh kham bha balei ba ka Wai Kapkab ka ieh khunswet ia la ki khun Hamai ba u mut ban ang ia la ka shyntur kumno re u poi kynmaw khlek ba u Pynran Khmut bad ki para lok jong u kim pat nang ban kren wat tang shi kyntien ruh da ka ktien briew, bad kumta u artatien la kin sngewthuh ne em ia ka jingmut jong ki ktien kiba u mut ban pyndonkam Te, lada kim sngewthuh, kan long noh la kum ba bret ia u mawlynnai ha khmat ki sniang, bad ha ka jaka ba kin iaroh bad sngew sarong ia u, ki lah pynban ban tharai ba u la kylla lamwir, bad kumta kin kiar na u U la kulmar wit, bad u sngew kum uban lamwir shisha haba, ha kata kajuh ka khyllipmat, u iohi liak hangtai ha dong phyllaw ia ka dur kaba pynshaiong ia u ngain Ka Wai Kapkab ka rung ha phyllaw, bad ka khot ieit ia la ki khun kiba mareh stet sha ka ki tang shu ioh sngew ia ka sur khroh ka kmie U Rang bad ka Thei

M phuh da kaba kmen haba ki iohi ia ka Wai Kapkab ba ka iarap pynpuh jingbam ia la ki khun, bad ki rung noh shapoh ling. U Pynran Khmut bad u Pakhuh Thapniang ki leh kum kibym tip bym iohi iano iano.

"Ka apot sep sngi aiu kaba kat kane kaba wan jia wan ngat ha nga," u Jali Thylliej u thnum marwei maiwei, "ba ngan kylla long ka jingshah rkhie bein ha khmat ki khun u Kynrad jong nga tang namar ba ka han iap lok ka leit kyntiap bam sha phyllaw iing ki briew? Imat la don u han tymmen aiu re uba la khroh la pah ia ka Toi ka dei ban da kham pyrkhat shaphang la ka burom, namar ka sim ar kjat ar thapniang kaba dang ri dang kdup ia la ki khun kam ju kham pynleit jingmut shaphang u rang longkpa, khamtam haba ka dei ka han kaba kloi ym tang ban iaim ryngkat hynrei ban iaiap ryngkat ruh ha kajuh ka khyllipmat bad la u lok Imat, ha man la ka pateng, dei hi ban don, la kumno kumno, kawei ka han kaba kham khyllah jinglong na kiwei pat Haw shuh ngan pyrshang ktik noh ia ka Kong Wai hato kan rkhie kan kyang kumno" Kumta u pynieng la u ryndang bad u ai ksai, u da ong, "Ei, Kong Wai! Phi leit wad wieh wad ksain ha jaka ktieh jongno myntan, ba phim ioh sngew shuh ia la ki khun ba ki iam pait dohnud baroh shi step ?"

Ka Wai Kapkab ka peit kliw sha u Jali Thylliej ba kam da sngewthuh bha hato u shu kylli pharshi ia ka, ne u da kwah tip shisha shano ka jah ha kata ka step. Ka tip ba lada ka bakla wat tang khyndiat ruh ha kaba jubab ia u, u Pakhuh Thapniang un ioh dong ban kynih sngewbha, bad u Pynran Khmut un kyrhuh da ka jingkmen Kumta, khnang ban ym ai daw ia u Pakhuh Thapniang ban

kynih bad ia u Pynran khmut ban kyrhuh, ne ia u Jalı Thylliej ban kynud pharshı, ka sngew ba kan kham bha ban kren ıa kaba shısha Kumta ka ong, "Tip phı, nga kum ıabun ktien noh kumno re bad la kı para han hangtaı — "

"Haı re hai, han te para han !" u tem sur thıang u Jalı Thyllıej "Snıew bok phı Kong Waı ba nga shah teh kynjrı kumne, hynreı kwah peıt syntıat hı keın phı kham ıabun ktıen eh bad uno na kı "

"Ew, ew!" u kem ktıen u Pynran Khmut "U Bah Jalı u kham nang bha ban padıah da ka sur pharshı Ñıuma, ka pharshı teng teng ka pynphuh mut phuh mat, hynreı bun sıen ka shaıt pynsnıew mynsıem pynban "

"Nga ngam nang tan snıew mynsıem," u kynıh sarong u Pakhuh Thapnıang, "laıt tang haba don u ryngkuh khlem raıñ uba mut ban wan leh tıaı ıa ka sem jong nga Hyn-ıeı, Kong Waı, shu sngew kwah tıp hı keın mo, ngı kıba long kı jıngrı jıngdup jong ujuh u Kynrad, phı kham sngew juh sngew jem ban ıakyrshut khmut bad uno na kıta kı han ! Phı ı, haba la deı ka mluh ha u thyllıej te, hap dıh um noh keın kham kloı Te, Kong Waı," u kıen sa ha ka sur kaba sngew um sngew ıeıt shıkatdeı eh kum ha ka poı ba u khroh ıa kı yıar kynthei, "kum kı para lok jong phı kıba ju ıalong kaweı ha kı por baroh, ngı kmen haba phı suk phı kmen, bad ngı kwah ruh ba phın roı bad phın man bha Te, la long mo, *ahem!* Wat sngew eı eı ho, Kong Waı? Nga mut ban ong hato ka la deı ne em ka por ba phın ıaphyllıew mynsıem lem bad ngı shaphang ka shıbıt bad ka lashaı jong phı?"

Ka Waı Kapkab ka sku pynıeng la u ryndang kum kä-

bym lah rai kumno ban pynhun ia ka jingkwah u Pakhuh Thapniang Ka tip ba shisien ba la lait i kyntien, la shlei ka pyrthei Ka tip ruh ba katba nang set u thylliej, nang dap ka shadem Kumta ban ym ai lad ia la ka shadem ban dap, ne ia ka pyrthei ban shlei, ka la mut sa ban ang ia la ka shyntur haba, ha kata kajuh ka khyllipmat, u wan mih kyndit bluit uwei u han shynrang ki para marjan, bad u mareh beit sia sia sha ka phang ba ka Wai Kapkab bad ki khun jong ka ki don Ka Wai Kapkab ka ieng ha kajuh ka jaka, ka pynkhih tang la ki ner tdong bad la u ryndang, bad ka pah *kap kap*, *kap kap*, katba ki khun jong ka ki her iap sha dong phyllaw Hynrei u Pynran Khmut, ubym ju shah mynno mynno ia ki jingri jingdup kiwei ba kin wan rung ha phyllaw ing u Kynrad jong u, joit u ieng, u da kyrhuh kum u dngiem, bad u kynrup pum ia uta u han Ka bok uta u han ka dang heh ha kata ka sngi, namar ki bniat u Pynran Khmut ki ioh am tang katto katne na ki ner tdong jong u, katba u her iap na kata ka jaka kaba u ngeit ka la dei kata kaba ki ong ka nurok ka ksew

U Pynran Khmut u khñium u byrngem marwei marwei kum uba at nud ba um shym la ioh ban ai jingsneng kaba kham tyngeh ia uta u han U leit sha ka Wai Kapkab ban pynshngaiñ ia ka ba kam dei ban sngew syier ia lade katba u dang don ki bniat kiba nep ban iada ia ka Hynrei ka Wai Kapkab, ha ka jaka ba kan sngew nguh ia u, ka shla pynban lep, bad ka tim ka tla ia u Pynran Khmut da ki kyntien han kiba kam pat ju pynmih pyrthei mynno mynno, bad ka kynpha kynphuit ia u la kum ba u dei u jingthaw uba poh jait tam ha

kata ka pateng "Khun ka bam pap ka bam jakhlia," ka kren pynkut, "da ma me u sew poh jait me wan pynwit pynthut ia ka long ïing long sem jong nga! Mano ba ai iktiar ia me ban wan pynmong pynmynsaw ia uta uba long ka doh ka snam jong nga? Kum ma me te la dei shisha uta uba pynjot uba pynkulmar ia ka shong lang ka sah lang Khie shatai, bad wat wan shri rymbeiñ shane kum u sew synrai!"

U Pakhuh Thapniang bad ka kynhun jong u ki pah baroh baroh "*Kok kok kok, ktok-k! Kok kok kok, ktok-k!*" bad ki khih lynga shane shatai ba kim sngew iahap ba ki ktien ka Wai Kapkab ki long kiba shong nia U Pynran Khmut, namar ba u dei u ksew, u shit khlieh laiñ bad u kiew snam ki khmat leiñ. U wiar bad byrngem ia ka Wai Kapkab la kum ba ka dei ka jingthaw kabym sngew nguh, u da leh bitar kum uban ktha im ia ka hangta hangta hi U Jali Thyllie] pat, ba u la sngewthuh shai mynta uta u han nongwei u dei shisha uei, u shu sngew sammut marwei marwei shaphang ka jinglong ki han, bad u pah, "*Han te para han! Tuta ai khaw!*"

U Rang bad ka Thei ki mih shabar, ba ki sngew phylla ia kata ka jingkhynwin ha phyllaw Ki iohi ia u Pynran Khmut ba u sdang ban tur sha ka Wai Kapkab "Pynran!" ong u Rang "Pynran! Shane!"

U Pynran Khmut u sngewthuh ba u Rang u mai ia u, kaba mut ba kaei kaba u thmu ban leh ka long kabym dei U phai tuiñ, bad u leit suki suki sha u Rang, uba shim ia u na ka tmoh, u da ong, "Balei me mut ban iashoh iadat para lok?" Ha kata ka por, haba u shem

ba u Rang bad ka Thei ki syrpai ieit ia ka khlieh jong u, u kaweh la u tdong bad u jliah sngewbha ia ki kti jong ki, u da ong, "Wat sngew ei ei ho? Nga la kum thap bitar shisha myntan" Um lah ban ong la u Rang bad ka Thei ki sngewthuh ne em aiu u kren, wat la u ngeit ba kum ki briew kiba lah ban antad aiu u mrad u pyrkhat, kin ym don jingeh ban kem ia ka jingmut jong ki ktien ba u la khlei

"Tip balei mo," ong ka Thei, "ba ki iathut kumne?"

U Pynran Khmut u peit khiw ia ka Thei ba um sngewthuh kumno kam sngewthuh haba u la pyrshang katba lah ban pynsngewthuh ia ka, da ki ktien bad da ki kam Um sngew don buit shuh kumno un leh haba, ha kata hi ka khyllipmat, u Jali Thylliej u pynshai phar ia ki baroh kum ka Sngi ia ka jingdum "*Tuta ai khaw!*" u ong "*Kah kah kah! Khun Kong Wai—la ioh panah!*"

U Rang bad ka Thei ki shu iapeit seh para ma ki, bad ki rkhie kak

Ym donkam ban da iathuh kumno ki para lok ka Wai Kapkab ki shah ia u panah ki khun jong ka ban wan sah noh ryngkat bad ki Ngin shu ong tang katne. Ka don ka jingiatai nia kaba jur ha pdeng u Pynran Khmut, u Pakhuh Thapniang, bad u Jali Thylliej shaphang ki jingma ki jingmynsaw kiba lah ban ktah ia ka im suk im sain jong ki lada sa uwei u han un wan pynroi jait ia ka Wai Kapkab Hynrei khatduh ki iahap mon lang baroh ba na ka bynta ka suk ka sain jong ki jingri jingdup u Kynrad jong ki, dei ban pynhun ia ka mon jong ka para lok jong ki Ha kawei pat ka step, u Jali Thylliej u pynbna paitbah ia ka rai jong ki

"*Han te para han!*" u ong

"Khublei!" ong ka Wai Kapkab

"*Kok kok kok, ktok-k! Kok kok kok, ktok-k!*" ki pah kyndit ki yiar kynthei, ki da khih shong shit hajan u Pakhuh Thapniang, nangta, da ka sur kaba jam, kaba pynthang iong ngain ia u rang kynih jong ki, ki kyang, "*Syiar te para syiar!*"

"*O, khun ka blang ka masi!*" u Jali Thyilliej u ud u nam da ka sur kum uba la shah pyrdot ka ryndang ha u nongot doh "U symbai aiu kein ngi la bet ba ngin ioh kheit kum une u soh! Naduh ba ka hima ka la duh ia la u Syiem, ka leit ka wan u briew baioh ka la pher, bad ka pyrkhat ka pyrdain jong u ruh ka la kylla Hynrei balei te ba ngi ruh ngin iabud tynneng ia kata ka rukom im jong u?"

Ym don uwei ruh na ki para lok jong u uba jubab ia kata ka jingkylli

---

U JALI THYLLIEJ U IATHUH KHANA

"Ha kıne kı sngı," ong u Pynran Khmut uba dem syaıd sngı ha tyngkong phyllaw, "ngı la pynlut la ka por tang ha kaba ıathuh khana shaphang ka shong ka sah bad ka leıt ka wan la jong Nga tharaı mynta ka step ngın ıathuh tang noh sa shaphang ka pyrkhat ka pyrdaın bad ka treı ka ktah kıweı Phı ıaong kumno ?"

"Hooıd," ka Waı Kapkab kaba sngew tynnat ban ıalap shaphang ka rukom ım jong kıweı pat kı para sım kı para doh ka kem ktıen pynkloı "Hooıd, teng khat, haba ıoh ban ıakren shaphang ka jıngım jong kı para jıngthaw, la kı deı kıba shong ba sah bad u brıew ne kıba ım ba khıh ha khlaw, ka ktıen ka thıang ka bang, bad ka shadem ruh ka kham sngew rhem Nga nga ıamynjur bha bad ka jıngaı jıngmut ı Bah Mut, kata, ba ngın ıapynlut por noh shısıen shısıen ha kaba ıatuklar shaphang ka hıstorı jong--jong—*ahah* ! To ıeh , nga mut ban ong shaphang– shaphang—ah, *ah—ahah* ! Kum shaphang u Khla bad u Thlen keın!"

"Nga ngam mon ban ıakren shaphang u Khla," ong u Pakhuh Thapnıang da ka sur kaba sngew dom, "uba thap man ka mıet ban kem ıa nga, ne shaphang u Thlen uba ap tang ban ıoh nguıd ıa la kı para jıngthaw Yn ıaaı burom kum ıa kıta? Lada phı ong pynban yn ıaleh kumno khnang ban ıoh pyngngat slung ıa kı te, kloı keın ban ıapynı ban ıaaı buıt "

"*Tuta aı khaw*!" u Jalı Thyllıej u kynud sngew thıang, u da peıt sha la kı para lok da ka khmat kaba ı bırıa "Phı tıp, kane ka pyrtheı ha kaba ngı ım ka long kabym lah ban

shaniah Shisien ba ngi la kylla alhia, bad ngi thiah ne ngi pynlut por tang ha kaba ialap shaphang ka rukom im kiwei, ne ha kaba iathuh khana khlem por tang shaphang ia lade, ngin sa ngat ha ka jingriam pah jong kata ka pyithei, bad ngin ym lah shuh ban pynngat slung ia u Ksar u Suri, ne ia u Khla u Thlen, kumba phi ong"

"Te, lah hi ban shu sngap jar jar kum u dieng kum u maw," ong ka Wai Kapkab, "khlem da ioh phawei teng teng shaphang la ki para ba im ba pai, ne khlem da ioh pynmih pyithei ia la ka jingsngew wat tang shisien ruh?"

"Lah, Kong Wai, lah, lada phi mon," ong u Jali Thylliej "Tangba kumba ka long mynta, kata kaba suk ban lah ka long kaba shitom ban pynlah"

"U Bah Jali u shait kren da ki ktien u riew pyrkhat, kiba jylliew than, bad kiba ngim lah ban sngewthuh lem," u Pynran Khmut u kynthoh "Bah Jali, sngewbha seh, kren noh da ki kyntien ki riew madan kiba kum ma ngi, khnang ba ngin shai, bad ba ngin ioh kem ia ka jingmut jong phi"

"Ki ktien ba nga khlei ki long kiba jem kum ka tusok bad kiba suk ban sngewthuh," jubab u Jali Thylliej, "tang lada ngi leh shitom khyndiat ban pyrkhat kham jngai ia ki Phi i, phi la kren ia kata kaba phi ong ka iathuh khana shaphang ia lade ne shaphang kiwei Lada phi bun ktien shaphang ia lade, phin shah kynnoh ba phi dei uba kyreit bad hangamei Lada phi kren phi ialap pat shaphang kiwei, phin shah shain doh ba phi dei uba lorni Lada phi kyreit phi hangamei, ki briew kin phawar bad kin mastieh, bad kin pynkiew skong ia phi, bad, lada phi hap, kin sa pynsum de ia phi ha ahor ktieh Lada phi lorni pat, ka thma ka ktien kan khie, bad kita kiba phi siat kiba phi phawer kin

sa pynlong soh pdung kylla ia phi. Ngi im kum ha kata ka pyrthei , phin shaniah kumno ia ka?"

"Te, Bah Jali, ngin pyndonkam kumno ia la u thylliej?" ong u Pakhuh Thapniang "U jong nga u iarap ia nga tang kumno ban kynih "

"Uba shi sur jingmut bun sien u long uba lah ban synshar kham bha, ja lade bad ia kiwei de," ong u Jali Thylliej da ka sur kaba nang kham pynsaw shuh shuh ia u shyrtong u Pakhuh Thapniang "Te, shaphang u thylliej, u briew u ong, 'Kren, da thmu ia kaba bha Nga tharai kata ka dei ka kamram kaba khraw tam jong u thylliej "

U Pyniian Khmut u ieng na ka tyngkong ba u dem, u pynbeit thied ia la ki kti ki kjat u pynkhih de ñiur ia la ka met, ba u kynther lut ia ka pum pum ka jakhlia baroh kaba wan snoh ha u shñiuh jong u U dem biang sa shisien ha tyngkong, u sei ia la u thylliej, bad u ong, "Ngi kiba long tang ki jingri jingdup u briew ngim dei ban hikai ia u kumno ban im ka jingim kaba kham bha U u tip kham bha ban ia ngi kaba kumno ka jingim u mon ban im Lada u Kynrad jong ngi u dei uba sniew, u lah ban bha thylliej, hynrei un kawiat pat ia nga khlem daw Kumta, ngin kohnguh kat ia kaba u hikai, khnang ba nga ngan ioh ja ioh doh man ka sngi, bad phi pat phin ioh kba ioh pyisit man ka step, bad da kumta ruh ngin im suk im sain shi rta "

"H'oid, h'oid! Kaba dei, kaba dei! *Kik ki rik*, *kik-k!*' u kynih sngew thiang u Pakhuh Thapniang "U thylliej u kren, u da thmu ia kaba bha! Te, Bah Jali, phi kham nang ma phi ban iathuh khana, shaphang ia lade, ne, shaphang kiwei Kumta, sei seh ia u thylliej jali jaum jong phi Ieh un kren, un da thmu de ia kaba bha!"

U Pynran Khmut u pynran khyndiat ia la ka khmut, bad u jyrhoh. "Ngi la iakren ialeh khia thew shaba palat mynta ka sngi Kumta, ka por ka la poi ba ngin iaphai noh pat sha la ka jong ka jinglong. Ngi im ngi man hangne ban pynsngewbha ia la u Kynrad, bad ngim lah ban pynsngewbha ia u lymda ngi hi ngi kmen bad rkhie sngewbha Kumta, Bah Jali, kumba ong u Bah Pakhuh, phi uba kham pnah u thylliej, to kein, pyndonkam ia u mynta ka kynti ban iathuh kawei ka khana kaban pynbat shkoi, ne kaban pynbat kpoh, ia ngi, kat kaba phi kham sngew bit Tangba, kumta kein, ho? Haba u thylliej jong phi u kren, ich un leh kumta da kaba thmu ia kaba bha"

U Jali Thylliej u peit sha la ki para lok, bad u ong, "Mynba nga dang im ha khlaw bad la ki para tuta, i mei i shait iathuh khana shaphang u Shrieh uba im ha ki poi kiba mynbarim Kata ka khana ka lah ban iiew ha ngi mynta tang kum ka puriskam, bad-- "

"Ki khanatang u Barim ki long bun sien kiba myntoi, bad kiba ai jingsneng jinghikai ia u longdien" u Pynran Khmut u knieh ktien "Kumta, Bah Jali, to me ong, iathuh noh kloi kloi ia kata ka puriskam shaphang u Shrieh, namar kano kano ka khana shaphang u Shrieh ka dei ban long kaba sngew tynnat"

U Jali Thylliej u iohi ba ka Wai Kapkab ka shu peit kmang sha u, bad ba u Pakhuh Thapniang bad ka kynhun jong u iuh ki shong jai jar ba ki ap ban ioh sngew ia ka khana jong u Kumta u sei ia la u thylliej bad u ialam ia ki shi por sha ka pateng u Barim u Bajah

**** **** ****

Mynba dang lung ka pyrthei, ki jingthaw baroh kiba im ba khih ha sla khyndew, naduh u briew haduh u mrad haduh ki sim, ki mlien ban iakren da kajuh ka ktien Baroh ki trei ia la ka jong ka jong ka kam, bad kim ju mlien ne kwah ban mushlia ia ka kam kiwei, ne ban kren rhah ia ka roi ka par jongno jongno Hynrei la katta ruh, don teng teng, hangne hangtai, uei re uei u jingthaw uba kwah ban im ban leh kham khyllah bad mar khongpong ia ka rukom im u para jait U briew uba long kynrad ia ki sim ki doh ha kita ki pateng kiba nyngkong u long, ñiuma, uba pyrkhing ha ka rukom synshar, hynrei u long ruh uba kylluid mynsiem

Ha kawei ka miet, u briew u khreh leit kem japieh na kawei ka wah U tbeh ding ha u prew khnang ba un iohi hangno ka japieh ka dem Katba u rah ia uta u prew meh ding ha kti, kawei ka khñiang kaba dem ha kawei ka sla dieng harud wah ka nang bishar ia u. Ka i phylla eh ia kata ka ding kaba pynshai ia ka jingdum, bad ka pyrkhat ba lada ka lah ban ioh lem kum kata ka jingshai, kan sa lah ban leit ban wan mynmiet myniong kat shaba ka mon Kumta shisyndon ka her noh na kata ka sla dieng ha kaba ka dem, ka leit shajan uta u briew, bad ka ong, "Ko khun bynriew, kaei kein kato kaba phi rah ha la ka kti, kaba pynshai wat ia ka miet kaba iong tliw tliw?"

"Ka ding," ong u briew

"Ka ding?" kata ka khñiang ka phai ktien kum kaba kyndit, namar ka mar ia ong 'ding', ka met jong ka ka sngew syaid hor kumno re. "Wow, ka kyrteng ruh kaba la sngew thiang sat! Ym tang ba ka pynshai ia kaba dum, hynrei nga sngew, haba nga wan kham hajan, ba ka pynsyaid de ia kaba

khriat "

"Hooid, hynrei sumar, wat wan her laiñ laiñ shane shajan Shuh, kham shatai, ne phan kum ing bad kylla dpei ei kha ma kha!" u briew u maham ia ka khñiang kaba mut ban wan her kham hajan kata ka ding

Kata ka khñiang ka leit her noh kham ha pajih, bad ka ong, "Ko khun bynriew, phi uba long kynrad ia kiba im ba khih baroh, bad ia ka Maiiang de, sngewbha seh iaai ding lem ia nga ba ngan ioh buh ha la ka met "

U briew u sngew sammut ia ka jingkwah jong kata ka khñiang kaba long, ha ka jingsngew jong u, kabym shong nia Hynrei um kwah pat ban pynthut pynsngewsih ia ka Kumta u ong, "Balei pha da kwah ban buh ding ha ka met kaba rit kum ka jong pha?"

"Ba nga rit met kein, ba nga kwah ban ioh ka ding kaban pynshai ia nga Lada nga her phlit phlat mynmiet myniong na kawei ka sla dieng sha kawei pat ka sla dieng, yn ym don mano mano ba lah ban iohi ia nga Hynrei lada ka met jong nga ka thaba ha ka por miet, u Baieit jong nga un suk ban iohi ia nga, bad un sa wan her kloi lan sha nga "

"U Baieit aiu uba kum uta uba wan beh mar mar sha la ka Baieit tang haba u iohi ia ka?" biria u briew

"Wa, da kat phi u briew uba long kum u syiem ka pyrthei ruh phi dang duna ka jingsngewthuh katta katta U shynrang bun sien u iap bieit ia kà kynthei kaba phalang ka khmut ka khmat Katba un da ioh twad ka dohnud jong ka pat ka long kaba kumno, u lah da shah ksam ha ki tyrsim jong ka Un khih pat shano?"

"*He he he*!" u briew u rkhie sngewbha, bad u ai ding ia kata ka khñiang bad u khot ia ka, naduh kata ka miet,

ka Ñiangbading

Don bun ki para khñiang kiba la mlien ban pynkhih ia la ki kti ki kjat ha ka jingdum, kiba kmen ba ka Ñiangbading ka la lah ban trei kam kham bha ha ka por miet naduh ba u briew u la ai ding ia ka Ki kimdonkam kum ia kata ka sharak, namar ki thut ban trei ban ktah haba ka miet ka shai Ka jingshai ka long ka nongshet kylla jong ki, namar ka pynlah ia ki nongshun jong ki ban iohi haei ki rieh

Hynrei na ki sim ki doh baroh, don tang uwei u Shrieh uba bishni ia ka Ñiangbading U sngew ba lada ka khñiang kaba rit kum ka Ñiangbading ka lah ban ioh kat kata ka jingkyrkhu, u mrad uba heh ba khlain kat ma u lei te, um dei hok shuh kein ban leit ban wan khlem da don u khlur phyrnai uban lam lynti ia u Te, ha kawei ka miet, haba ka Ñiangbading ka wan her shajan ki tnat dieng ba u shong, iyngkat bad ka sharak ha ka met jong ka kaba ka tbeh bad pynlip kat kum la ka mon, u Shrieh u ong, "Ko Ñia, phi te kaba la don bok sat Mynmiet myniong ruh phi leit phi wan da kaba suk, namar phi don ka sharak kaba pynshai ia ka lynti sha kaba phi mon ban hei Ka ksiar ka rupa aiu phi mo ha kane ka pyithei, kaban kham kordor ban ia ka sharak ha ka por miet ?"

Ka Ñiangbading ka sngewthuh biang biang shano u Shrieh u lam "H'oid kein phi," ka ong "Naduh ba nga la ioh shisha ia kane ka sharak, ka kam ka jam ruh ka la beit, thik thik kumba nga mut Ka khuslai ka lynga ruh ka la phet, namar kat shaba nga mon, shata nga leit, bad kat ia kaba nga kwah, nga ioh."

U Shrieh u pyrkhat ba lada u lah ban ioh lem kum kata ka sharak, un lah ban leit tuh soh tuh kait na bri na bsah ha ka por ba u briew u dang ioh thiah Kumta u ong, "Ko Ñia, tip phi lah mo ban iaai buit lem kumno yn leh ba nga lah ban ioh ding kum ka jong phi?"

"Ym lah balei ka phi, para mrad para khñiang, para doh para snam te phi, yn ia buhrieh buit ban leh aiu ka ?" ong ka Ñiangbading 'Tangba kumta kein, ka pynmeh ding ha la ka met ka dei kaba shitom sat, ka kham shitom ban ia kato kaba u briew u shiew ding da kaba shamok ia u mawlein Nga aitatien, namar kata, la phi u mrad uba bun doh ksah phi lah ne em ban shah '

U Shrieh u ngeit ba lada ka Ñiangbading kabym don doh met ka lah ban shah ia ka khluit ka tyrha ha ka por ba ka shiew ding ha la ka met, kan ym shitom ia u mrad uba sngaid uba piung kum ma u ban ym patiaw kum shaphang kata ka jingshitom Kumta u ong, "Haba ngi ribeh ia kaei kaei kaba bha te Ñia, yn iashah doh iap hi kein ia ka pang ka sit baroh"

'Wei kumta, lashai janmiet sa wan iakynduh ia nga harud kathie ka wah, hajan uto u mawsiang uba phi shait iashong kai para shrieh Ngan sa batai ia phi hangta kumno phi lah ban ioh ia ka ding kaba meh rta ha ka met jong phi Kumta kein, ho?" ong ka Ñiangbading, ka da her noh soit ban leit khroh leit pah ia la u Baieit.

Ha kawei pat ka sngi, ynda la kem iong iein, u Shrieh, uba la lynga la pisa baroh shi sngi ba u la kwah ding kabym lah ong shuh, u leit ap ia ka Ñiangbading halor u mawsiang wah Sa shiphang, u iohi ia ka ba ka

wan her sha u "O, phi lah da poi, mo?" ka ong "Te, shaphang kato kaba ngi la iakren mynhynnin, phi dang pyneh hi triang kumto kumba phi la rai?"

"Hooid," ong u Shrieh

"Ka buit ban ioh ia ka ding kabym ju lip ka long kaba suk," ong ka Ñiangbading, 'tangba, kumba nga la ong, ka kam ka long kaba shitom Hynrei, kumba phi dei u palwan lah duh jong ka kynhun ki shrieh, phin hap pyni nuksa kein ia la ki nongbud ba phi lah ban shah ia ka sat ka tyrha ka met, ia ka suh ka thar ki khoit ki pain, haduh ba phin ioh shisha ban kheit ia u soh uba phi iabeh Shimiet iashai phin suhsat phin jynjar Lada phi syier phi rit mynsiem, bha kaban ym pynlanot ei ia lade Balei phin kwah jngi sha shiliang wah haba phi tip phin suh ka piah phi mar iapoi ha shiteng thwei?"

"Ong, Ñia, ong, kumno ngan leh," u Shrieh u jubab kum ubym kwah shuh ban iabun nia

"Ieng halor uto u mawsiang," ong ka Ñiangbading "Syngngeit ia lade, jubor justi, baroh shi miet khlem da shong thait haduh ban da shai phloit Lada phi sngew thait, bad tuiñ tuiñ phi leh suki noh ha ka kynthih ka syngngeit, khlem pep ka bor ba phi la pynlut haduh kata ka khyllipmat kan shu long lehnohei Ki khongtoi jong phi kin sat kin tyrha, ñiuma, hynrei phin sa klet noh ia ka jingpang ka jingbuid jong ki baroh, bad phin sa rkhie de beiñ ynda phi shem lashai ka miet ba ka sharak ka meh ha ka jingshong jong phi "

U Shrieh u kynthih thung sha jrong bad u syngngeit bhek ia lade halor u mawsiang "Ani!" u ud, u da trud

bad kyrshut ia la ki khongtoi "Kaba pang shisha du!"

"Kaba pang kein," kylliang ktien ka Ñiangbading. "Ngam lah iathuh ia phi kumta? U nongrep u khlem da trei shitom u lah hi ban ioh u soh u pai? Syngngeit eh, bad wat bun ktien shuh! Hooid, para ba eh doh ksah shisha te kumto kein!"

U Shrieh u sngew ba lada u nongrep u hap trei shitom bun, bun snem shuwa ba un ioh kheit soh na u dieng ba u la thung, u um dei hok ei ei shuh ban ud shaphang ka jingshitom kaba u hap ban shah tang ha kata ka miet Kumta u kyrbam sit ia la ka shyntur, bad u kynthih biang thung kham sha jrong ban ia kaba u leh ha kaba nyngkong, bad u syngngeit tyngeh katba don la ka bor sbek Ki khongtoi jong u ki btiar laiñ Thung u kynthih, bhek u syngngeit Thung, bhek! Thong, bhok!! Thing, bhiak!!! Kumta kein u kynthih u syngngeit, teng teng, bhek, teng teng, bhok, bad teng teng pat, bhiak Ki sur kiba pher ba pher kiba mih narud kata ka wah kim rung shuh ha ki shkor u Shrieh, namar u la set laha ia ki Ka por shiteng synñia, u sngew ba ki ksah jong u baroh ki la kylla doh jem "La biang katto, Ñia?" u ong "Ni-i, ym sngew don pyrthei shuh du!"

"Ka buit kaba suk, pyneh la ka bor," pynshlur ka Ñiangbading "Ynda u Syiar u kynih, ka bneng kan sa shai lai shah, Bah, iai shah. Syngngeit la ka syngngeit! Ka bainong kane ka ap ia phi."

Kumta kein u Shrieh uba pli, uba kwah ia ka ding kaba um lah ban ioh, u kynthih u syngngeit ia lade haduh ban da saw ka tyngab.

"La biang," ong ka Ñiangbading, ka tang shu iohi ia

ka Step Phyrngab "Khublei, ho?" bad ka her noh soit shapoh khlaw.

U Shrieh u thiah baroh shi sngi halor uta u mawsiang ba u syngngeit ia lade Ki para shrieh kiba ieng sawdong jong u, ki lyngngoh shibun eh ban iohi ia ki khongtoi jong u ba ki la khuid phoiñ, bad ba ki ih syngyiang kum ka Prem-miet kaba suit rong saw ha ki lyoh Ynda u kyndit, u shem ba ka la dum, bad u shem ruh ba ka sharak kaba u khmih lynti kam shym meh satia ha ki khongtoi jong u Tuiñ u ieng na uta u mawsiang, ki khmat u pyndem sha khyndew, bad jar jar u rung noh shapoh khlaw, u jingthaw uba kham stad, katba ki para shrieh ki bud nadien jong u, ki da tap ia la ka shyntur da la ka sla kti, ba ki sngew sammut kabym lah ong shuh

Haduh mynta mynne ruh ki khongtoi u Shrieh ki dang khoi

**** **** ****

"*Hew, hew*!" u Pynran Khmut u wiar sngewbha ba u sngew tynnat eh ia kata ka khana shaphang u Shrieh "U thyllliej u Bah Jali u da jali jaum shisha mynta ka kynti U iathuh ia ka khana kaba bang, kaba ai jingsneng ia ngi, ba ngim dei ban kwah ia kaba ngim lah ban ioh, namar, kumba ong u nongiathuh khana, lada ngi pan kwah, ngin ioh !"

——

SHAEI KA BHALANG

"Bah Mut," ong u Jali Thylliej ia u Pynran Khmut ha kawei ka step "Bah Mut, ngam tip te phi, hynrei nga sngew kumba don iei re iei iba ktik ia ka jingmut jong nga hynne mynmiet"

"Ew," phai ktien u Pynran Khmut, "yn leit phylla lei ia kata U myllung borabor u shait phohsniew, bad haba u la phohsniew u shait ioh de ia kata kaba ki briew ki ong 'ka jingpyrsad mynsiem' Shisien ba u la ioh ia ka, ki soh ba ka sei ki pynbat shyllangmat ia u briew u pyrthei, namar baroh ki long kiba khyllah suda"

"U briew u dei u jingthaw u uba phylla, ngi shait iaong kumta, ym dei ?" ong ka Wai Kapkab, kabym ju kham lah ban set ia la u thylliej khlem da ioh ban iaai nia 'Kumta, shisien ba u la ioh ia kata kaba phi ong ka 'jingpyrsad mynsiem', ki soh jong ka ruh ki dei ban long kiba phylla"

"Ngan ym phylla lada ki soh jong ka jingpyrsad mynsiem ki long kiba phylla," u Pynran Khmut u kylliang ktien kum u muktiar uba thmu ban pyndum buit ia la ki para muktiar, "hynrei ngan ym lah khlem da phylla lada kita ki soh kim long kiba khyllah"

"Ka jingpyrsad mynsiem aiu kaba kum kata," ong u Pakhuh Thapniang, "kaba pynmih ia ki soh phylla kiba iapher na ki soh khyllah? Nga nga ring nga pynhiar mynsiem khlem sahngeh man ka sngi, hynrei ngam ju poi kynmaw pat ba kata ka lyer kaba rung na ki thliew khmut jong nga ka pyrsad ia ka mynsiem kaba sei, kumba phi ong myntan, ia ki soh phylla kiba pher na ki soh

khyllah Bad kiba kumno hi te kita ki soh phylla ne ki soh khyllah? Kiba long ban iabam?"

U Jali Thylliej uba shu sngap kmang naduh ba u la sdang ai ksai, u ong, "Imat ngi la sdang ban pyrkhat kum u briew katba ngi dang iakren pat da ka ktien ka sim ka doh Ñiuma, ngi lah ban leh kumta, wat la, da kaba leh kumta, bun sien ngi lah ruh ban kum ring nia bakla *Eh-h*, kata, lehse, kam da pher eh Hynrei kaba kham mynsaw ka long ioh ba ngi kren kum u briew bad ngi pyrkhat pat kum u mrad Kum kata ka rukom im ka long kumba ngi shet doh im ia lade da lade ha u dek Wat sngew ei ei ho, Bah Mut? Namar haba nga ong 'mrad', nga kynthup ruh ia lade u sim ar kjat ar thapniang ha kata ka kyrteng kaba long, ha u briew, ka jingibein"

"Te ngan sngewthuh kumno ka, nga u mrad saw kjat," ong u Pynran Khmut, "shaphang ita iba ktik ia ka jingsngew jong phi u myllung hynne mynmiet? *Eh-h* mynta pat, i dang ktik ne em?"

Ka Wai Kapkab bad u Pakhuh Thapniang ki shu iapeit kriw sha u Jali Thylliej

"Nga ngeit phi dang kynmaw, ym dei?" ong u Jali Thylliej, "ba ha utai u bnai u Rang bad ka Thei ki ialam ia nga sha Sor? Nga bud kat shaba ki leit, bad nga buh jingkynmaw kat ia kaba nga iohi Ngan ym bun ktien ioh phi thait Tang kawei nga kwah ban ong, bad kata ka long, ba ka jinglong jingim u khun bynriew hangtei ha Sor ka stet than eh, bad kumta ka nang pynsaw shuh shuh ia ka khmut jong nga kaba la saw lypa haiñ haiñ. Te, haba ka Sor ka la'jalam, iano pat

ki Kyndong kin bud?"

"Te balei u Kynrad jong ngi u mon ba u Rang bad ka Thei kin im kum ha kata ka Sor?" ka Wai Kapkab, kabym lah khlem da khuslai synñia sngi shaphang la ki khun, ka kylli.

"Haei ba don ka jingbha, hangta ruh phiung ka jingsniew," ong u Jali Thylliej "Dei namai ba dang don ki briew kiba beit kiba bha, ha Sor bad ha Kyndong, kiba pyrkhat rangbah synñia sngi, bad kiba aiti ruh ia la ka bor bad ia la ka por kumno ban kyntiew ia la ka jait bynriew, ba u lum mih ding um pat bthei ha kane ka Ri"

"Ieh, Bah Jali, ieh, ynnai iakren shaphang u lum mih ding," ong u Pakhuh Thapniang 'Ngi kibym pat ju poi Soi te, ngim lah kein ban tip kumno bad haduh katno ka jingbha ka ialeh thma hangta bad ka jingsniew Te, phi u myllung uba la ioh ia kata kaba u Bah Mut u ong ka jingpyrsad mynsiem, phi dang don aiu pat ban iathuh ha ngi?"

"Ngam don ei ei ban iathuh ia phi, ong u Jali Thylliej, "hynrei nga don ka khubor ban pynbna ha u khun ka ri, lada u sngap"

"Haba phi u myllung phi don ka khubor ban pyrta, u briew u dei ban sngap, lym kumta, ka long la kumba u khein sting khein kai pynban ia la ka jinglong khun," ong u Pynran Khmut kum uba ai rai na ka khet bishai "Hynrei kum ki para lok jong phi, lehse kan kham bha ba ngin ioh sngew nyngkong ia kata ka khubor shuwa ba phin pynbna paitbah ia ka Lada ka long kaba bit ba u khun ka ri u dei ban shah shkor, ngin iakyrshan

bad iaai mynsiem lem ma ngi khnang ba phi lah ban pynum ia u dohnud mawlein jong u"

"Kynud, Bah Jali, kynud!" u Pakhuh Thapniang u kynih "Ngin sngap bad ngin shah shkor"

U Jali Thylliej, uba la ioh ia ka jingpyrsad mynsiem kaba kham jylliew ha kata ka por, u pynkhih khrip khrip ia la ki khmat, bad u kynud kumne

SHAEI KA BHALANG ?

Mynba Pyrthei ka dang lung ka dang synlar,
Ki Aiom thik ki wan beit ha la ki aiom
U Briew mynsngi u mih ka syep ka syar,
Kumta sek sek mynmiet u ioh thiah suk,
Pynban wat la u don ha ii ka rngai,
Ki thied ki jaw hangta ban shah syrpai.
Shisien u Rangkynih u la kyrsiew,
Mar mar u khie, u shet u tiew,
U bam u dih, u khlieng u sait,
Bad shuwa ba Step Phyrngab kan paw,
U long la kloi ban iakynduh bad ka
Kumta u long u man, u im u khih,
La iong ka Miet, ka Sngi lashai kan mih
Shisien ruh em la Por um pynsyrwa,
Namar u tip ba Por, kaba kordor,
Kam ju don por ban ap i'u bym tip por
Ym tang ba kam ju ap, bak bak kan phet,
Te wei ba ka la phet, kam ju kyrtiang dien shuh
Ka Im shimet u tip kam sei jingshngaiñ,
Kumta u jied ka Imlang ka Sahlang,
Bad khnang ban phuh ka Ïing ka Sem,
Ban bha ka Shnong ka Thaw,

Ban neh ban sah ka Ri ka Jait Bynriew,
Ha ka kyrteng jong ka Bhalang,
Kawei ka buit kawei ka bor,
U pdiang bad shah synshar ha ka Jingialong-kawei,
Kaba long kein ka Mon uba bun uba lang

Kumta ha tnat ki dieng ki riew ki Sur ba bang,
Ha Bri ha Bsah ba iar u Soh ba thiang u ih,
Ki Um khlir khlir harud ki Pyntha phlang,
Ki Rang ki Thei Samla ki ieit ban dih
Syntiew ki phuh suh sieng ha la ki rong i tynnat,
Ha Rympei ruh ka rhem ka jingieit bym ju rngat
Ka Kmen Mynsiem ka sei u Soh u Pai,
Shi ita pura phyrnai ki Khlur u Bnai
U Lyoh la Sngi u kah, ym don jingtieng,
Namar hadien u Slap u mih u Simpyllieng
Erbatemon ka siaw, "Synshar ka Suk,
Ko Ri ba ieit ki blei la wan ka Sotti Juk!"

Kita ki Sur mynta ki la kynjah,
Ka Eriwbih ha ngi kam pasiaw shuh

U Jali Thylliej u sngap jak shiphang, u peit sha khmat kum ubym iohi iano iano, nangta u kynjoh ia u sla sohtrun ba la wah khnang hajan jong u bad u kjap ia u, namar u sngew ba u thylliej jong u u la duna umbiah Te katba ki para lok jong u ki nang tharai ba imat kata ka jingrwai ka la kut, u Jali Thylliej u pynieng biang ia la u ryndang, bad u kynud

Ka Por bym ju shong thait ka la nang iaid,
Ka Pyrthei ruh ka la nang kylla,
Ka Sotti Juk ruk ka la kut,
Te u Briew sah ha ka lyngngoh

Ban shem ba katba nang hikai
Shaphang ka im tip briew tip blei,
Katta ruh ka Jingsniew ka nang jyllei
Kane ka Ri jong ngi, Ri b la kyrkhu ki blei
Shisien ka roi, ka san,
Ka phuh iwbih ha la ki Aiom Ksiar
Pateng la pateng, jwain
Ka ieng rangbah ha u Mawsiang jong ka Bhalang
Te, u Khnam ka Ryntieh,
U Sum, ka Stieh,
Ka Hok ka Shnkynthen
Ki ieng ban kèi bän shan ri ka
Mynta ki Sngi ba suk ki Aiom Ksiar
Ki paw ha ngi tang küm ka jingpholsniew

Ngi dei u paid ba tang shi troh
Uban neh uban sah
Tang ha ka bor ka Jingialong-kawei
Ki Soh ba bha jong ka
Bun sien ngi kner ban kheit,
Wat la ngi klet ki Soh aiu ka sei
Hooid bun sien ruh, da sui ba iam ngi kren
Shaphang kawei ka buit kawei ka boi
Ban im ban san ka jait bynriew
Shaphang ka kamai ia ka hok,
Ba ngin ioh diang kyrhai ki jingkyrkhu
Na la U Tiai Nongbuh U Tiai Nongthaw
Pynban, ha kajuh pat ka por,
Ma ngi hi te, u paid ba tang shi troh
Ngi shim noh ia ka Pansngiat ka Bhalang,
Bad buh ia ka ha khlieh ka Malade!

O, ka Malade! Ka kup ka dur ka Hangamei,
'Kat ka ka sngew sin don ha smeh pyrthei!
Haba ka pah, katno ka bha nisnsiem,
Haba ka phon, u Khatar Ruit u hiem
Haba ka mon ia mon kiwei ka thom
Haba kam mon, jingangnud ki pulom
Ha khmat jong ka, ki khmat baroh ki lip
Baroh shi rta iang ka Mei Ngi ka tip
Hangno Dohnud jong ka ka kwah ban shong
Hangta kiwei kin duh ia la ka jong

Ka Malade ka la long syiem,
Risa, shad kmen, u Thlen u Thliem,
U Khlem Iktiar u u hukum
Ba iktiar ngi la duh
Ka Lawei ruh thiw thiw ka dum
Jingiatiplem kam don shuh,
Ba Malade ka la long syiem
U Lynjang u pynthut ka thiah ka dem
U Thylliej ruh u rwai bun sur,
Ka Hok lynter ka phai iam rem,
Jingshngaiñ ka la phet sha Sohmyndur,
Ba Malade ka la long syiem
Ki Khlaw ba jnguin ki kylla Ri Shyiap,
U Soh u Pai shaei ?
Mano ban ri ban kdup ngim tip,
Ha la ka Ri ngi sngew nongwei
Ba Malade ka la long syiem

Ngi duh ia la ka hok
Namar ngim nang ban bat ia ka,
Ngi hiat ha krem ka Thok

Namar ngi sngap ki Sur Hanga!
Te, ka Bhalang ka jaw ummat;
Hynrei ia ngi ka dang khot ieit
Ban ieng tylli sa shisien pat,
Ban beh krad ruh ka Tieng ka Smiej
Da kumta kein ban ieng rasong ka Hok,
Da kumta kein ban kylla dpei ka Thok
Hooid, halor ki Khlur Ummat, ka Bhalang
Da sur ba jem ia ngi ka iai kyrsiew
Lada ia la ki Shkor ngi set laha,
Ym slem ka por ia ka ngin duh shi rta

"Kumta kein," ong u Jali Thylliej, "nga sngew kumba nga iohi ia kane ka jait bynriew u Kynrad jong ngi ba ka iakhalai ia la ka pateng Te, lada ka duh noh ia la ka hok, haei pat phi bad nga ngin ieng?"

U Pakhuh Thapniang bad ki para lok jong u kim sngew don nia don jutang shuh ban ong kumno kumno. Ki shu shong jar jar kum ki khynnah kiba leh tip sngi ba ki syier ioh ba kano kano ka ktien ba ki kren kan long pynban kumba khot sngewbha ia ka shah mai na la kiba halor Khatduh haba u la sngew biang por, u Pynran Khmut u khlei ia la ka shyntur, bad u ong, "Bah Jali, ngi don bok shisha shisha ba ngi ioh kum ia kane ka por, ban sngap bad shah shkor ia ki kyntien myllung kiba kit jingmut bad kiba pynpyrkhat, kiba lah ban wan mih tang na ka jabieng u riew pyrkhat. Hynrei ngi kiba kham duna jabieng ngi shitom eh ban pei phang ia ka jingmut jong kato ka jingrwai jong phi, h'oid, kaba shoh bad kaba pynang muid ia ngi, namar ngim lah ban iohi jngai kumba phi iohi. Kumta, ngi

shu sngew sarong kein ba don na pdeng jong ngi uba bit ban ialymbub bad ki heh jabieng jong ka jait bynriew u Kynrad jong ngi Ym dei kumta, Bah Pakhuh?"

"Nga nga nang ban kynih tang tang shi sur," ong u Pakhuh Thapniang khlem sngew lehraiñ ia la ka jingduna, "kumta kato kaba phi ong ka dei ban long kaba dei"

"Ngi la ioh sngew ia ka jingrwai shaphang la ka Ri bad ka Jait Bynriew," sdang biang u Pynran Khmut "Ki sur rangbah kham bun sien ki jylliew than, bad wat ki para rangbah ruh ki shitom ban iabud lem Kumta, Kong Wai, nga tharai kan bha ngin iasngap sa ia ki sur kynthei, kiba syngyiang bad kiba thiang, bad — "

"Kiba *syiang*, Bah Mut, kiba syiang," ong u Kahkah

"Kiba syiang, ñiuma, bad kiba ngi suk ban sngewthuh, khnang ba kin pynpyngngad pat ia ka khlieh jong ngi, bad kin pynsting biang ruh ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi To seh, Kong Wai, ai iwei i jingrwai iban ktik shisha ia ka jingmut jong ngi"

Ka Wai Kapkab, kaba kloi ban saw ngab haba don uba pynroh ia ka, ka pynieng ia la u ryndang bad ka ong, "Kum ka kynthei te, ngam da kham nang phi ban rwai ih nud shaphang kiwei H'oid, haba don uba bein uba khoh te, ym banse teng khat ban kawang lem da ka ktieh at nud Nga bang eh ban kynoi ne ban sneng ia la ki khun Lada phim pat iangiah, ngan ai kawei ka jingrwai sneng khun ha ka sur han"

"Sei, Kong Wai," u pynshlur u Pynran Khmut, "sei, ngin iasngap ia ki sur kynoi jong phi"

Ka Wai Kapkab ka rwai kumne

Syntiew iwbih ba phuh suh sieng
Jar jar ha dong phyllaw,
La dur bun rong ba shoh jingmut
Ha ka Mariang phi pynpaw
Iano kein, oh, iano kein
La jingiwbih phi pynher,
Hooid, da iathuh seh, iathuh
Ki kti jongno phi mon ban kner?
Iano kein phi iai kynmaw
Haba jar jar phi san phi heh,
Bad phuh suh sieng ha dong phyllaw?
    Mano kein ba lah pyrkhat
    La jingim phi ju pyrwa,
    Shano ka mon jong phi ka shat
    Ha pyrthei ba shait kylla?
Iano kein, oh, iano kein
La jingiwbih phi pynher,
Phi lah seh mo ban iathuh lem
Ki kti jongno phi mon ban kner?

Ko khun phi dei ki tiew bun rong
Ba phuh namar ka Ri,
Ka khmat bha briew jong phi
Ka iwbih thiang man la ka sngi.
Da lei lei, oh, da lei lei,
La jingim wat ialeh kai,
Namar kumba mynta phi long,
Kumta phin long lashai
Kane kawei to iai kynmaw,
Phi dei ki tiew bun rong
Ba phuh suh sieng namar ka Ri

Haei kein phi lah ban shem
Ka jingim ba long nuksa,
Dei tang haba phi tip phi dei
U Syntiew ba phuh shi rta
Da lei lei, oh, da lei lei,
La jingim wat ialeh kai,
Namar kumba mynta phi long,
Kumta phin long lashai

"Haba la rwai ih nud hi i Kongthei te, ka dohnud u shynrang briew ka shu um hi hin lyhin, kan leit lah shan shano phi, mo?" ong u Pynran Khmut, u phuh mut artat huiñ "Nga tharai katto ka la biang ba ngin iasahngeh noh shuwa kaba iatuklar shaphang ka long briew man briew kiwei Ngin iakren iakhana noh sa shaphang ka pyrthei jong ngi hi, ki mrad bad ki sim kiba shong ba sah bad u briew Namar shisien ba ngi la klet ia lade, bad ia ka jait ka khong la jong, ngin sa kylla nongwei ha la ki ri"

"*Kik ki rik-k, kik-kk*!" u pynhap nia u Pakhuh Thapniang, bad u peit u bishar sa ia ki yiar kynthei kiba don hajan jong u

---

HA KA SNGI KHA I TIEW LASUBON

"Une u panah ki khun jong phi te, Kong Wai, yn iaong kumno kumno ruh ym sngew nang shuh," u Pynran Khmut u siat pharshi ia ka Wai Kapkab ha kawei ka step "Mynsngi u wan, mynmiet u jah Tip, phi sngew shngaiñ shuh kumno kein mo, haba phi kdup ia la ki khun ha pdeng ka jingdum kaba iong tliw tliw, bad u kynrad jong phi um don hajan?"

"I ong i dang sngew synei ia la ki khun rit ba ki tmang ha ka por miet," ong ka Wai Kapkab

"*Tuta ai khaw!*" u Jali Thylliej u sei sur thiang "I Kong Wai i dei iba don bok tam na ki para han kynthei baroh—*eh-h*, nga mut ban ong na ki han longkmie baroh U Han aiu phi uban khraw mynsiem kum u Bah Kah, uba wan kamai ïing tnga mynsngi, bad uba leit thiah ïing kur pat mynmiet! Tangba, kumta kein, Kong Wai, ka bha ba u Bah Kah un wan thiah wan dem noh bad phi hangne, ba phin suk ka mynsiem, bad ba ngi ruh ngin shong shit ka kren ka khana"

U Pakhuh Thapniang u sngew dei ia ki ktien u Jali Thylliej. "Ka jingim jong nga ka long ryngkat bad la ki yiar kynthei, kiba dang marwei, ne, kiba la ieh khun Mynmiet nga thiah nga dem ryngkat bad ki ha sem, dang step nga la kyrsiew ia ki, bad baroh shi sngi pat nga peit nga i ba kin ym leh palat Dei namar kata ba u shyrtong jong nga u saw huiñ huiñ, kumne kumba phi iohi Miet la bad sngi, kumba ong u nongrwai, ka mynsiem jong nga ka kmen. Wat u briew ruh, haba u kmen ka mynsiem, u shad u phawar sngewbha kum ma nga, bad dei ka jingim kaba

kmen kaba pynsaw ngab ia u. Ym dei kumta, Bah Mut?"

"Ngi iakren shaphang ka thiah ïing kur u Bah Kah me," ong u Pynran khmut, "ym dei shaphang ka rukom im jong me, kaba ngi la iatip baroh."

"H'oid, Bah Mut, h'oid! *Kik ki rik, kik-kk!*" u Pakhuh Thapniang u kynih shong shit la kum uba kubur ia ki kyntien u Pynran Khmut "Nga uba rit jabieng nga shait kren tang ia kata kaba nga iohi da kine ki mat peit jong nga ar tylli Ngam nud ban pynpaw pyrthei ia kaba nga shu tip pateng ioh ba kata kaba nga tip ka dei pynban kaba bakla, bad ngan sa shah kynnoh ba nga dei uba nang ang bad uba jler thylliej kum u Suri Te, para lok, phi la iohi kein da la ki khmat ba, wat haba la ieng seh ka Sngi kumne ruh, u Bah Kah um pat wan rung satia ha phyllaw Kane ka dei ka sien kaba lai ba u Bah Kah u la thap klet, imat, ia i Kong Wai I i lah ban ym ong ei ei, hynrei nga tharai im lah khlem da khuslai."

Baroh ki iasngap shiphang khlem kren ei ei Ka Wai Kapkab kaba mlien ban iasaid bad u Pakhuh Thapniang man ka por, ka sngew ba ha kata ka kynti te u la kren lem na ka bynta jong ka "Hooid kein phi," ka ong "Yn leit lah len shano ka, mo? Haba u kpa u shong u sah ryngkat te phi, hun ka mynsiem, syaid ka shadem, bad ka bam ka dih ruh ka kham bang."

"Wei kumta, Kong Wai," u Jali thylliej u kem ktien pynkloi, "ieh ynda u wan u Bah Kah shibit, ngan sa pynkren ma nga."

Ha kata ka por, u Kahkah, u panah ki khun ka Wai Kapkab, u wan rung kyndit lut ha phyllaw. Ynda

u la hun ka iakyrshut khmut bad ka iaphylliew mynsiem bad ka Wai Kapkab, u wan iaid kui kui shaphang shyngkub, bad u ong, "Bah Jali, nga sngewthuh na i Wai hangne ba phi bad ki para lok jong phi phi iasngew khuslai lem na ka bynta jong i, namar ba ngam pat shym lah ban wan thiah miet bad i ha kine ki sngi. Nga sngew nguh shibun eh ia phi na ka bynta kane Nga kwah ban iathuh ia phi ba nga la kular ban shong ban sah noh ryngkat bad i naduh mynta"

"Ka jingsuk dei ka jong phi, bad ka jingkmen pat dei ka jong ngi," ong u Jali Thylliej "Te, ki khun jong phi pat?"

"Ki khun jong nga ki la heh ki la san," jubab u Kahkah, "bad kim sngew donkam shuh ia nga u kpa"

"Kum kita ki khun ki dei kiba don ka mynsiem lait luid, kiban wan her mar mar sha la u kpa ki tang shu iakynduh ia ki jingeh," ong u Pynran Khmut "Te, Bah Kah, kumba phi la rai, ngi pdiang sngewbha ia phi sha ka kynhun u Kynrad jong ngi Ynda u Rang bad ka Thei kin wan shuti, ngin sa iabam Khrismas lem bad ki"

"Kaba kumno kata ka bam Khrismas?" u Kahkah u kylli ba u la kwah tip noh ka bam Khrismas ka pher kumno na ka bam kaba man ka sngi

"Ka Khrismas," ong u Pynran Khmut, "dei ka sngi ha kaba nga ioh bam doh shyieng shibun shibun, bad ha kaba nga ioh de ban ktha shyieng doh ha ban da hun"

"U Kynrad jong ngi bad ki khun jong u ki leh kmen da ka bam bang bam thiang ha kata ka sngi," ong u

Pakhuh Thapniang "Ki ai bynta lem ia ngi, ñiuma, hynrei lait na u kba, u krai, bad u riewhadem te, nga kham shitom phi ban nguid ia kiwei pat ki jait bam bang bam thiang u briew U Bah Mut ruh u ong ba lait na ka ja bad ka doh shyieng, kiwei kiwei ki jait bam ki long, ha u, tang ban pynbyrngia ia la ki bniat"

"Khlem da iakren shaphang ka bam," ong u Jali Thylliej, "phi tip, ki iarwai shit rhem bha shaphang ka miet Nga burom ia la u Kynrad, bad nga ieit eh ia ki khun jong u Nalor kata, sngewthuh ruh nga la sngewthuh ia ka ktien ka thylliej jong u, bad nga la lah ruh ban iakren iakhana bad u da ka ktien jong u hi La katta ruh nga dang shitom sat ban sngewthuh u mut aiu haba u ong 'miet ba khuid,' namai, ha nga, ka miet ka long kaba dum ngain ngain, kam lah ban khuid katba ka Sngi kam pat kynjat ia ka jingshai jong ka"

Ka Wai Kapkab kaba shu sngap jai jar naduh ba u Kahkah u wan rung hapoh phyllaw, ka pah kyndit, "*Kah kah kah*! Phim kynmaw shuh seh mo, ba ka Thei ka ong ba ka bam Khrismas ka long ban kynmaw burom ia ka sngi kha jong u Syiem ka jingsuk?"

"Nga kynmaw shaphang ka khawai sngi kha," ong u Pakhuh Thapniang, "hynrei ngam tip uei uta u Syiem jong ka jingsuk"

"Nga la shait ong la bun, bun sien ba ka rukom pyrkhat u briew mynta ka la kylla," ong u Jali Thylliej, u da pangah ia la ka khlieh. "Ka jait bynriew u Kynrad jong ngi ka long mynnor kaba ieit ia la u Syiem Namar ba ka la duh ia la u Syiem trai ri, ka leit wad da uwei pat u Syiem uban ai jingsuk ia ka Bad ha ka sngi

kha jong u, u briew u shad kmen bad leh sngewbha Nga tharai ngan tih noh kham jylliew haduh ba ngan da lap ia ka jingshisha jong uta u Syiem ka jingsuk, namar nga ithuh ba ka jait bynriew u Kynrad jong ngi kam lah ban im khlem u Syiem Ynda nga la lap, ngan sa pynshai lem ha phi shaphang jong u"

"Pni iakren shaphang ka bam sngi kha u briew," ong u Kahkab "Ngi ruh myntan ngi dang iadep ka leh kmen leh sngewbha, namar ka dei ka sngi kha i Tiew Lasubon, i khun u Kynrad rim jong nga Hynrei ym don satia kata ka bam ka dih kumba phi ialap shaphang ka khawai Khrismas Phi tharai kata ka bam Khrismas ka pher na ka jingleh kmen ha ka sngi kha i Tiew Lasubon?"

"Ka bam Khrismas, lehse, kam shym da pher than na ka bam sngi kha u briew," ong u Pynran Khmut, "namar nga kynmaw ba mynba ka Thei ka khawai sngi kha, nga ioh doh shyieng kumjuh kumba nga ioh ha ka por ba u briew u bam Khrismas Ym dei kumta, Bah Jali?"

"Ka dei," u Jali Thylliej u phai ktien "Ka jingiaphei ka long ha ka mynsiem, kumno ka leh kmen Nga sngewthuh ba ka pyrthei baroh kawei ka leh kmen bha ha ka por Khrismas Bad, haba u briew shityllup ka pyrthei u leh kmen, don kein, hangne hangtai, uba kum klet noh de ia la ka long rynieng"

U Pakhuh Thapniang u la sdang lynga, ba um lah ban antad ha kano ka iukom u briew shityllup ka pyrthei u ialeh kmen U Bah Jali u shait ialap shaphang kiei kiei kiba u iohi da kata kaba u ju ong 'ki khmat ka dohnud' jong u," u ong. "Nga ngam don kata ka khmat

dohnud. Kumta nga kham kwah ban tıp shaphang ka rukom leh kmen jong u Bah Kah bad kı para lok jong u mynhynne, kum ka dak ba kı kwah ban pynsngewbha ıa ı Tıew Lasubon, ı para marjan jong ngı, ha ka sngı kha jong ı, ban ıa ka leh kmen leh sngewbha u brıew u pyrtheı ha kıweı pat kı rı kıba ngan ym lah poı lano lano "

U Pynıan Khmut u pynhıar mynsıem phe, bad u ong, "Nga ıahap jıngmut bha bad u Bah Pakhuh namar, ha ka jıngıadeı para jıngthaw, ka long kaba myntoı, ıa ngı hı, ban tıp kham bha shaphang ka rukom ım kı para marjan Hynreı kata kam mut pat ba ngım lah ban ıoh jıngmyntoı na kı ktıen bad kı kyntıen kıba jyllıew jıngmut kıba u Bah Jalı u kren ha ngı jan man la ka sngı To keın, Bah Kah, phı uba la ıashım bynta ha ka jıngrakhe sngı kha ı Tıew Lasubon, scı uto u thylliej jong phı, bad ıathuh lem ha ngı ha kano ka rukom phı ıaleh kmen '

U Kahkah u sngew ba ka ıathuh khana ha la kı para jıngthaw ka long ka burom kaba um bıt ban kyntaıt lano lano, ym tang namar ba ka deı ka lad kaba bha tam ba un ıoh ıasyllok bad kı teng teng, hynreı namar ba ka deı ruh ka kabu kaba khraw eh ba un ıoh pyntbıt ıa lade ha ka kıen paıtbah lashaı lashısngı Kumta u pynjıong ıa la u ryndang, bad u pyrshang ban pynhun ıa ka jıngkwah kı para lok jong u

**** **** ****

Kumba long lem u Kynrad jong phı hangne, uba naduh kane ka sngı u deı ruh u Kynrad jong nga, u kpa ı Tıew Lasubon u long uba heh ka rep ka rıang, uba ıar

ka bri ka bsah, bad uba bun ka lyngkha ka risai U don bun ki jingri jingdup, naduh ka miaw kaba shong ha dpei haduh u masi uba lur ha pynthor Uba khlain tam na ka kynhun masi u dei u Kyrtong, uba synshar ia ki syiar u dei u Ryngkuh, u rangbah ki han dei u kñi jong nga, uba kyrteng u Pakab, u nongialam ki blang pat, ba um ju khud ia la u tmaiñ, u shah sin da ka kyrteng Ñiuhmoh Nalor kine don ruh u ksew uba kyrteng u Thohjat, u sim uba kyrteng u Moina, bad, kumba nga la ong ha kaba sdang, ka miaw kaba kyrteng ka Iong Pali U Kynrad rim jong nga u shait kren ia ngi baroh da ka ktien jong u, kaba ki ong ka ktien Khasi, bad kaba ngi sngewthuh biang biang, wat la ngim nang ban kren kylliang ia u da kata ka ktien U Moina te u nang bha ban kren Khasi, tiak tiak kum u briew hi Para ma ngi te phi la sngewthuh hi kein ngi iakren da ka ktien aiu

I Tiew Lasubon i la dap ar snem mynta ka sngi Mynba i dang lung dang par ha iing, u Thohjat bad ka Pali ki iarap ban khmih ia i . haba i shong kai ha u phlang, bad i mut ban par sharud phyllaw, u Thohjat u khang ia i, haba i mut ban tui sha ding, ka Iong Pali ka pyrsad ba in kynriah na dpei Man ka por ba ki briew ki leit bah ia i sha lum, u Kyrtong u ap katba i dang ioh thiah, ynda i la khie bad i iaid kai ha lyngkha, u Ñiuhmoh u peit ba in ym jynthut ia u maw ia u dieng, bad ba in ym hap ha thliew ha syar Kumta kein, i Tiew Lasubon i im i khih, bad i nang san nang heh man la ka sngi ryngkat bad ki jingri jingdup i Mei i Pa jong i

Dang step mynhynnin, u Kyrtong u khot ia ngi baroh ban iashong dorbar "Lashai ka dei ka sngi kha i

Tiew Lasubon," u pynbna "Ngin ialeh aiu?"

U Ñiuhmoh uba kham lap lah na ngi baroh u ong, "To, para lok, shisien shisien ngin ong ia la u Kynrad ba un ai shuti ia ngi"

"Ynnai ka pan shuti, ioh ngi shah kynnoh ba ngi dei kiba jaituh," ong u Thohjat 'Nalor kata, nga ioh sngew ba lashai ka sngi kin iashong sngi baroh shi ung"

"Wei kumta, ngi ruh ngin sa ioh ban iashong sngi lem," ong i Ñi Pakab, "namar phim lah ban leit trei leit ktah haba u nongpyniaid um leit ialam ia phi'

"Un khawai daei?" u Ñiuhmoh u kylli, ba u pyrkhat ba u kpa uba ieit ia la ki khun u dei ban khreh ka jingkhawai ha ka sngi kha jong ki.

'Shi phi," ong u Thohjat, "phi kien kum uba lalot phngar! U khawai makna daei daei ne te, phin salia aiu haba phi bam tang da u phlang?"

"Nga pat,' ong u Ryngkuh, "lait na u kha bad u iewhadem te nga kham shitom phi ban nguid ia ka bain bang bam thiang u briew"

'U kren kum ma nga, uta u Ryngkuh jong phi,' u Pakhuh Thapniang u kynthoh, wat la um lah khlem da pyrkhat hato u nud ne em ban iatynjuh bor bad u

"Ew, kine," ong u Kyrtong, "ki pynlut poi tang ha kaba iapyrkhat shaphang ka lat u khun bynriew Haba ka dei ka sngi kha i Tiew Lasubon te, ngin pynkmen pynsngew-bha ia i kein"

I Ñi, ba im sngew lah kun shuh, i pah kyndit, "*kap kap, kap kap*! Phi iakren ia ka pyrthei jongno kumta? Kumno ngi kiba long tang ki mrad bad ki sim ngi lah ban pynkmen ia i Tiew Lasubon, iba dei i khun u briew?"

Baroh ki sngew shitom kumno yn jubab ia kata ka jingkylli Hynrei u Moina, uba shu sngap jar jar, pyn ban uba shah shkor pat kyndiang, bad uba kham don akoi na ngi baroh, u ong, "Balei ym lah ban pynsngewbha ia i Tiew Lasubon ? Ngin shu iarwai kein"

"Iarwai ?" u Ñiuhmoh u kylli, u da pynkhih mep mep ia la ka shyntur ba u sngew triem ban pyrkhat shaphang ia lade lada u hap ban iwai kum u briew "Kumno kein nga u blang nga lah ban rwai, haba nga nang tang ban synniah ?"

"Nga pat nga nang tang ban pah ?" ong i Ñi

"Bad nga tang ban wiar ?" ong u Thohjat

"Nga te tang ban kynih ?" pynbud u Ryngkuh

U Kyitong ba um kwah bun ktien u shu phuh samrkhie

Ka Iong Pali ka kham sngew dei ia ka jingai jingmut u Moina "Baroh ngi nang ban kynud," ka ong "Kumta nga tharai ka long kaba dei eh ba ngin iarwai ha la ka jong ka jong ka ktien, bad ha la ka sui ka sur"

Hadien ba kiba la kham rangbah ki la iatai nia, ngi iamynjur lang baroh ban iarwai ha la ka ktien ka ktien bad ha la ka sui ka sur

"Hynrei phin map kein ia nga," ong biang ka Iong Pali "ba ngan ym lah ban iashim bynta lem bad phi, ba nga set u ryndang ha kine ki sngi"

"O ho, phi set shisha u ryndang?" kren pharshi i Ñi "Kata te, phin shu hap ai sur ma phi kein."

"Ka dei, ka dei," ka dorbar ka mynjur da kawei ka jingmut. "I Kong Pali, ba i sahiaw u ryndang, in ym rwai, in shu ai sur, bad in ialam ia ngi da kaba kaweh ia la

ka kti ”

U Moina uba shu phuh samrkhie maiwei maiwei, u kylli, “Ka jingrwai aiu phin iaiwai ?”

Baroh ngi shu iapeit lyngngoh uwei ia uwei pat, namar ngim tip ka jingrwai kaba kumno ngin iarwai Kumta u Moina u ong biang, “Ha ka sngi kha u briew te, ngin iarwai da ka jingrwai sngi kha kein Ieh ngan shna ma nga ia kata ka jingrwai Te shibit pynmiet ngin sa pyrshang rwai ia ka, bad khnang ba ka sur kan beit bad kan iyn tih, kan bha bı baroh ngin iapoi lut ”

Te, mynhynne, i Tiew Lasubon lem bad i Mei i Pa jong i, ki iamih ha phyllaw U Kyrtong bad la ka kynhun masi ki ieng hadien duh u Thohjat u ieng ha pdeng ka kynhun blang, ki han bad ki syiai ki ieng ha khmat bad u Moina u ieng ha khlieh u Thohjat Ka Iong Pali pat ka ieng haloi ka lyngknot, ka wiat rymmoin haba ka phaisha ki ka da bat ha la ka kti ia u noi ba u briew u pyndonkam ha kaba dih duma bad ka ai sur Ka tang shu la ai dak, baroh ngi iarwai lang ia ka jingrwai sngi kha i Tiew Lasubon, ha la ka ktien ka ktien, bad ha la ka sur ka sur ki syiai bad ki han ki rwai da ka sur kynthei, u Thohjat bad ka kynhun u Ñiuhmoh ki pah da ka sur shynrang, bad ki masi pat ki kyrhuh da ka sur iangbah Ki para maijan baroh ki iamih lang khrui ban wan sngap ia kata ka jingrwai kaba phylla U Moina ruh u rwai lang, bad khnang ba i Tiew Lasubon bad i Mei i Pa jong i kin sngewthuh aiu ki jingri jingdup jong ki ki iakynud, u rwai ha ka ktien Khasi, kumne

Lasubon, Lasubon,
Syntiew ba iwbih eh,

Haei phi im, hangno phi don,
Phi khuid mynsiem, phi jem ka mon,
Katba phi nang san nang heh
La ngi dei tang ki mrad bad ki sim,
Kibym nang ban kren ei ei,
Hynrei ha ka sngi kha jong phi,
Ia phi ngi ong Khu-blei
U Blei ia phi Un kyrkhu kyrdoh,
Ba lynter ki sngi jingsuk phin ioh,
Ba phin man bha, ngi kit bok kit rwiang,
Phin sa long ka Samla kaba ieit kaba thiang,
U Blei ia phi Un iai kyrkhu,
Khublei, Lasubon, Khu-blei!

****　　****　　*****

"Nga sngew tynnat ia kata ka rukom rakhe sngi kha,' ong u Jali Thylliej, "kaba leh kmen ha ka mynsiem"

"Hooid," u Pynran Khmut u pynkut nia "ka dei kaba phi ong Namar man ka por ba nga ioh ban shrut doh shyieng, nga shait sngew la kumba kata dei ka sngi kha jong nga"

——

U NAI SAMLA

Ha kawei ka step, katba ki jingri jingdup u nongrep ha nongkyndong ki dang iarieh tngen ha shyngkub, ka sur kaba kim ju phohsniew mynno mynno ban ioh sngew ka wan tied kyndit tain kum u pyrthat ikhiang "Phi ki jingri jingdup u briew," u pyrta uwei u Khnai Samla nalor tympan, "phi dei kiba la jaituh palat liam na ki para sim para doh baroh kiba her ba iaid ha sla khyndew Phi nang tang ka rwai tang ka kynih, bad phin tip shuh wat tang kumno ban kamai ja kpoh ia lade Lymda dei ba u Kynrad jong phi u long uba sngew lem, phin jin da la iaiap thngan naduh mynno "

'Me kren stad ain kum ma me uba nap tang ka swait tuh khaw na tin mynmiet mynmiet?' ong u Pakhuh Thapniang uba la saw kyiang u shyrtong kabym i lah batai shuh "Me uba sngew heh kamai eh katta katta, ale me ong, hiar hangne ha shyngkub, ngin iatyn-jur bor, tang me bad nga, ngin da iapeit kai me nep bniat haduh katno "

U Pynran Khmut, namar ba u dei u ksew, u shit laiñ bad u bitai lep U iung ha tyngkong iing, u khmied sha tympan, bad namar ba um i ioh lad ban kynrup ia uta u khnai, u shu pyrjah slep shi slep la ka shyn-tur, bad u leit shong noh ha tyngkong phyllaw Ka Wai Kapkab bad u Kahkah, lem bad u Jali Thylliej, ki kyndit kum kiba kum iuh tdong bsein, bad ki sngap jak ha ka jaka ba kin kyang kaw, ki shu pynieng ia la u iyndang sha ka phang na kaba kata ka sur pynjah burom ka wan

"*Kit Kit Kit* !" u Nai Samla u ai sur kylliang "U jingthaw uba im ba khih sngew shngaiñ namar ba don uba peit ba i bad uba bsa ja lem ia u, u shait iakynduh ia ka jynjar ha ka por kaba um shym khmih lynti Peit sha nga, me u Saw Shyrtong uba sngew kyreit namar ba me ri me synshar ia ka sem kaba bun kynthei Me iohi ne em ba nga sngaid nga plung ka met phuiñ phuiñ ? Balei ? Dei namar ba nga husiar kein me ia lade kat shaba nga leit, kat haba nga thiah Hooid, nga syier shisha ka mynsiem man la ka por, ñiuma, namar u briew—uto u Kynrad jong me -un pynjah mynsiem ia nga, lada u ioh, bad un pynduh jait ruh ia ka kynhun jong nga, lada u lah Hynrei me pat, wat la mem syier mynsiem kum nga, me thung khongpong dadien man kaba me iapuh para iyngkuh Ki men-kmie jong me ki kynktok iam rem haba me kyllon, bad ki hei iap sha kyndong haba me leh shong shit Me dei shisha uta uba ki ong u heh nia khlem iktiar, ne u sangot jem thied Kum ia me te me, nga tharai ba wat i meidot jong nga ruh i lah me da kaba suk ban pynher krad ia me"

"Shibit ka miet, ong biang u Nai Samla haba u shem ba u Pakhuh Thapniang bad ki para lok jong u ki shu iasngap jar jar, "shibit ka miet, ynda me la ioh thiah bha sek sek, ngan sa wan shyit ia kawoi pa kawei ka yiar kynthei jong me"

Ki yiar kynthei kiba ieng hajan u Pakhuh Thapniang, bad kiba ioh sngew kyndiang ia u Nai Samla ba u bein u khoh ia u rang kynih jong ki, ki sngew poh jait kabym lah ong shuh Ki iaid shane shane, shatai shatai, ki da pah de "*Kok kok kok, ktok-k* ! *Kok kok kok, ktok-kk* !"

kum kiba pynkynmaw ia u Khatar Bor jong ki ba ki syiar mynno mynno ruh kim pat ju shah synshar ha ki khnai U Pakhuh Thapniang, kum u iyngkuh uba synshar ia la ka sem, u sngew sat u sngew at nud shisha shisha ba um lah ban iada ia la ki yiad kynthei, ha kata ka por, na u namsiat jong u Nai Samla U tip ba uta u khnai u kynthah nai saw yin tang ia u bad ia ka sem jong u, ne tang ia ki para lok jong u, hynrei ia ka kynhun jong ki jingthaw baroh kiba im ba shong bad u briew Namar ba um lah ban leh kylliang ei ei ia uta u khnai kumba u kwah, u Pakhuh Thapniang u ngeit ba kaba kynran dien kum ha kata ka por ka long hi kaba don burom Kumta u ialam noh ia ki yiar kynthei kham sha kyndong, u da iarap pynwad bam ia ki hangta, bad teng teng u pynphai ia la u ryndang shaphang shyngkub ba um lah klet ia ki ktien kob pia u khnai

U Pynran Khmut u sngewthuh ba ka khlieh jong u ka la rben da ka jingbitar shla, hynrei kum uba don bor tam na ki jingri jingdup u Kynrad jong u, u sngew ba haba um ioh lad ban ai jingsneng ia uta uba long ka daw jong ka jingbitar jong u, kaba sngap jar jar ruh ka long hi ka dak jong ka jingkhlain Kumta u khapbrip noh ia la ki khmat, bad u pynphai la u tdong shaphang ka jingkhang ing, teng teng u pynkhih la ki shkor ban pynpaw ha la ki para lok ba um shym ioh thiah, hynrei ba u buh jingkynmaw ia kawei pa kawei ka ktien pharshi ba u Nai Samla u la khlei

U Kahkah bad ka Wai Kapkab ruh ki mih noh na shyngkub, bad jar jai ki leit sha kyrpong ing, bad ki leh kum kiba wad wieh wad ksain hangta. U Jali Thylliej uba

shu sngap jak naduh kaba sdang u ieng shiliang kjat ha la u siej, bad haba u iohi ba ki para lok jong u baroh ki phai djen na u Nai Samla, u ruh u khapngip la ki khmat ngain kum uba ioh thiah

U Nai Samla pat, ba um tip ba ka rukom pyrkhat ki jait jingthaw kiba im ba shong bad u briew ka la kham pher na ka jong kito kiba im ba sah ha khlaw ne kiba rieh hapoh tnum īing, u thaiai ba ka bor ka shong ha ka jinglah ban sei madan ia ki sur kiba jam U Pynran Khmut bad ki para lok jong u, namar kata, kiba la shu sngap man man kum kiba kyllut bad kibym nang kren, bad kiba la shu phet iain rem sha la ki jaka jaka khlem da shlan ban ai sur kylliang pyrshah ia u, ki dei ban long shisha kiba khawpud, bad kum kata ka jinglong kaba jah burom ka dei ban wan mih na ka jingshah synshar jong ki ha u briew. U sngew ia lade la kat u palwan lah duh jong kiba im ba par baroh ha kata ka pateng U la kut jingmut ruh ba lano lano un ym pyndem ia lade ha ka bor u briew Namar ba u la pyrkhat jylliew than shaphang ki jingmyntoi jong ka jingim kaba lait luid, u Nai Samla um shym la iohi ia u Pynran Khmut ba u ieng na tyngkong bad u leit iasyllok bad la ki para lok ha dong phyllaw, bad ba hadien katto katne por u Kahkah u mih noh na pdeng jong ki bad u leit rung sha phyllaw jong ki para marjan.

Ha kata ka janmiet, shuwa ba u nongrep un wan phai sha īing, ki khnai ki iashong dorbar. "Nga la bein la khoh la biang," ong u Nai Samla, "ia u Saw Shyrtong bad ia ki lok jong u, hynrei nga lyngngoh pat ba ki shu sngap mynthi kum kiba iaphoi para ma ki Ka lah ban long

ba u thylliej jong ki u la jngem bad um lah shuh ban trei la ka kamram ?"

"Ym don uwei ruh na ki uba kylliang ktien ia me?" uwei u Nai Rangbah u kylli

"Haba ki sngap ia ki ktien jong nga," ong u Nai Samla, 'baroh ki shu ang ia la ki shyntur Hynrei kawei ka ktien ruh kam shym mih nangta U Saw Shyi tong te u tim u tla khyndiat khynsoit "

"Haba kumta, me leh aiu pat?"

"Nga jyllud la u tmaiñ, bad nga pynleit jingmut shaphang ka im lait luid," ong u Nai Samla Ki Nai kynthei kibym pat don khun ki iaikhie kik kik, bad ki peit ieit ia u, kum kiba la kloi ban rynsied da kaba kmen ha ki kti jong u

"Ka dawai aiu me dih ba me shlan katta katta kat ban leit kynroi ia ki jingri jingdup u briew?" ong uwei u Nai Tymmen, u da peit sha u Nai Samla da ki khmat kiba i suba sniew

"Ka dawai aiu phi Parad kata kaba lah ban pynshlur ia u khnai uba khawpud?" u Nai Samla u kylliang ktien ha ka sur samla kaba kham sngew stad ia u Nai Tymmen "Kum u khnai te, yn leit nud shano phi ban iatynjuh bor bad ki jingri jingdup u briew Ki ki dei kiba heh bor, bad kiba bun de ka buit, katba nga pat nga nang tang ban leit tuh ia ka bam ka dih u briew Hynrei teng teng pat, haba don ha ka jaka kaba shngaiñ kum hangthie ha tympan, sha kaba u nongshun um lah ban kiew, ka bha hi kein ban bein ban khoh, ban kynpha kynphuit, ia u, ym tang ba ka mynsiem ka sngew heh haba ka ioh ban leh kumta, hynrei khnang ba un suba ba ngi ruh ngi

long kiba khlain bad kiba shlur, bad ba un sngewthuh ruh ba ka jingim kaba lait luid ka ai bor ia ka kynhun kaba tlot ban iada ia lade "

"Me ong ba ka tympan ka dei ka jaka kaba shngaiñ, ka kut kaba skhem, na kaba me lah ban siat ban lynthem maw ia ki jingri jingdup u biew?" ong u Nai Tymmen "Ha me uba sngew stad bad sngew lah duh, ka lah ban long kumta Tip ruh imat me la tip shibun shaphang ka shong ka sah, ka leit ka wan, bad ka pyrkhat ka pyrdain ki para jingthaw, hynrei wat me la tip makna katta ruh, ka shu bha hi ban kynmaw ba ka miaw bun sien ka shait ioh kem khnai halor tympan Bad, lada mem husiar, shibit ka miet ne lashai ka sngi, men shah pynshad hangthie ha madan ha kita kiba me ong ki nongshun jong me "

"Ngan da kynmaw bha ia ki ktien jong phi, Parad," u Nai Samla u phai ktien ha ka sur u khun kongnguh hukum, namar u iohi ba wat ki Nai Samla kynthei ruh ki la sdang ban artatien ia ka jingshlur jong u kat ban da leit pyndom pynthut ia ki jingri jingdup u briew, "man ka por ba nga sma ia ka syrwet u nongshun jong ngi Hynrei mynta pat, ngin ialeh kumno? Ngi duna ka bam, namar u briew u da tap ia ka tin ba u buh khaw, bad ngi kiba tlot bor ngim lah ban plied ia kata ka jingtap, ne ban sam thliew ia ka tin buh khaw Ha shakiar ïing u riam da ka khapiah, bad lada ngi bieit bad leit ktah kti thala kum ia kata ka bam, ngin ngat ha ka jingiiam jong u. Lada u briew u buh u ri lei sa da ka miaw, la kut artat ka tarik, tip yn ioh lad sa da kumno pat ban leit wad bam "

"Haba me kren shaphang ki jingdonkam ka nierbah,"

ong u Nai Tymmen, "ka long la kumba me siat phiak ha i mationg Ki khnai kim ju kdang, wat la ki bam kyrthai katno katno Nga sngew rem ba nga long uwei na ki dkhot jong kata ka kynhun bam pih, kaba im tang ha ka bam, bad kaba ioh bam pat tang da ka iuh, da kumta ruh ka kha roi bad ka pyndap shoin ia ka pyrthei baroh kawei tang da ki myntuh suda"

Kawei ka Nai Kmie ka wan mih kyndik bluit napoh tnum ïing ha kata ka khyllipmat "Nga la ngiah ban sngap ia ki nia myntuh kiba phi la iasei," ka ong. "U samla u tai kum u lah lut u tip lut ha ka pyrthei, bad u tymmen pat u kren u pyni kum u khraw pyrkhat jong ka. Tai katba phi iatai, bad said katba phi iasaid, phin ym lah lano lano ban kylla la ka jinglong Katba phi nang iabun ktien hangne, katta ruh ki khun rit jong nga ki nang thngan, bad namar ba phi im sngi ban pyrkhat tang ia lade shimet shimet, ngam banse ban leit hikai tuh ia la ki khun naduh ba ki dang rit"

"Ieh, Kmie," ong uwei u Nai Kpa, "ieh, wat da bitar ne kren pharshi ha khmat ka dorbar Ngi la iatip baroh kumno ki longkmie kiba kum ma phi ki ri ki sumar ia la ki khun Long ka burom ia ki Nai Kmie baroh namar ka jingieit khun jong ki ka la pynlong ia ngi ka kynhun kaba khraw paid tam ha ka pyrthei Te, shaphang jong ngi kiba la long kpa pat, ki Nai Kmie jong ngi kim da donkam ban pynsatia ia ngi Ia ki kamram la jong ngi tip biang biang, bad ngin leh ia ki Ki jingkit ruh ngi don, na ka bynta la ki khun ki tnga, bad ngin kit ngin bah ia ki Na ka bynta ia lade pat, ngin ym klet, namar uba klet ia lade u klet ruh ia la ka ïing ka sem Tangba, kumta kein mo?

Hateng hateng te, yn leit lah shano khlem da pynphai la ka khlieh bad pynshang la ki khmat sha ki Nai kynthei kiba sip sohriew, kiba pynsmiej ia ka jingsngew jong ngi ki shynrang Kum ha kita ki por te phi, shano yn leit poi kynmaw shuh shaphang ka kamram ba ngi dei ban leh, ne ia ka lyngkor ba ngi dei ban kit! Phim pat lah klet te Kmie kumno, shisien mynnor, phi ruh phi la khroh la pah ia nga "

"To seh, phi ki kmie ki kpa jong ngi," ong u Nai Samla uba la lynga la pisa kabym lah shuh ban batai, "ieh, ynnai iakren shaphang ka kam shi ïing shi sem La lum ia kane ka dorbar ba ngin iakren iapyni kumno ban ioh bam kham bun, namar kiba dang rit jong ngi, kibym pat nang ban leit wad bam, ki shah thngan bad ki swai "

"Naduh mynno kane ka kynhun ki khnai ka la iakut da kawei ka jingmut ban pyrkhat lem shaphang ki khun rit jong nga?" ka Nai Kmie ka kylli ha ka sur kaba pynpaw ba ka la dom "U khnai um ju lah ban iatylli shaphang ka bam, wat la u heh ka nia ka jutang katno katno Ngam pat ju kynmaw mynno mynno ba la don u khnai uba la wan rah wat tang uwei ruh u symboh khaw ia nga ne ia ki khun jong nga Kata ka dei ka apot kaba ma ngi ki Nai Kmie baroh ngi la lap Uta uba la ai khun ia nga u kular man ka step ban peit ban i ia nga, bad ban bsa ban pjiah ia la ki khun, poi ka miet, u la pynkhein ia la ka kular U leit khlong symbai jhur na kper, u leit tuh khaw na shakiar ïing, ñiuma Na ka bynta jongno u leit pynjynjar ia lade kumta? Hato ym dei na ka bynta ia lade? Ban ioh bam pih bam lalot marwei marwei ? U trei shitom shi miet ia shai, hynrei ka kular ka sah ka kut tang ha ka kular, bad ngi shitom ngi jynjar kumjuh

la lade pat shi met te, ani wow! Phuiñ phuiñ u plung, phum phum u phuh."

Ka dorbar ka sngap jar shiphang, namar ka sngewthuh ba ka Nai Kmie ka la pynpaw madan ia ka jinglong kaba shisha jong ki khnai, bad kata ka long ba kum ka kynhun kaba roi ba par ha sla pyrthei, ki long kiba im kiba kamai tang na ka bynta ia lade "Ka khun ka kren ia kaba dei" ong u Nai Tymmen "Ngi kit ia ka raibi jong ka jinglong shimet, ka jingim kaba pynphong pansngiat ia lade da lade, bad ngim lah ban bret ia ka tang namar ba don uba ong ba ngi tieng ngi syiei, ngi shitom ngi jynjar, namar ba ngi duna ka jingialong kawei Ka jingiatylli kam shong ha ka ktien, kam ieng ha ka nia, hynrei ha ka kam kaba da pyni nuksa ia ki syrtap pa syrtap jong kata ka jingiatylli Teh lakam noh shuwa ia la u thylliej, bad pyntrei kam ia la ki kti, ngin sa iapeit ha kawei pat ka miet la ka long ne em kaba lah ba ngin iatylli lang kawei"

U Nai Tymmen, u Nai Rangbah, u Nai Kpa bad ka Nai Kmie ki iamih noh na kata ka dorbar, bad sah sa tang u Nai Samla bad hynriew tylli ki Nai Thei "Ngi kiba dang samla," ong u Nai Samla, "ngi la pyishang hok ban iaid sha khmat ha ka im lang ka sah lang, hynrei kiba kham iaw kiba kham rangbah ki dei u djeng pynkiang Ki kwah ba ngin kongnguh kat ia kaba ki ong, bad ki thut ki khñium haba ngi leh ia la ka mon Phi hangto, kiba phyrnai ki khmat kum ki khlur, phi iasyrpai tang ia la ki ngab, bad phi ñiad tang ia la ka shyntur, phi sngew phi ong kumno?"

Ki Nai Thei (u Nai Samla u ieit eh ban khot ia ki

nai kynthei kumta) ki sngew smiej kumo re, bad ki shu pynkhih ia la u tmaiñ, ki da rkhie artat kip kip, kip kip, katba ki peit sha u Nai Samla da ka khmat kaba i biria Ka rukom leh kita ki Nai Thei ha kata ka por ka pynbtiar ia ki shkor u Nai Samla, bad ka pynpeit ia ki khmat jong u ban iohi ngut nget ia ka jingshisha jong ka jingim ki khnai U Nai Samla u klet noh ba u dei u nonglum dorbar, bad namar ba u don kumta hajan ki Nai Thei, u sngew ba ka tieng ka smiej, ka thngan ka sliang, ki la hap noh na tympan, bad ka sah sa tang ka suk ka kmen suda Ha kata ka por, um sngew donkam shuh ban iashong dorbar, ban iatai ban iatei, ban iasaid ban iawoh dong, hynrei tang ban ialeh sngewbha bad ki Nai Thei kiba kloi, u ngeit, ban ialeh kmen lem bad u U pynkhih la u tmaiñ, bad u tur suki jai sha ka phang ba ki don, u da mut artat ban shu rynsied pum ha pdeng jong ki Ki Nai Thei kiba la ithuh ia ka jingmut u Nai Samla, bad kibym pat mon ban shu shah bat bor ha u, ki her krad noh sha la ka lad ka lad, bad ki ieh ia u marwei ban pyrkhat kham bha shaphang la ka long rynieng U Nai Samla, ubym lah mut dur kumno ki Nai Thei kin phet na u haba u kwah ban wan sha ki, um lah iai satia la un beh ia kawei na ki, ne un leh mynleh khia thew kum u Nai Rangbah Ha kata ka por, u ioh sngew ia ka sur u nongrep uba la rung ha shyngkub, kaba kren ieit ia u Jali Thylliej bad kaba pynkyndit bynriew pat ia u Kumta u leit rieh noh soit ha syrtap tynriew, teng teng um lah khlem da pyrkhat balei ba u leit sngew marwei katta katta ha kata ka janmiet

Ha kawei pat ka step, u Nai Samla u hiar sor sor

ha tympan, bad u khmih syntiat shaphang shyngkub U iohi ia u Pynran Khmut ba u dem ha tyngkong iing, bad ia ki syiar bad ki han ba ki ialeit iawan, teng teng sha phyllaw, teng teng sha shyngkub U iohi ruh ia u Jali Thylliej ba u bam pyrsit na la ka tyndong siej bad ba u dih um ruh teng teng kum uba kwah pynjlih ia la u tangnguid U pynieng ia la ki shkoi ba u kwah ban ioh sngew ki iakren ki iasylla aiu, bad u phylla eh ban shem ba kita ki jingri jingdup u briew kiba shait iabun ktien lyntei taid man ka sngi ki shu iasngap jar jar kum kibym lah pynkhih shuh ia la u thylliej

"Kithie ki jingri jingdup u briew ki dei ka kynhun kaba sngew meng, bad kabym don raiñ don rem shuh," ong u Nai Samla ha la ka mynsiem "Na ladc kim don ei ei, hynrei ki san ki plung ha ka jingsbun u briew, uba kawiat uba sympat, bad uba iuh uba kyrdem ia ki man ka por ba u phoi ia la ka tnga, kata, mynba ka kmie ki khun jong u kam pat leit sha kawei pat ka jaka Ka burom ka akoi kim don shuh ki jliah ia ka kti kaba shoh kaba dat, ki jliah ia ka kjat kaba iuh bein bad kaba kynjat khlem daw, bad ki pyndem ia lade ha ka hukum u briew, uba long u nongshun uba khraw tam jong nga Ngam tip shuh balei kein ba u mrad u sim un kylla jinglong u lang mar iashong iathiah ha tyngkong iing u briew! Mynhynnin u dang hei lait luid ha suin, bad u dang iaid pawang ha khlaw, mynta pat, wat haba u la shah teh mraw ha u briew, u rwai myllung u kynih sarong pynban Toi u jingthaw uba la long mraw bad uba la shah teh kynjri shi rta um ju don shuh ka mon la jong, ka khlieh jong u ruh ka la suda janor, bad khlem ka janor u jingthaw un long kham poh ban ia

u wieh u ksain Hynrei kithie pat, katba ki nang shah khum shah teh, katta ki nang i bun buit—ki don ka buit sianti da kaba ki khroh ki pah ia kiba lui lui dohnud ban leh ia kaba kim mut ban leh, ki don ka buit shalai ban pynthame ia ki khmat kiba iohi jngai khnang ba kin iohi tang ia kaba ki kwah ban pyni, nangta pat, ki jyllei sa ka buit arsap da kaba ki thok ki shukor kum ki suri ki myrsiang ia ki para jingthaw baroh Da kumta ruh ki la pynkylla baji ia ki aiñ ka Mariang kiba synshar ia ka rukom im ki mrad ha tbian bad ki sim ha jrong Naei kein ngan ioh ka bor kaban pynlah ia nga ban ialeh pyrshah ia ki?"

U Nai Samla, uba ngeit ba u la ju pyrkhat kham jylliew shaphang ka rukom im ki khnai, u sngew ba ka iap ka im jong ki baroh ha kata ka pateng ka shong sa tang ha ka jingkhraw pyrkhat jong u Nalor kata, u sngew ruh ba ka shong de sa ha ka rukom im ki jingri jingdup u briew U la lam ngeit, namar kata, ba lada u lah ban pynwan ia ka rukom im jong kita ki jingri jingdup ba kan iadei bad ka rukom pyrkhat jong u, ka nusip ki Nai Ïing baroh kan heh kyndit, bad ka tieng ka smiej ha ka jingim kan jah "Ka jabieng jong nga ka dei kaba proh," u ong biang ha la ka mynsiem, "kumta ka pynlong ia nga ban pyrkhat ia kiei kiei kiba khraw, khamtam kum ha kane ka por kaba khim bad kaba tan Ki Nai Lum ki kham lait lan ban ia ngi, hynrei ki kham bun nongshun ruh, namar ki kynja ba her ki kynja ba par baroh ki bang bha ia ka doh khnai, bad ki swait ki ap syntiat ia ki jaka baroh ban ioh rong ban ioh nguid ia kano kano ka Nai Lum kaba leh lait lan Shi rukom, ngi ki Nai Ïing ngi kham don bok ha kane ka liang, namar ngi don tang uwei u nongshun uba hajan eh ia ngi, bad

uta u dei u Miaw, ne, ban kren ha ka rukom kaba kham don akor, *ka* Miaw Ynnai iakren ia u briew, uba long u nongshun uba khraw tam jong ki kynja ba im ba par baroh ha ka pyrthei Te, shaphang kane ka Miaw, nga la pyrshang ban pyndonkam kawei ka buit hadien kawei pat kumno ban lait na ki tyrsim jong ka, pynban katba nga nang pyrshang, katta ruh nga nang dum buit, namar kat kaba nga pyrshang, kabym larkam suda Nga la ong myntan ba ka jabieng jong nga dei kaba proh, kumta ngan iai pyrshang ban wad ia ka buit kaba kham bha, kaban pynduh ne pyntlot bor ia kane ka Miaw bam shiah, haduh ba ngan da lap ia ka, khnang ba ngan long uba bi' ba yn khot ia nga u nong-pynim ki khnai, bad u Nai Samla uba ki Nai Thei baroh kin iakmen ban kynjoh la ki kti sha nga"

Ha kata ka por, u Nai Tymmen u wan par sor sor bad u dem ha syndah u Nai Samla "Me leh aiu hangne" u ong mian mian "Mem iohi ia kathie ka miaw iong ba ka iasylla bad ki jong u Saw Shyrtong?"

U Nai Samla u kyndit thret, bad u mut ban hei krad noh kham sha jrong tnum, haba u Nai Tymmen u pasiaw biang, u da ong, "Me dei u samla bun buit, uba shlur bad uba shynrang Baroh shikatta, ngim shym syiei ban hiai ban kiew, na tnum sha tympan, namar ka miaw kam thiah ha dpei Ngi suk ka leit tuh ja tuh doh bad kham ñiar ruh ba ngin shah thngan Naduh ba me la pah pat ma me krik krik ha khmat ha khmat, ka thiah ka shong jong ngi ka la thut, bad u dieng pyngkiang u khang lynti ia ka leit ka wan jong ngi Mynta, men hap pynproh ia la ka janor, ba kan trei kam bha, khnang ba men lah ban pyni ia ka lad ka lynti kumno ngin lait na kithie ki nongshun jong ngi

Namar ngı tıp shai ba deı u thyllıej laıt lan jong me, uba kheın bıeıt kheın poh ıa la kı para jıngthaw baroh uba la pynmong ruh ıa ka jıngsngew jong kıthıe kı jıngrı jıngdup u brıew kat haduh ba kın da leıt wad jıngıarap na u nongshun jong ngı Kata ka long ka rukom pynhıar kput u brıew—ban ıalong lok bad u nongshun ba un long ka atıar kaba pyndep pynıoh ıa kı jıngthmu jong u Ngın sa ıalang dorbar shıbıt janmıet Men sa ıathuh ıa ngı hangta kumno ngı deı ban leh khnang ba ngı lah ban laıt na kı tyrsım ka mıaw" Ynda u la dep ong ıa kıne kı ktıen, u Naı Tymmen u leıt noh soıt

Kı ktıen u Naı Tymmen kı dung ngak ıa u Naı Samla U tıp ba lada un bakla ka ktıen ka thyllıej ha kata ka janmıet, ka kynhun kı Naı Iıng kan patar lyngkhot lyngkhaı ıa u, bad u tıp ruh ba kı Naı Theı kın deı kıba nyngkong ban rynsıed pum ha ka doh jong u Ka bor pyrkhat jong u ka la sdang tlot ha kata ka por, khamtam haba u peıt shaphang shyngkub bad um ıohı ıano ıano laıt tang ıa kı aı tyllı kı khmat mıaw kıba thang, u sngew, wat ıa ka long rynıeng jong u hı Lymda deı namar ba kı shkor jong u kı dang treı la ka kamram, u Naı Samla un jın da la dem sah ha kajuh ka jaka ha ban da mıet

"Kı khnaı kı deı kı nongkıt tıen syıem ka khlam," ong ka Iong Palı, "ne, kaba kham deı, kı nongkıt nongbah jong ka Kat shaba kı leıt, shata kı kıt ıa ka, bad kat haba kı poı, hangta ka shoh ka pynkyllon ıa u brıew kat uba ka ıakynduh Deı namar kata ba ngam ju ıalong lok bad kı Lada ka shong ha nga, ngam pynduh jaıt ıa kı na sla pyrtheı"

"U Kynrad jong ngı u ong ba ka pyrtheı ka deı kaba

iar bha," ong u Jali Thylliej "Toi ngam tip ne ngam sngewthuh ka heh ka iar haduh katno Hynrei lada ka sdang na ka jaka ba mih ka Sngi bad ka kut pat haduh ka jaka ba ngen u Bnai, nga tharai kan shitom phi Kong Pali ban pynduh jait pynduh khong ia kine ki nongkit khlam "

"U Ñi u Kong jong ngi," u kem ktien u Pakhuh Thapniang, "u iathuh khana ba ka don kata kaba u ong ka khyndai pateng ñiamra ha kaba shong ba khih ki jingthaw kynsha kiba la shah tim shah tait ha kiwei pat ki para jingthaw Kiba kham bun na ki dei ki khnai, kiba heh paid ha ki jaka baioh Ngam kwah ban pynduh thiah ia lade ha kaba pyrkhat shaphang kita ki khnai haba kim pynthut kim pynpoh dor ia ka rukom im jong nga Hynrei utei u Nai Samla ha tympan ïing u la kren poh jait ia nga, bad ia ngi lang baroh kiba long ki jingri jingdup u Kynrad jong ngi Ngin ym hun ngin ym shong thait katba u dang rieh dang par hangtei ha tnum "

"U Bah Pakhuh u la kren na ka bynta jong ngi lang baroh," u pynhap nia u Pynran Khmut "Ngi kwah shisha ban ai jingsneng ia utei u Nai Samla, ñiuma, hynrei don ka kynroh dew bilat kaba ngim lah ban sam lyngba Ngi dei ki jingthaw kiba im ba iaid ha madan, kumta ngi shem jingeh ban pynlong kam ia la ka jingthmu, namar ngim lah ban bsut shapoh ki syrtap tynriew, kiba dei ki jaka thiah ki khnai U Nai Samla u dei uba shlur, tangba u khlem akor pat ka ktien ka thylliej Ngan jin da la pdiang sngewbha ia u ha ka kynhun jong ngi tang lada u nang ban leh shlur da ka akor "

"Katei ka tympan ka jar jar mynta ka sngi," ong ka Wai Kapkab "Ha leh u Nai Samla u nang sngap tuh na ki

syrtap tynriew aiu ngi iakren?"

"U sngap tuh shano phi," ong u Jali Thylliej "Nga dang kham lorni pynban ma nga kein, namar hynne mynmiet nga ioh sngew ia ki Nai Thei ba ki rwai ih nud kumne·

"Ko Nai Samla ba ring dohnud jong nga,
Haei phi don, ale seh wan sha nga,
Ia phi nga dang iai ap, ah, ko Lur Mangkara,
Wan shimti noh ia nga ko Nai Khatsaw Synñia!"

"Kumta kein phi, Kong Wai," u bteng biang u Jali Thylliej haba u shem ba ki para lok jong u ki shu iasngap "Ki Nai Thei kiba pli ki jaw dud man ka miet namar u Nai Samla jong ki u kham leh khia thew ia lade, bad u kiar na ki Ki tip ba u bun kam, ba u pyi khat khuslai synñia sngi kumno ka kynhun ki Nai Ïing ka lah ban im pahuh hai, bad ban roi ban par kyrhai, bad khamtam eh ban lait na ki tyrsim ka miaw Da kumta ki lah ruh ban im suk im sain baroh shi lynter ka jingim jong ki Da kumta ruh ki lah ban nang iakha roi kham kloi haduh ba kin da pyndap shoin ia kane ka khyndew da ki khnai suda U Nai Samla um tieng um khaweit iano iano, lait tang ia i Kong Pali hangne Hynrei nga ioh sngew ba ki Nai Thei ki la iakut jingmut ba kin wan hiar thma ia i lada u Nai Samla mynsngi u pynleit jingmut tang sha i, bad mynmiet pat u iai lyndet ia ki "

"U Nai Samla uba shlur u kham sngew heh ban iohi ba ki Nai Thei ki ngurd umbiah kdoid shi kdoid haba ki peit sha u," ong u Pynran Khmut, "bad kumta lano lano ruh un ym ai lad ia ki ba kin lam na khmat sha ka madan thma. Nga marwei te nga suba ba u don ka buit khyllah aiu re, kaba pynlong ia u ban ioh ia ka bor kaba palat ia ka

jingkhlain u Bah Kyrtong Lada kata kaba nga suba ka long kaba shisha, khlem pep un sa wan hiar thma ia ngi"

"Ngi dei ban ap phia bha ha ka por miet," ong ka Iong Pali, "namar u nongshun u shait wan par wan swait bha katba ngi dang ioh thiah Mynsngi ruh ngin hap da peit ngor bha, ban lait ka shah pynkyndit nadien Hynrei ka bha ba ngin kynmaw ba, la u khlain makna katno katno ruh, utei u Nai Samla u kham tbit bha ha kaba pyndonkam de sa ia la ka buit ha ka por kaba dei tam Kata ka dei ka jingstad jong u– ban tyngkai bor haba ngi peit, bad ban sar naphang lin haba ngi ioh thiah"

"Wei kumta," ong u Kahkah, "kumno phin iaong lada ngin iabeh lem ban ioh ka jingstad kaba kum ka jong u Nai Samla? Lada u u khlain kum u Bah Kyrtong, ngi pat ngin khlain kum u hati"

"Nga kyrshan ia ka jingai buit u Bah Kah," ong u Pakhuh Thapniang, u da pynieng artat la u ryndang "Ngin iabud noh ia ka rukom im u Nai Samla—ban thiah mynsngi, bad ban peit pat mynmiet. Da kumta ngin ioh ka boi hati, kaba kham khlain ban ia ka jong u Bah Kyrtong"

Ki para lok jong u baroh kim shym kren ei ei shuh, namar ki sngew ba ka iatih nia ka la wai, bad namar ba, ha ki, ka jingsngap jar ruh ka dei hi ka dak jong ka jingmynjur Baroh ki dem ha ka jaka ba ki ieng, bad ki leh mynleh khapbrip la ki khmat kum kiba la ioh thiah, wat la teng teng ka Iong Pali ka hap pynkhih ia la ki shkor ba ka sngew sammut kabym lah ong shuh

U Nongrep—u kpa u Rang bad ka Thei—u long u briew uba nang ban biria dei por Ha kata ka step, shuwa

ba un leit sha lum, u theh ha i 'liang pleit iba rit khyndiat ka 'iad kylla ar sien, bad u buh ia kata ka pliang ha tympan "Kine ki Nai Ïing ki la nang stad buit, imat," u ong "Man ka miet nga ioh sngew ki la nang iabun ktien, hynrei la shitaiew mynta kim shym ngat shuh ha ka jingriam Lada kin kiar sa na kane, ki dei ban long kiba sianti shisha shisha "

U Nai Samla, uba la pynshah shkor bha kyndiang na tympan, u ioh sngew ia kawei pa kawei ka ktien ba ki jingri jingdup u nongrep ki la kren Ym tang ba u ioh sngew, hynrei u da thew tarajur ruh biang pa biang ia ka jingmut jong ki U sngew ba ka por ka la poi ban pynpaw pyrthei noh ia ka buit kaba ai bor, kaba u la phnieng baroh shikatta Namar lada ki jingri jingdup u briew ki la kloi ban shaniah ha ka bor kaba kum ka jong u hati, ki dei ban long ki jingthaw kiba la bieit la anna shisha shisha Ka khlieh jong u ka la khuid kdar ha kata ka por "U khnai um ju tieng ia u hati," ong u Nai Samla ha la ka mynsiem, "bad u hati u phet iap na u khnai Te, kithie ki mrad kyreit u briew, kiba la phawer bad kren pharshi ia nga la biang, ki tharai ba ki la ioh ia ka buit kaba pynheh bor ia ki kat u hati, tip ma ki lah da klet ba ka bor kam ju wan tang da kaba bud tynneng ia ka rukom leh khlain jong kiwei pat ki para jingthaw Dei ka buit ka sap lade kaba pynioh ia ka jingkhlain, ha ka met bad ka jingmut Shibit ka miet kin sa kyndit, bad kin sa bat shkor de, ynda ngan pynshad hati ia ki "

Ha kata ka khyllipmat, u Nai Samla u sngew la kum ba ka lyer iwbih kaba um pat ju ioh sma mynno mynno ka wan rung kyndit ha ki thliew khmut jong u U lyngngoh

ngaın haba u kum pyrkhat naeı keın ka lyer ıwbıh kaba kum kata ka wan beh? U pynphaı la ka khmat sawdong sawdong ban wad ıa ka thymmeı jong kata ka lyer, u da pyrshang katba lah ban ym pynrıew e' eı khnang ban ym pynpaw ıa la ka jaka rıeh Ka jıngmut jong u ka la sdang ban lynga ban pısa katto katne Hadıen khyndıat por, u la lah ban sngewthuh ba kata ka lyer kam shym wan kıew na dpeı ne kam shym wan hıar na tnum, hynreı ba ka pynher ıa la ka jıngıwbıh na pdeng jong kata hı ka tympan ha kaba u dem Sor u par shaphang ka plıang kaba don ha pdeng tympan, kaba u ıohı nyngkong eh ha kata hı ka khyllıpmat, bad kaba long, u ngeıt, ka daw baleı ba kı thlıew khmut jong u kı la sdang aı sur da ka jıngkmen U pynıeng ıa la u ryndang, bad u ıohı ıa ka um kaba sngur ha kata ka plıang U ngeıt ba deı kata ka um kaba la pynpısa jıngmut ıa u Ka umpohlıew kaba sngur ka lah ban ym don jıngmad, hynreı ka deı kaba pynjah slıang Te, ka um kaba sma ıwbıh kum kata kaba u lap ka deı ban kham bang bun shah ban ıa ka um sngur Kumta um sngew donkam shuh ban da kheın ban da bıshar ha leh kata ka um ka deı pynban ka buıt thymmaı u brıew ban rıam ban pah ıa u "Ka um ka deı ka jıngdıh," u Naı Samla u rıng nıa ha la ka dohnud, "kam deı ka jıngrıam Te, ka um kaba ıwbıh kum kane ka deı ban long ka jıngdıh kaba kham bha" U seı ıa la u thyllıej bad u pyndeı tıak ıa u ha kata ka um, bad u pyrjah "Wow!" u Naı Samla u pynmıh sur khlem da mut "Blad ruh em, sat ruh em! Hynreı uta u thyllıej u—u! *Eh-h*, h'oıd! Nga mut ban ong, kata ka shadem ka rhem ka syaıd pynban du! Tıp, lada yn jlıah kham bun—!" U khlem da pynkut aıu u mut ban ong,

u Nai Samla u sei biang ia la u thylliej, u jliah ia kata ka um pynsyaid shadem sa shisien, bad u sngap kumno kan ktah ia u Ha kata ka sien u sngew ba ki bor met jong u baroh ki la khih shong shit bad ki kyrpad ia u ban nguid kham bun ia kata ka jingdih kaba la sdang ban tem sur thiang ha ki shkor jong u U klet noh ia ki jingri jingdup u briew, u klet ia ka kynhun la jong kaba u mut ban iada, hooid, u klet wat ia ki Nai Thei ruh, bad u kynmaw tang ia lade, u da sngew ruh, ha kata ka por, ba u long tang ma u hi u khla ka wait jong ki kynja ba im ba par baroh "Kane ka um ka dei ka bor," u ong, "bad kum ia kata ka bor ym dei ban kyntait lano lano" Liap shi liap u jliah ia kata ka um iwbih haduh ba kata ka pliang ka da rkhiang hi raw

U mar iadep pynkhuid phoiñ ia kata ka pliang, u Nai Samla u sngew ba um shym par shuh ha tympan, hynrei ba u ieng ha khmat ka kut bad la ka waitlam ha la ka kti Ha kata kajuh ka por, u Pynran Khmut bad ki para lok jong u ki leh kum kiba la kyndit na kaba ioh thiah "Ade, kata ka met nga sngew la kat u hati shisha du!" u ong,

Ka Iong Pali kaba la sngap tuh kmang aiu u Nai Samla u leh halor tympan, ka pynbud, "Nga ruh te phi, nga sngew la kumba nga la nud ban iakob bad u Bah Kyrtong!" Ka shri baiñ, bad ka ong biang "Ban ia ki khnai lei te, kin da iawan hiar makna baroh shi kynhun ruh, ngan sa shu kynting ia ki kumba kynting maw ki khynnah rit"

U Nai Samla, ubym shym sngew myntoi shuh ban buhrieh ia lade na khmat ki jingri jingdup u briew, u wan ieng ha tmier tympan, u pynkhih la ka met diang

diang, mon mon, i la kum uban thung khongpong noh sha nengpei ha kano kano ka khyllipmat Nangta u rah sha jrong ia la ka kti kamon, bad da ka sur kaba syiang, kaba rung shaduh ki khoit ki pain jong ki yiar kynthei u Pakhuh Thapniang, u ong, 'Hei—itho—i Iong—Pali!" u da ryngkoh arrat jling sha tbian kum u nongiapom uba kynrup ia u nongshun ha madan thma

"*Kok kok kok, ktok-k! Kok kok kok ktok-k!*" ki yiai kynthei ki pah, bad ki sdang ban khih shane shatai ha phyllaw, namar ki thut bad ki phoi ba kim lah sngewthuh kumno u khnai un wan aiti ia lade ha ki tyrsim ka miaw

'Sngap, sngap!" ong u Pakhuh Thapniang kum uba maham ba kim dei ban kynktok khlem akor kumta khlem da tip janai ia ka dang ka kut jong kano kano ka kam, hynrei ba ki dei ban ym klet ba ka long ka rukom ban shah shkor ia ki kyntien u riew don nia, Ki para lok jong u ki shu iapeit para ma ki, ki da sngew sammut kabym lah ong shuh

Bluit u wan mih u Nai Samla ha shyngkub, "Nga ong, h'ei—itho—i Iong—Pali!" u ong, bad u leit beit beit sha ka Iong Pali kaba dem bad shri sngewbha iymbaiñ kum kaba la khmih lynti la kham slem ba un wan sha ka Ka Iong Pali ka shim ia u Nai Samla bad ka kynting ia u thong sha jrong Ynda u hap ha madan, ka shim ia u bad ka pynshad ia u, ka da dait da ksam ieit ia u la kum ba u dei u khun phrangsngi jong ka U Nai Samla u sngew ba ym don ka jingsngew skuin met ne ka jingsngew hun mynsiem kaba kat kata ha ka jingim jong u, bad u shu pah '*kip kip, kip kip*' da ka jingkmen kaba um shym la khmih lynti mynno mynno

ban ioh, lait tang haba u ialeh kmen bad la ki jong ki Nai Thei

"Kum kane ka tamasa ngam pat ju iohi mynno mynno," ong u Pakhuh Thapniang, u da phuh sawhuiñ ba u i biria ia u Nai Samla, uba la ngat ia kata ka apot namar ba u mad ia ka um kaba pynshlur U Pynran Khmut, u Jali Thyllie, u Kahkah bad ka Wai Kapkab ki sngew kumjuh, bad ki shu iawiat phew rynmuiñ ha la ka dur ka dur

Hynrei ki jingri jingdup u briew ki don la ka jong ka rukom biria, "Lada ngan shu ktha noh throp ia une u Nai Samla kumba nga la ju leh ia kiwei pat ki khnai," ong ka Iong Pali, "ka kmen ka sngewbha kan kut noh nga mar iadep pynkhuid ia la ka shyntur, bad ngin duh ka lad ban ioh iarkhie sahuh lashai Ka long ruh shi rukom la kumba ngi khein poh ia ka jingshlur jong u U lah ban long u nongshun jong ngi mynhynnin, hynrei ka jingshlur jong u kan iai sah la u dang im ne u la iap Lada phi iasngew dei, ngin pynlong ia u kum uwei na ngi"

"U la tim la tla ia nga la biang," ong u Pakhuh Thapniang, "hynrei ngam lah khlem da kubur ba u dei uba shlur Nga kloi ban pdiang ia u ha pdeng jong ngi, tangba u dei ban klet noh ia la ka jinglong khnai, ka jinglong jingim kaba sain dur tang ha kaba shim ia ka jong kiwei Nalor kata, horkit hordang um dei ban pynjrong ia la ka kti sha ki sner jong ki yiar kynther joug nga"

U Jali Thyliej u khapbrip khrip khrip, khrip khrip, ia la ki khmat, namar u sngew smiej ban pyrkhat haduh katno u Nai Samla u lah ban iashong suk shong sain bad ka kynhun jong ki, khamtam lada ka Iong Pali ka suba

ba um lah ban klet ia la ka jait ka kynja "Ki Nai Thei ki lah ban wan rong ia u ha ka por ba ngi ioh thiah," u ong "Te ban lait na kaba babe kylla, ieh ngan ong ia u Kynrad jong ngi ban set ia u shi por ha ka ruh nar, tat haduh ba un kham sngew shngaiñ ban shah kdup ha i Kong Pali ban ia kaba shah syrpai ha ki Nai Thei jong u Nangta shuh shuh, haba u la shong la sah bad ngi, u dei ruh ban ioh ia ka kyrteng thymmai "

"Ngin khot ia u u Samla," ong u Pynran Khmut "Ba ngin da dei ki briew, ngin jin da la ialeh kmen leh sngewbha kum ha kane ka por, namar ka ioh kyrteng thymmai ka pynioh ruh ia ka ja ka doh kaba pahuh hai "

Baroh ki sngew hun ia kata ka kyrteng, namar ki ngeit ba u Nai Samla u dei u Samla uba shlur, uba kloi ban aiti ia lade na ka bynta ban im ka jait ka kynja la jong

Kumta kein u nongrep, ynda u la wan phai na lyngkha ha kata ka janmiet, u shim ia u Nai Samla na ki kti ka Iong Pali, bad u set ia u ha kawei ka ruh nar ba la shna da ka jar nar kaba rit bha ki thliew, U Nai Samla u la shai biang ka khlieh ha kata ka por, bad u la sngewthuh ruh, wat la u sngewthuh ba u la sngewthuh dier por, ba lano lano un ym ioh mih shuh shabar kata ka ruh

---

TANG BAN KHIAH KRAT

"Ha kine ki sngi," u Pynran Khmut u ong ha la ki para lok kiba shu iasngap jar jar la kham slem, "ngi la kham ialeh khia thew khyndiat khynsoit Ngim shym rwai ngim shym siaw, ngim shym biria ne iathuh khana sngewbha Kum kane ka jingim ka long kaba khongpong ia ka jinglong jong ngi, ki mrad bad ki sim kiba dei ban kmen ba ngi im ha kane ka pyrthei U Kynrad jong ngi ruh un ym sngewbha ba ngin shu iapeit pyrman than eh para ma ngi, namar u ri u bsa ia ngi ba ngin pynkmen pynsngewbha ia u Ngi dei ban leh kmen ban shad kmen ba ngi ioh u Kynrad uba sbun, uba pyndap pynkdang ia ngi, khnang ba ngin ym leit swait bam ne shang makia sha ka jaka kiwei Lada ngi shu iapeit mat suh kumne para ma ngi da ki sngi, ngin sa kylla long kiba woh dong ia ka lait ka let ki para marjan Shisien ba phi la woh nia woh dong iano iano, u thyllliej u la jiong, bad un pynthnam ia ka shnong ka thaw baroh Te, nga u ksew ngan sa shit khlieh, bad ki briew kin sa ong ba nga dei u sew lamwir, kumta kin sa siat iap ia nga Ngam kwah kein ban duh ei la ka jingim tang namar ba nga leh khia thew Bah Kah, phi ong kumno?"

U Kahkah u pynkhih ñiur ia la ka met, ba u ngeit ba kaba kynther ia la ki sner shuwa ba un ong ei ei ka long kaba kham pynnep jabieng ia u "*Kap kap, kap kap!*" u ong. "I Bah Mut i nang bha ban ai ksai bad, haba'i ong ba ka sur ka la beit, u han shynrang uba kum ma nga te un lah leb pat sa da kumno ka, lait

tang ban padiah kein!" U sngap jar shi phang kum uba da khein da bishar ia ki ktien kiba un kblei, bad u ong, "I Bah Mut i la kren ia kaba dei Ha ka jingshisha, ngam pat kynmaw ba shisien ruh i la kren ia kaba lait *Kah kah! Ahem!* Hooid, ngi la kham leh khia thew shisha ha kine ki sngi Ka lah ban long ba ngi la sdang ban bud tynneng ia ka rukom im u briew, ne, namar ba u Bah Jali um shym pynpaw ia la ka sap myllung La ka long kumno kumno, ka jingim kaba mar khongpong bad la ka jinglong tynrai ka long kaba ma ka ring swai ia ka met ka phad, bad ka ring sdot ruh ia ka mynsiem U Kynrad jong ngi um kwah ba ngin long kiba pang kiba iaikhoh, u khmih lynti ba ka met jong ngi kan long kaba dap doh smam smam, bad kaba wan dur de phuiñ phuiñ.

"Nga pat phi," ong ka Iong Pali, "haba nga sum nga sleh, bad nga sad nga khyllong, ngam ju da put bikur ba ki briew kin ioh sngew nga leh aiu Jar jar nga pynbeit la ki kti ki kjat, nga syrpai la ka met, bad nga pynkhuid la ka khmat, ym da dei eh ba nga kwah ban pynbha briew ia lade, hynrei ba nga ngeit ba ka met ka phad kaba khuid kaba suba ka pynhun ia ka mynsiem bad ka pynkhiah krat de ia nga"

"Te shaphang ka leh khia thew pat?" u Kahkah u kylli ia ka Iong Pali

"Tip seh," ka Iong Pali ka jubab, "phi la ju tip hi te ba la nga pah ne nga sngap jar jar, ne la nga leh nga long kumno kumno ruh, ka pyrthei ka shait kynnoh hi ba nga dei ka mrad kaba leh khia thew Dei tang u kynrad la jong uba sngewthuh ia ka jinglong

shisha jong nga Dei namar kata ba, teng teng, u thum u kdup ia nga, bad u syrpai syrpud ia nga Lada u ngeit ba nga dei ka miaw kaba leh khia thew te phi, khlem pep un kynjat ia nga sharud"

Man ka por ba ki para lok jong u ki kren, u Pakhuh Thapniang u sngew kumba u shyrtong jong u u kham saw "Ka leh khia thew ka dei ka leh mynleh," u ong "U briew u nang bha ban pyndonkam ia kane ka buit, u tip kum ha kano ka por un sngew sarong, bad kum ha kano ka khep un leh arsap Dei namar kata ba ngi shait ioh sngew ba u briew u shukor ia la u para briew Nga ngam nang ban leh khia thew, nga nang ban kynih tang tang shi sur, knmba nga ju ong jan man la ka sngi, bad tang ha ka por ba U Nong-thaw u la buh Lada nga kynih bun sur te phi, khlem pep ki yiar kynthei baroh kin phet iap lut na khmat jong nga Te, ngan long marwei ha ka pyrthei, namar ka kynhun ki syiar kan tait kur ia nga, bad kum kata ka jingim ka long kaba sngew lanot Em, nga te ngan kynih ngan phawar tang tang shi sur Lada kata ka tem shi sur kam long kaba shoh sngew thiang ha ka sem jong nga, bad ka pynlong marwei pynban ia nga, ngan sa pyrkhat kumno ban leh khia thew"

Naduh ba u Kahkah u la kren, ka Wai Kapkab ka pynkhih bun sien la u ryndang, ban pynpaw ba ka kwah ban ioh kren lem, tangba, kum ka kynthei, ka kwah pat ban ai lad ia ki shynrang ba kin sei shuwa ia la ka nia. Haba kam sngew lah shah shuh ban shu sngap, ka ong, "*Kah kah, kah kah*! Nga la ngiah nga la sngew btai ban sngap ia ki ktien jong phi, kibym don nongrim

bad kibym shong nia Balei phi iabun ktien shaphang ka leh khia thew? I Bah Pakhuh i la kren shaphang ka kynih ne ka phawar shi sur Ngam tip la i nang ne em ban kynih ar sur, lada i mon Tangba i dei kein ban ym leh mynleh klet ba ka kynih shi sur ruh ka dei hi ka leh khia thew Nga la bishar bha ia ka rukom im jong phi ha kine ki snem Nga la shem ba kiba kham leh leh mynleh dei ki shynrang, ki leh phuh mut man ka sngi, kum kiba bha mynsiem eh, ban tap cit miaw ia la ka jinglong kuhiw Wat sngew ei ei ho Kong Pali, ba nga pynmih ia ka ktien kaba iadei bad ka jait ka kynja jong phi? Hooid, kumba nga la ong, ki shynrang ki dei kiba leh mynleh, kata, kiba leh khia thew palat, khamtam haba ki leit ki wan hajan ki kynthei Ki tharai ba da kaba leh kumta kin pyniap bieit ia ngi Nga kaba la don khun don kti ngam sngew lehiaiñ ban pynpaw pyrthei ia kaba shisha, khnang ba phi ki rang dajied phin tip ba ki kynthei jong phi ruh ki nang ban da jied ha uno na phi ki mon ban pynhap ia la ka mon"

"Ieh, Kong Wai," u Pynran Khmut u phai ktien, u da ang shahe ba u sngew smiej kumno re ia ki ktien ka Wai Kapkab, "ieh, ngin ym da iathad eh ha madan ia ka rong u dohnud la jong Phi ki kynthei phi la tip biang biang ba lada phi leh khia thew ia lade, khamtam haba phi dang samla, ngin kiar na phi, bad phin long marwei shi rta *Ahem*! Nga sngew tynnat ruh ban ioh sngew ba ki para lok kynthei jong phi ki nang ban da jied ia la u jong u rang dajied Ngi ki shynrang ngi kham duna ka sap ha kata ka liang, bun sien ngi jied khlem

da pyrkhat Phi la ju iohi, ym dei? ba, teng teng, don ka sew laid luid kaba wan kyrshut met ia nga? Lada ym lah ban leh khia thew ia lade kum ha kata ka por te phi, la kut ei artat la ka tarik!"

"Shi u Bah Mut, shi u Bah Mut! Kein noh seh!" u Pakhuh Thapniang u kren pynkloi ban ym ai lad ia ka Wai Kapkab ban kylliang ktien, u da pynieng artat ia la u ryndang kum uba thmu ban sei ka phawar shi sur kaba kham jam "Ieh seh, ynnai ialap shaphang ia lade ba phi dei uba dang khuid uba dang sotti Ngi la iatip te baroh ba phi la bet symbai la bun sien ha ki lyngkha ki para marjan Ki sew rit ki sew samla ha kane ka shnong ruh ngi iohi ki iabit dur bha ka khmut ka khmat bad phi"

U Pynran Khmut u sei pynjrong ia la u thylliej, u da khmih sha la ki para lok da ki khmat kiba i biria "Don ka aiom ia u mrad saw kjat, bad don ruh ka samoi ia u sim ar thapniang," u ong. "Haba la poi kum kata ka aiom, ne kum kata ka samoi, u mrad u klet ba u iaid ha khyndew, bad u sim ruh um tip ba u her ha suin, baroh ar ki kylla baji bad ki thung khongpong! *Hew, hew!*" U khmih sha ka Wai Kapkab kaba la i kwah ban iaai nia, bad u ong, "Kumta, ban lait na kaba klet ia lade, u jait shynrang baroh um banse ban leh khia thew Tangba, kumta kein, mo? Lada phi pyrkhat kham jylliew, uwei pa uwei na ngi u don la ka jong ka jong ka jinglong kaba pher na ka jong uwei pat, bad dei kane ka jingiapher jinglong kaba pynmih ia kata kaba u briew u ong ka biria, ka rukom leh ka rukom kren kaba ktik, kaba pynrkhie, kaba pynphuh

mut phuh mat, bad kaba pynkhiah krat Ym dei kumta, Bah Kah ?"

"Ka dei, Bah Mut, ka dei kaba phi ong," u Kahkah u mynjur, u da phai sha ka Wai Kapkab kum uba mut ban ong ba ym donkam shuh ban iapyni nia "Nga shait ngeit ba uno uno u jingthaw uba iohi ia ka biria ha la ki jong ki jingduna u long uba phuh phum man ka por, bad uba khiah krat shi rta Langba nga lyngngoh eh ia u Bah Jali (wat la la don uba ong ba ngi ki han ngim ju lyngngoh) balei kein ba, kum ha kane ka por ruh, u shong pyrkhat jar jar kum uto uba u shait ong u tiew doh maw laiphew-- laiphew—*ah kah kah*! U doh maw laiphew aiu kumto ?"

"Na ar jingmut!" u pyniarap lem u Pynran Khmut

"Hooid, u laiphew na ar —! Em, *kah kah*! U doh maw laiphew jingmut!"

"U *tiew* doh maw, Bah Kah!" ong biang u Pynran Khmut "Ym dei u doh maw! *U tiew doh maw laiphew na ar jingmut* !"

"Hooid, Bah Mut, hooid," ong u Kahkah "U tiew doh maw laiphew na ar jingmut! U syntiew aiu kein uba jrong kyrteng katta katta kat haduh ba un da hap doh sa ia u maw ?"

"U dei u riew pyrkhat, Bah Kah, ym dei u syntiew "

"Nga shait ong ba ym dei ban shaniah matlah ha ki ktien u briew, uba pynthame ia nga ia phi da kaba ong ba u syntiew uba jrong kyrteng bad uba doh ia u maw u dei u riew pyrkhat," ong u Kahkah ha ka sur u nongbishar uba ai rai ia ka mukotduma.

"*Eh-h*, ngı ıapoı shaeı kumta ? Ngı ıakren shaphang ka bırıa, ym deı ? Hooıd, shaphang ka bırıa kaba mıh na ka leh khıa thew, ne na ka jıngtlot jong ka jınglong jıngım kı para jıngthaw U Bah Jalı u long uba tbıt bha ban ıathuh khana shaphang kane ka bynta Ngı kwah keın ban ıoh sngew kumno u Myllung jong ngı u ong shaphang ka bırıa kaba long ka sboh umshıt jong ka jıngım "

"*Tuta aı khaw*!" u pynkhuıd ryndang u Jalı Thyllıej "Kaba shu sngap ruh ka long hı kaweı ka rukom leh bırıa Nga ıahap jıngmut bha bad phı shaphang ka bırıa kaba mıh na ka leh khıa thew u brıew, bad ngam don sur da kumweı pat ban tem ne ban kynud Te, jaıt ba ngı la sngewthuh malu mala shaphang ka jınglong u brıew, kumno phı ong lada ngın ıathuh tang noh shısıen shısıen shaphang kı jıngtlot jong u kıba pynmıh ıa ka bırıa kaba pynkhıah krat?"

"Nga ngam nang ban ıathuh khana shaphang u brıew," ong u Pakhuh Thapnıang khlem da sngew rem ıa la ka jıngduna, "laıt tang shaphang ba u aı bam ıa nga bad ıa ka kynhun jong nga man ka sngı "

"Kata ka aı bam ruh ka deı ka jıngtlot u brıew," ong u Kahkah, ' namar lada um aı bam ıa ngı, ngın ym jın da la wan shong bad u Bah Jalı, phı la tıp kham bha ban ıa ngı shaphang kı jıngtlot u brıew Kumta phın hap kynud nyngkong ma phı. Shısıen ba phı la aı sur, ngı ruh ngın ıatem lang Eı mo ba lah ban tıp ha leh ka phawar u Bah Pakhuh ka deı pynban kaba thıang tam!"

Baroh kı ıamynjur lang bad u Kahkah ba u Jalı

Thylliej u dei ban ioh ia ka burom ban iathuh khana nyngkong. U Jali Thylliej u pynkhih la u ryndang shadiang shadiang, shamon shamon, u khaprip khmat de khrip khrip, khrip khrip, kum uba da khan ki kyntien aiu un sei Nangta, u ang ia la ka shyntur kumne

Ha kawei ka dong jong ka Sor Shillong, don shi jur ki samla kiba dang lah iathoh shong kurim shen La ju khot ieit ia ki u Bah bad ka Kong Ki ii uwei u tuta, bad ki hikai ia u ban kren tang shi kyntien Hadien khyndiat sngi, u tuta u la nang ban kren haduh lai kyntien Man ka janmiet, haba u Bah u la wan na jingtrei, u tuta u pdiang sngewbha ia u da kaba rwai ih nud ia ki ktien kiba u la shah hikai, kum ban pyntip de ha ka Kong ba u Bah u la wan

Hadien shi snem, u Bah u ioh pang jur kyndit kyndit, bad u khlad noh tang ha pdeng khyndiat sngi Ka Kong kaba la sngewsih kthang ia la ka jingim ka shem jingtngen tang ha u tuta uba sei ia kijuh pa kijuh ki ktien bun sien man ka sngi

Shi taiew hadien ba la tep ia u Bah, u Pastoi jong ka dong u wan jngoh ia ka Kong U mar ia kiew ha barenda, u tuta da ka sur kaba jam u pyrta napoh ka ruh, u da ong, "To-o-o ngin iadoh !"

Haba ka ioh sngew ia u tuta ba u kren, ka Kong ka ngeit ba la don mano re mano uba wan sha iing Ka plie ia ka jingkhang, bad ka iohi ia u Pastor "Wa, i Pastor!" ka ong "Ale, rung !"

"Nga dang bishar ia une u samla," ong u Pastor "U kham khor khyndiat ka ktien ka thylliej, bad nga tharai u donkam ban shah hikai kumno ban kren don

akor ha khmat ki briew "

"Hooid kein phi," ong ka Kong, "u shait kren kumto naduh mynshuwa. Ngam tip la u treh ne em ban kren da kumwei pat "

"Nga don kawei ka tuta kynthei," phai ktien u Pastor "Nga la hikai ia ka ban kren Haba ki briew ki wan ban iakynduh ia nga ha ïing, ka khublei ia ki da kaba ong, 'To ngin iaduwai !' Kam treh ban kren da kiwei pat ki ktien Nga tharai, Hep, ngan sa wan rah ia ka lashai Kan sa hikai ia une u samla kumno ban kren "

Kumta, ha kawei pat ka sngi, u Pastor u wan rah ia ka tuta jong u U tuta ka Kong u khmih sha kata ka thei tuta, bad u klet noh ban khublei ia u Pastor Ynda ka Kong ka wan mih habar, ka plie ia ka jingkhang jong ka ruh, bad u Pastor u set lang ia ka tuta jong u bad u tuta ka Kong hapoh kata ka ruh U tuta ka Kong, haba u iohi ia kata ka samla tuta ba ka wan shong lang bad u ha kajuh ka ruh, u kulmar jingmut thlim U pynkhih ia la ka met, u pynieng pynieng ia la u ryndang, u pynhap pynhap ia u, bad teng teng pat u pyiar ia la ki thapniang kum uba mut ban kynthih jling ha ka met jong ka Haba u sngewthuh ba um lah synshar shuh ia lade, u pynieng biang ia la u ryndang bad, da ka sur kaba ngam shaduh u dohnud jong kata ka thei tuta, u khroh ia ka, u da ong, "To—o—o ngin iadoh!"

Kata ka tuta u Pastor, kaba shu leh jyllieb khapngain naduh ka khyllipmat ba ka rung ha kata ka ruh, ka pynkhih ñiur ia la ka met Lieb ka peit sha u tuta

ka Kong, ngain ka khapbrip biang ia la ki khmat, bad nangta, da ka sur kaba sngew hun mynsiem jai, ka kynud, ka da ong, "*A-a-aa!* Khatduh khatwai la jubab ia ki jingduwai jong nga!"

Hadien ba ki la iarkhie sahuh baroh, u Pakhuh Thapniang u ong, "Ka khana u Bah Jali ka sngew tynnat, hynrei ngam sngewthuh kumno ka pynpaw ia ka jingtlot u briew"

"Hooid," ong u Jali Thylliej, u kohnguh artat la ka khlieh ar sien lai sien "Shi synsngap, sngew kumba ka iathuh pynban shaphang ka jingtlot jong ngi ki tuta Hynrei ngi long tang ki atiar u briew uba hikai ia ngi ban kren ia kaba u lehraiñ ban kien bad ban leh ia kaba um nud ban leh hi, khnang ba un lait na ka shah kynnoh Te, lada ka jia long ba ki ktien ba ngi kien bad ki kam ba ngi leh na ka bynta u briew ki pynpaw ia ki jingduna jong ngi, ka mut hi ba ki long ki dak jong ki jingtlot u briew

"Hynrei ngin ym iabun ktien ho shaphang kata? To, Bah Kah, phi uba la kham iaw, phi don khana aiu ban iathuh kaba pynpaw ia ka jingtlot u briew?"

Ka Wai Kapkab ka pasiaw ha u Kahkah kum kaba ai buit ia u un iathuh khana kumno U Kahkah u phai sha u Pynran Khmut, bad u ong, "Ngan iathuh khana shaphang ki briew kiba im hangtei ha Sor Laban, ne, kiba shong ha nongkyndong?"

'Ngi la iatip katto katne shaphang ka rukom im ki nongkyndong, kaba ngi iohi man ka sngi," ong u Pynran Khmut, "kumta ngin kham sngew smiej ha la ka jingmut lada ngi ioh sngew de teng teng shaphang ki

jingtlot jong ki nongsor. Hynrei, Bah Kah, kumno kem phin iathuh khana shaphang ki nongsor haba phim pat ju poi Shillong mynno mynno ?"

"U Bah Jali, uba la leit Laban la bun sien bad ki jong ka Thei, u la hikai ia nga shaphang kata kaba u ong ka Jokraphi jong ka Sor Shillong bad ki shnong ki jaka kiba mar khap bad ka," u Kahkah u jubab kum u khynnah pule uba nep jabieng "Kumta, kam da donkam ban da poi ha kano kano ka jaka ban tip shaphang jong ka"

"Hooid, phi iohi ia ka da ki khmat ka dohnud jong phi, kumba ong u Bah Jali," kynthoh biria u Pynran Khmut

"Kren, Bah Kah, kren," ong u Pakhuh Thapniang "shaphang ki jingtlot jong ki nongsor!"

U Kahkah u pynieng la u ryndang, bad u ong kumne

Ha kawei na ki dong jong ka Sor Shillong, don uwei u briew uba trei kam ha kawei ka ophis Sorkar Ki lok ki jor jong u ki khot ieit ia u u Bah Won Um ju pep ban leit trei man ka sngi ba long ophis, bad um ju pep pat ban leit khwai dohkha sha Khwan man la ka sngi shuti Katba nang mih uwei u bnai hadien uwei pat, katta u nang kham bang ban leit khwai Ka tnga jong u ka shait kren ka shait pyni ba kam long kaba i tip briew ban kyrni ha ka rah ryngwiang khlem da pyrkhat shuh shaphang ka kam bad ka iing la jong Nyngkong, u shah shkor ia la ka tnga Kham hadien pat u shem ba tang ki sngi shuti kim biang ia u Suki suki u pep trei wat ha ki sngi kibym dei ki sngi shuti ruh Ka por ka por ba, jan man la u bnai, u shah khate tulop

palat shiteng na kaba u dei ban ioh.

U Bah Won um dei uba nang ban khwai, kata, lada kabym ngat dohkha ka long ka dak jong ka jingbieit Ha kawei ka rukom, u long uba iai shah kum ki para ba iakhwai lem, kiba ngat dohkha shibun shibun Wei u la shong ha iwei i jaka, um ju khih shuh nangta haduh ban da dei ka por ba un leit phai sha ïing Hynrei shong katba u shong, bad khwai katba u khwai, u Bah Won shisien ruh um ju ngat dohkha Teng khat u thied shi synshet ar synshet na ki para lok kiba ngat kham bun khnang ba un lait ka iaphoi bad la ka tnga, bad ba un ioh iathuh de ba un jin da la wan rah kham bun lymda dei ba ki kha shi pruh ki lait noh na u khwai jong u ha ka por ba u pajut ia u ryngwiang

Ha kawei ka sngi, kumno i e, u Bah Won u ngat kawei ka khasaw kaba la shi pruh shi tda Namar ba u la kmen palat, u khreh mar mar ban leit phai noh U poi ha ïing shuwa ban sep ka Sngi U rung beit beit sha iing shet ja, u shim ia ka dohkha na ka paron, u ai ia ka ha la ka tnga kaba shu shong pyrkhat thapngor ha lyngknot, bad u ong ia ka ban sdieh ia kata ka dohkha

"Ym don umphniang shuh," jubab ka tnga u Bah Won

"*Eh-h*," ong u Bah Won, "haba ym don umphniang shuh te, to shu shet um noh kein ber tang ka mluh la biang."

"Ka mluh ruh ym don shuh "

"*Eh-eh*! Ym don mluh shuh ? Te balei tang ka mluh ruh phim leit thied ?"

"Yn don bai siew shuh."

"*Eh-eh-eh*! To, to!" ong u Bah Won ha ka sur kum

uba sngewthuh ba u la klet la bun sngi ban ai bai siew ia la ka tnga "Ngin shu shet noh kumto kein, plum plum da ka um suda, khlem mluh, khlem umphniang"

"Ban shew ding ruh ym don jingpruid shuh."

"Kane ka jingpruid ka dang don bad nga," ong u Bah Won, u da sei ia ka jingpruid na la ka pla patlun da la ka kti kadiang

"Ban shet ban tiew ruh ym don dieng shuh"

Don kaei re kaei kaba dung ngak ia ka jabieng u Bah Won ha kata ka por "Ym don shuh shi ym don shuh!" u khñium "Ei ei ruh ym don shuh!' U thep biang ia kata ka dohkha ha ka paron, bad u mih kynsan bluit shabar Bran u mareh shaphang ka surok Guwahati, u da pah, "Ym don shuh, ym don shuh!" Ha Mawlai, don kiba kylli ia u, "Shano Bah Won phi her kumne?" Khlem da phai khmat sha ki, u jubab, "Ym don shuh, ym don shuh!" Baroh shi lynter lynti shuwa ba un poi ha Khwan, u iakynduh bun ngut ki briew kiba ithuh ia u, bad kiba kylli ia kajuh ka jingkylli, "Shano Bah Won phin leit kumne?" Ka jubab jong u ia ki ka long tang "Ym don shuh, ym don shuh!"

U mar iapoi ha Dam, u Bah Won u shim ia ka dohkha na ka paron, bad khlem da phai sha kadiang ne sha kamon u bret ia ka plum ha pung Tang hadien katto katne khyllipmat, ki kynhun dohkha na ki dong baroh jong ka pung Khwan ki wan sei la ki khlieh sawdong kata ka jaka ha kaba u Bah Won u bret ia ka dohkha jong u, bad ki khmih sha u da ka khmat kaba dap da ka jingsngew nguh Uwei u khasaw ryngbah u rah ia la ka shnet sha jrong, bad u pyrta, "To un im tymmen!"

Te, ki kynhun dohkha da ka sur kaba jam, kaba

lah ban ioh sngew naduh Mawlyndep haduh Rangmen, ki jubab lang, "U Bah Won jong ngi!"

"To—o un im tymmen!" kyang biang u khasaw rangbah

"U Bah Won jong jong ngi!"

"Sa shisien shuh! To—o—o un im tymmen!"

"U Bah Won jong ngi!"

"U Bah Kah, ba u nang ban jngi ha thwei, u pnah bha u thylliej jong u haba u iathuh khana shaphang u nongkhwai dohkha," ong u Pakhuh Thapniang "Bah Mut, phi ong kumno?"

"Dei ban nang ban iathuh khana shaphang ka kam kaba iadei bad ka jinglong la jong," pynbud u Pynran Khmut "Lym kumta, ngin kum klet noh ia la ka jong ka jong ka sap kaba pynlong ia ngi ban ym pyrthuh bud ia ka rukom im kiwei pat ki para jingthaw *Hew, hew!* Ngi la ioh sngew khyndiat khynsoit shaphang ki jingtlot bad ki jingduna jong u briew uba im ha ki nongbah Kong Pali, ka la dei te phi sa ka pali jong phi ban iathuh shaphang ki jingtlot u nongkyndong "

"Kumno kein ngin iakren shaphang ki jingtlot u nongkyndong," ong ka Iong Pali, "haba ngi ruh ngi dei ki nongkyndong? Lada nga kren ei ei shaphang uno uno u briew uba im ha kane ka shnong, ka long la kumba nga thad rong pynban ia ki jingduna u Kynrad la jong Te, ngan sa shah kynnoh ba nga dei ka jingthaw kaba jler kaba khlem raiñ, bad kabym sngew nguh "

"Ka jingim jong nga jong phi ka long kabym shym la buhrieh na khmat ki para jingthaw," phai ktien u Pynran Khmut "U briew uba proh ka jabieng u la dep

pule lut ia ka shuwa ba ngin sngewthuh ia la ka long rynieng Kumta, Kong Pali, ym dei ban sngew syier ioh ngin shah kawiat ha la u Kynrad haba kata kaba ngi iakren ne ialap ka dei kaba shisha U briew, namar u dei uba khraw mynsiem, u lah ban iarkhie sahuh pynban lem bad ngi lada u tip bad u sngewthuh kumno ngi iakynthoh biria ia ki jingtlot ki jingduna jong u"

Ka Iong Pali ka shri baiñ, bad ka ong kumne

Hynnin janmiet, nga leit kai hangthie ha ïing ba shong i mei Ki trai ïing, ba ki ithuh ia nga, ki shah ba ngan shong ha dpei U kpa ka ïing iuh u shong syaid ding harud dpei, u dih duma phum shi phum, bad u buh ia la ki pohjat ha u maw byrsiew (Ngam tip kumno ba um khluit!) Ka tnga jong u ka dung pashor ha shyngkub ban ai bam miet ia ki sniang ba ki ri, ka da bah ia la i khun rit shadien Katba ka dang trei shitom kumta, kyndit kyndit u tnga jong ka u pyrta, "Ei, kmie u Kik, ale wan tap noh kane ka ja ba ka la rngat!" Nga kyndit thret bad nga lyngngoh de ngain balei uta u kpa u Kik um treh ban shim ia u jingtap khiew ja uba don hajan jong u, hynrei un hap da kyang ia la ka tnga kaba dang bun kam ha phyllaw ban wan rung sha ïing bad ban tap ia kata ka ja Nga ong hapoh lade u la jaituh haduh katno ch kein ba um mon shuh wat tang ban kner ia la ka kti ban tap ia ka ja kaba u hi un sa bam ha kata ka miet Nga la khmih lynti ba ka tang shu rung ka tnga jong u ha ïing, la khie artat ka thma ka ktien Tip ma, ka kmie u Kik da ka khmat kaba phuh samrkhie ka wan shaphang dpei, ka shim ia ka siang na tyngier, ka king ia ka ja ba kan

rngat bha ka um, bad ka tap ia ka Nangta ka pynkhih bad pynshong ryntih ia u rnga ding da ka dieng tyllaw bad ka kynran ia kata ka dieng khnang ba ka ja kan ym ing, bad ka mih biang shabar ban leit ai bam ia la ki sniang U kpa u Kik shi kyntien ruh um ong ei ei, u shu shong jar jar bad u khmih sian aiu ka tnga jong u ka leh, kumto kein kumba i Bah Pakhuh i shait khmih shain ia la ki yiar kynthei

"Nga sngew tynnat ia ki ktien pynkut i Kong Pali," ong u Pakhuh Thapniang 'Ka long kaba shisha ba ki yiar kynthei kiba leh bun kam ha phyllaw ki kham ring ia ka jingmut jong nga, bad nga ngeit ba ha u briew ruh ka long kumjuh, ki thei lud kiba smat ba sting te ki kham i phuh i lub kein ka khmut ka khmat"

"*Hew, hew*!" u wiar sngewbha u Pynran Khmut. "Khlem da iakren shaphang ki yiar kynthei u Bah Pakhuh, ne shaphang ki thei lud u briew, nga nga sngew ba ka khana i Kong Pali ka kham kren pynban shaphang ka jingstad u briew, ym dei ia ki jingduna jong u Phi i, ha ka jingiadei para briew, u briew u pyntrei kam ia la ka sap kaba pynmih ia kata kaba u ong ka rukom bate kam Kum ban ai nuksa, ka kit ka bah, ka puh ka lur, ka shah lyer ka shah slap, ki dei ki kamram ki shynrang, ka shet ka tiew, ka khlieng ka sait, kaba sar ba pynkhuid ia ka ïing ka sem, dei ki kamram ki kynthei. Ban shu kren lyngkot, u shynrang u kamai, ka kynthei ka kunai Katba ki dang iatrei beit trei hok ia la ki jong ki jong ki kamram, ka suk ka sain ka synshar ia ka ïing ka sem jong ki Shisien ba ki la pynjrong ia la ki kti sha ka kamram kiwei, ka thma ka ktien kan

pynkhynwin ia ka pyrthei jong ki Ym dei kumta, Bah Jali?"

"Haba iakren shaphang u briew," ong u Jali Thylliej, "ka nia kam ju kut U briew ruh u long kum ngi, um ju kut nia Shisien ba u la sei iwei i kyntien shaphang uno uno u briew, ita i kyntien i nang kha ia kiwei pat ki kyntien kiban pynmih ia kato kaba phi ong myntan 'ka thma ka ktien' Kata ka dei ka jingtlot jong u Shuh shuh, ka rukom bate kam u briew kaba ngi iakren myntan ka pynpaw pynban ba um long uba iohi jngai Ngan pynshai ia kato kaba phi ong nang kamai u shynrang, nang kunai ka kynthei Kumno ka kamai u shynrang kan nang heh haba ka kynthei ka shu nang kunai kat ia kaba u kamai? Ha ka pyrthei khyllah sngi jong ngi mynta te, dei ban pyntrei kam bha ia la ka kamai, lym kumta, ngin duh noh wat ia kaba ngi la kunai ruh Bah Kah, phi ong kumno?"

"Nga ong ba ka la dei sa ka pali u Bah Mut ban iathuh khana," ong u Kahkah "Naduh kaba sdang, u Bah Mut u shu kynthoh ia ki khana jong ngi Un ai lad lem de kein ia ngi ba ngin bishar ia ka khana jong u"

U Pynran Khmut u sei ia la u thylliej, bad u ong

Mynsawia, nga leit bud ia i Kong, i para u Kynrad jong ngi, sha lum. I Kong i ialam kumba shiphew ngut ki para kynthei ban shyrti ia kawei ka jaka Kine ki kynthei ki phut ia u ñiut u ñier, ia u phlang u kynbat, ki pom ia u kdait u lynnai bad ia ki dieng lung dieng rit kibym pat palat, lehse, ia ka iynieng u rangbah briew Ia ki dieng kiba la heh la jrong, bad kiba la palat ia ka rynieng briew, kim ktah satia Toi, lada ki mon, ki lah da

kaba suk ban pom ban pynngat ia kita ki dieng. Nga leit sha ka phang ba i Kong i trei, nga kyrshut la ka met ha uwei u dieng rit uba i shu ieh khlem pom, bad nga kylli ia i ha ka ktien la jong balei ba im pynngat satia ia uta u dieng. I Kong i iohi aiu nga leh, bad i ioh sngew ba nga ud nga bynñiaw kum ubym hun iaei re iaei. Kumta i ong, "O uto u dieng? Kin sa pom kin sa pynngat ki rangbah, ka dei ka kam jong ki." Mynhynnin, kumba phi kynmaw, nga leit bud ia u Kynrad jong ngi sha lum. Haba u bad ki para lok shynrang jong u ki lap ba ki hap ban pom ia ki dieng baroh kiba ki kynthei ki ieh, ki ong, "Ew, kine ki kynthei jong ngi te, ia ki dieng kiba rit kum kine ruh kim treh pynngat shuh!" Ki kynthei kiba iashyrti kham ha pajih ki iarkhie, "*Hi hi hi!*" kum kiba shah ktik na ka pohtit, bad ki ong, "Kito ki dieng? Phi uba khlain te, sa khet sa pynkyllon ma phi kein!" Kita ki rangbah baroh ki shu iashri sngewbha shdei, katba ki pyntrei kam ia la ka wait ha kita ki dieng kiba ki kynthei ki la ieh khnang na ka bynta jong ki.

"Ka khana u Bah Mut ka kham lyngkot," ong u Kahkah. "Yn iakynthoh kumno? Ha ngi ki jingthaw kiba kham rit jabieng, ka khana kaba jrong ka pynpaw ia u thylliej uba pnah. Tangba kumta kein, ban shu jrong tang ka rynieng pat ruh, khlem da wan dur ka khmut ka khmat, ka long noh pynban kumba peit ieit ia u tiew lyngskaw haba dum ba iong ka miet. Phin iohi kumno ia ka jingitynnat jong u!"

"Nga la shait ong ba u briew u nang ban kynih ban phawar namar u long uba nang ban bate kam," ong u Pakhuh Thapniang. "U Bah Mut ruh u sakhi

kumta da kato ka khana jong u. Kumba nga la phawai naduh kaba sdang, ngam iohi ba u briew u long uba tlot uba duna Kat shaba nga phai, nga iohi tang ka jingdap jingbiang suda Un da tlot shisha u briew te, ka pyrthei kam lah da wai?"

"*Tuta ai khaw!*" u tem sur thiang u Jali Thylliej Ka jingtlot ne ka jingduna ka shong eh tang ha ka jingsngew Ha u briew, kine ki long u mawpun sha ka jingkhlain bad ka jingdap jingbiang jong u. *Ahem!* Ngi sdang na ka biria, bad ngi poi sha ka pyrkhat Nga tharai ka dei ban long kumta, namar ka biria kaba shisha ha ki por baroh ka pynpyrkhat wat ia ki kynja ba im kiba rit ka jabieng kum ma ngi Te, haba ngi la pyrkhat pyrkhat shisha, ngi iohi ruh ba u briew uba heh jabieng u pyntrei kam ia la ki jingtlot ki jingduna ym tang ban pynioh ha u ia ka bor bad ka bam ka dih kaba dap kaba biang bad kaba pahuh hai, hynrei ban sei ruh ia uta uba u ong u soh jingstad Dei une kein u soh jingstad uba la pynlong ia u ban ri ban bat skhem ia ki rukom im kiba bha bad kiba dei iaroh jong u longshuwa u manshuwa, kumba la pyni nuksa u Bah Mut bad i Kong Pali ha ka khana jong ki Ngi ki mrad bad ki sim kiba la phet na khlaw ban wan shong bad u briew ngi don bok eh kein ba ngi ioh u Kynrad uba dei na ka jait ka kynja jong kiba stad bad kiba proh jabieng, kiba da tip ia kaei ban pynneh bad ia kaba kumno pat ban pynduh Nga ngeit ba ka jingstad u briew ka phalang ha kane ba ngi ruh ngi dei ka bynta jong ka jingsuk jong u ha kane ka pyrthei."

"*Kik ki rik, kik-kk*" kynih u Pakhuh Thapniang ban

pynpaw ba ym don ei ei shuh ban iaong lait tang ban iai khmih lynti ia ki jingkyrkhu kiba bha ba kin wan hap man ka sngi na ki kti kiba sbun jong u Kynrad jong ki

---

KA JINGIEIT KABA PHYLLA

"Ka Por ka wan, ka leit, bad kam ju wan phai shuh," ong u Jali Thylliej ha la ki paia lok katba ki dang iashong kai ha kawei ka step "U briew baroh, la u duna jingtip katno katno, u sngewthuh ia kata Hynrei une ujuh u briew u shait kren u shait hikai ia kajuh pa kajuh ha la u para briew, la kumba don uno re uno u briew ubym tip ubym sngewthuh ia kane ka jingshisha "

"Ym dei ba u briew u kwah ban synshar ia ka Por ?" ong ka Iong Pali

"U kwah kein," jubab u Jali Thylliej

"Kumno mo u briew u kwah ban synshar sa ia ka Por, kaba um sngewthuh, bad kaba um lah ban pynsahngeh wat tang shi khyllipmat ruh ?" ong u Kahkah

"Dei namar ba um lah kein, ba u kwah ban synshar ia ka!" ong u Jali Thylliej "Phi i, une u briew, uba ka pyrthei ka khot u rang khatar buit khatar bor, u long ha ka jingshisha uba duna buit bad uba tlot bor tam na ki para jingthaw baroh, la ki dei kiba im ba khih ha ryngkew ne hapoh um, ne kiba her ha

suin bad kiba dem halor ki tnat dieng Um lah ban synshar ia lade, kumta u kwah ban pyni ba u lah ban synshar ia kiwei pat, u shitom sat ban synshar ia la ka tnga kabym mon ban shah synshar ha u, pynban u thrang dik dik ban synshar ia ka ri bad ka jait bynriew Lah hi ban khmih lynti ba ka hima kan suk kan sain, kan roi kan par, lada kum uta u briew u synshar ia ka?"

U Pakhuh Thapniang u khmih kliw sha u Jali Thylliej, bad u ong, "Ka sem jong nga ka suk ka sain namar ba nga synshar ia ka da ka jingieit Teng teng, nga sneng bad nga sympat, ñiuma, hynrei kham bunsien nga khroh bad nga leh leit ia la ka kynhun Da kumta ki ruh ki ieit kylliang ia nga, bad ki pyndem ia lade ha ka mon jong nga Khlem ka jingieit shisha te phi, yn leit long shano ban iamih pyrthei"

"*Hew*, *hew*!" ong u Pynran Khmut 'Mynno mynno ruh ngam ju poi kynmaw ba u Bah Pakhuh u don ka sap kum u nongsain hima U briew un jin da la myntoi shibun lada u ioh por ban khmih thuh ia ka rukom synshar sem jong u Hooid, ka long kaba shisha ba khlem ka jingieit ym lah ban thaw pyrthei, khamtam lei lei haba don ka jingthmu ban tei thymmai ia kaba la rim. Ngi ki ksew ngi kham duna ia kane ka jingieit Ngi long, kumba u briew u kynthoh, kiba kuhiw Dei namar kata, lehse, ba ngi nap tang ka iadait ka iashrut para ksew ha ki aiom baroh U briew te ngi shait ioh sngew u put bikur ha ki lynti shnong ba u don kane ka jingieit, ka jinglong briew kaba phylla bad kaba jop pyrthei Tip ma, la u la shlei makna katta da kane ka jinglong kaba halor eh na ki jinglong kiba kynja briew baroh, u dang ialeh doh iap hi

sia ban pynjot bad bret sharud ia la u para briew tang ban ioh pynphong pansngiat ia ka Malade" U khmied sha u Jali Thylliej, bad u ong, "Kumno mo, u briew uba don ka jingstad bad uba sngewthuh ia ka jingkordor jong ka jingieit u sngew heh pynban ha kaba iakawang ktieh kum u Kyllang bad u Symper ?"

"U Kyllang bad u Symper ?" ong u Pakhuh Thapniang "Ki riew phylla aiu kita ?"

"U Bah Jali u ong ba ki dei ar ngut shipara kiba khlain kat u ramhah," ong u Pynran Khmut. "Hana, ha kawei ka sngi, ki iakawang ktieh kai haduh ba kin da iabitar shisha, kumta, na ka ialeh kai ki poi sha ka ialeh shisha da kaba ki iakawang maw haduh ba kin da iamong bad iamynsaw Hadien kata, ki phet noh uwei shaneng bad uwei pat sharum, bad ki kylla lum ha ka jaka ha kaba ki don haduh kine ki sngi Ka kmie jong ki ka iam kthang haba ka iohi ia la ki khun ba ki iapynmih snam para ma ki, bad haduh mynta mynne ruh ka dang jaw ummat hi"

"Pleng, u Bah Mut ruh u la shah hikai Jokraphi ha u Bah Jali!" u Pakhuh Thapniang u kynthoh, bad u mut sa ban phawar shaphang ka jingstad u tuta ban hikai jingtip shaphang ka pyrthei Khasi, haba u Jali Thylliej u kloi da ong, "Ha nga, u Kyllang bad u Symper ki long ki dak jong ka jingproh jabieng u Khasi, u longshuwa u manshuwa jong u Kynrad jong ngi Kata ka jabieng kaba proh ka shna ia ka jingieit, kaba long ka shap kaba paw shynna kaba pynshai ia ka jingstad u briew *Tuta ai khaw*! Phi dang kwah tip shuh nalor kata ? Phi i, ngam kwah ban pynrem ia ka jait

u Kynrad la jong, hynrei, lada phi pyrkhat pat kham jylliew khyndiat, phin iohi ba u briew, na ka jinglong tynrai jong u, u long uba duna ia ka jingieit kaba shisha Dei namar kata ba, haba u ialap shaphang ka jingieit, ki ktien kiba mih na ka shyntur jong u ki long kiba la shah sop spain da ka jingarsap Ha kane ka pateng jong ngi lei lei te phi, ka ktien 'jingieit' ka long tang ka latom kaba u briew u pynshad ha ka por ba u ialeh kai Kumno kein, namar kata, un batai stad ne kren shong shit shaphang ka jingieit kabym don jaka ha ka dohnud jong u ?"

Ka Wai Kapkab, kaba ju mlien ban ai nia man ka por ba ki para lok jong ka ki iabun ktien, kam shym pynpaw dak ei ei ba ka ruh ka kwah ban iashim bynta lem ha ka iasaid ka iapyni ha kata ka por Hynrei u Kahkah uba khmih bha sha ka u ithuh ba ka da pynshong nia ia kawei pa kawei ka ktien kaba u bad ki lok jong u ki la khlei, khamtam eh haba ki iakren shaphang ka jingieit kaba aisap Ynda ka la ioh lad ban kren, ka ong, "Ka jingieit ka long kaei kaei kaba ngim bit ban iakren kai ha iing ha sem, ne ban ialeh kai ha madan Ym lah ban pynhiar ne pynkiew dor ia ka namar ka long kabym lah ban khein dor Ym donkam ban ñiad rong thymmai ia ka namar ka long kaba la phyrnai lypa Kam long, kumba ong u nongiathuh khana, ka wiang rnong kaba sawa ne ka shakuriaw kaba riew shaw shaw Ka burom jong ka ka tyngshain ber ha ka jingai bad ka jingpdiang kaba mar kylliang, kaba khuid, kaba sotti, bad kaba neh rta Nga ka han long kmie nga la sngewthuh ia kata, namar ka jingim jong nga

ka la shah synshar ha ka jingieit"

U Pynran Khmut, u Jali Thylliej, bad u Pakhuh Thapniang ki shu sngap jak, ba kim don ktien ei ei shuh ban ong Ka Iong Pali kaba shong ha tyngkong iing ka shu pynkhih la ki shkor Ki yiar kynthei kiba leh bun kam ha phyllaw ki ieng khek bad ki peit seh sha ka Wai Kapkab U Kahkah u phai sha ka bad da ka mynsiem kaba sngew saiong u kyrshut ieit ia u ryndang jong ka da la ka shyntui

Kumba shi taiew hadien kane, ha ka step Synrai kaba i tynnat bha, ka Wai Kapkab ka leh tlot kyndit katba ka dang iapuh jingbam bad u Kahkah, bad ka dem noh ha khyndew U Kahkah u dem lang hajan jong ka, bad u syrpai ieit ia ka met jong ka da la ka khmut Ka Wai Kapkab kam shym lah khie shuh, bad ka dkut mynsiem noh ha kata hi ka sngi ha syndah u lok jong ka

Naduh kata ka sngi ba ka Wai Kapkab ka la khlad noh, ka pyrthei u Kahkah ka la dum tliw tliw Jar jar u shong ha shyngkub, u buhrieh ia la u ryndang hapoh la ki thapniang, bad um mon shuh wat tang ban kylliang ktien ia la ki para lok kiba sei ia ki ktien sngew lem ia u man ka por Um ioh sngew aiu ki kren, bad ki ruh kim sngew kwah shuh hi ban iabun ktien Haba u peit ia ki, u iohi ia ka khmat kaba um poi kynmaw ka dei ka jongno, wat la hadien katto katne khyllipmat u ithuh ba ka dei ka khmat ki para lok jong u U Pynran Khmut teng teng u leit sma ia u, kumjuh ruh u Pakhuh Thapniang bad ka Iong Pali ki leit bun sien sha ka jaka ba u thiah, bad, kum kiba la don ha ka kut lad, ki shu kyrngah ia la ka khlieh ba kim lah ai

jingiarap ei ei ia la u para lok U Jali Thylliej pat u shu khih khuslai shane shane, shatai shatai, ha la u siej ha jrong shyngkub, nangta u ieng shiliang kjat bad u bsuh la ka khlieh shapoh la ki thapniang U Rang bad ka Thei, kiba don ha shnong ha kata ka por, ki pyrshang ban ai bam ai dih ia u Kahkah, uba shu pynkhih beb beb ia la ka shyntur haba u peit sha ki da ka khmat kaba sngew nguh shibun eh, hynrei kaba kren shai ruh ba um mon shuh ban khih ban iaid ha kane ka pyrthei kaba la long, ha u, kaba suda khlem ka Wai Kapkab

"Balei mo Pa," ong ka Thei, "ba u Kahkah um treh shuh ban bam ban dih kumne ? Tip u pang eh kumno kein!"

"Ym dei ban sngew phylla," ong u nongrep "Kum kane ka dei ka pang jingieit Phi i, ki han ki long kiba iaieit shi lok, bad kim ju ieh noh uwei ia kawei pat katba ki dang im Teng teng, don u han ubyim mon shuh ban im haba ka lok jong u ka la khlad noh na u Phi kynmaw ba u Kahkah um bam um dih shuh naduh kato ka sngi ba ngi tep ia ka Wai Kapkab Ha u, ka jingim kaba khlem ioh pdiang ia ka jingieit ka long kabym myntoi "

Ha kata ka khyllipmat, u Kahkah u ialeh shitom ban sei ia la u ryndang napoh la ki thapniang, u pyneh ban khmih sha u Rang bad ka Thei da ki khmat kiba la jngut, u phai sha u Pynran Khmut bad u Pakhuh Thapniang kiba ieng hajan jong u, bad da kaba shitom u ong, "Khublei!" Nangta, suki suki u pynhap la u ryndang ha khyndew, bad ki khmat jong u ruh ki khapngip ngain ban ym plied shuh.

U Pynran Khmut u jlew da kaba sngewsih eh Ha ki para lok jong u, ha u Rang bad ka Thei, bad wat ha u Nongrep hi, ka sur ba u sei ka sawa kum ka sur iam briew

ha ka por sep Sngi Ka Thei ka sei jar jar ia la ki ummat, bad ka pyndem ia la ka khlieh ha ki tyrpeng u hynmen jong ka

U Rang u pyntngen ia la ka para, bad u ong, "Ngi dang khynnah eh ban sngewthuh ia ki jingsngew jong ki para jingthaw Hynrei lano lano ngin ym klet ia kane ka jingjia, kaba suit rong ksiai ia ka jingieit kaba phylla eh"

KA JINGIM KABA KUMNO PHI JIED

Teng khat ym lah khlem da poi pyrkhat shaphang ki nongshong wai ha Sor Shillong Bun na ki dei ki nongbylla sngi, kiba trei shitom, bad kiba pyrkhat khuslai man ka por hato ynda kut u bnai ki lah ne em ban siew ia ka bai wai ïing Bun ruh na ki dei kiba trei kam Sorkar, kibym da khuslai than eh shaphang ka bai wai ïing, namar ka Sorkar ka iarap ban siew ia ka Ki khynnah bad samla pule na nongkyndong, kibym ioh jaka shong ha hostel, ki hap wai ïing shi kamra ar kamra, wat la ki tip ba da kaba leh kumta ki nang kham pynkhia ia ka jingkit jong ki kmie ki kpa jong ki Don pat de kiba lieh ka kamai ka kajih, ka khaii ka pateng, kiba lah da kaba suk ban tei iing dulan paki ia lade, lada ki mon, pynban kiba kham sngew ieit sngew juh ban shong wai ha ïing ki briew, namar ki la mlien ban leh kumta la bun, bun snem. Hynrei don pat ruh kibym don ka kam ka jam kaba thikna, kiba pynlut por kham

bun sien ha kaba iathuh khana bad la ki para lok kiba kham biang, lehse, ka kam ka jam ban ia ki, ne ha kaba iaid shaneng sharum, kum kiba phohsniew ba ka kam ka ap ia uwei pa uwei u briew, bad kumta kan sa wan wad hi ia u lada um leit wad ia ka

U Donmonhi, naduh ka snem ba u leit pule ha college u shong wai shi kamra ha kawei ka ïing ha Umsohsun Wat la u dei u khun marwei ki briew kiba biang ka rep ka riang, kiba heh ka bti ka bsah, ha Ri War, u Donmonhi u khein ba shi kamra ka la biang ia u marwei, wat la u tip ba i mei i pa jong u kin ym sngew ei ei lada u la wai da ka ïing kaba ar ne lai kamra U shong hangta saw snem, haduh ba un da dep ia ka B A U dei u samla ubym ju ai daw ia ki trai ïing, ne ia ki para marjan marpa, ba kin ioh ong ei ei ia u, bad ha ka sngi ba u mih ban leit pule shuh shuh ha Ahmedabad, ki kyrkhu kyrdoh ia u la kum ba u dei ka doh ka snam jong ki hi

Mynba u dang pule ha Shillong, u Donmonhi u sngew tynnat ban iashong kai teng teng bad u Shan, uba iapule ryngkat bad u ha kajuh ka college U Shan u dei u nongrwai uba ih ryndang, bad u nongput nongtem uba tbit Bun sien u ioh khusnam ha ki jingiakob rwai bad tem kiba man ka por U dei na ka ïing kaba don lak don putit U kpa jong u u kamai na ki kam kontrak bad ka Sorkar, bad ka kmie jong u pat ka lum spah lum hajar da kaba shalan dieng sawdong sha Dkhar Ki im pahuh hai, bad ki shem sngewbha ha kaba pynhun ia ki jingkwah la ki khun, la ki long kibym shong nia katno katno. Ki shong wai ha kawei ka ïing ha Jaiaw,

bad, wat la ki la thmu la katto katne snem ban shna noh la ka ïing, kumno re ki shu kum buh teng shi buh teng na kawei ka por sha kawei pat.

U Shan u shait leh ieit leh jan ia kawei ka khynnah skul kaba ki khot ka Mar, kaba shong wai bad la ka kmie ha Riatsamthiah Ka kmie jong ka dei kaba die jhur ha Iewduh, bad da kaba shitom ka lah ban phah skul ia la ka khun, bad ban siew tista de ia ka bai wai ïing man u bnai

Haba u Donmonhi u mih kai ne u leit siew leit tda sha iew, u shait iakynduh teng teng ia u Shan bad ka Mar ba ki iaid ha surok Mawkhar. U pariah rai ha khmat jong ki, bad u shait phulia de ia ki haduh ba kin da saw ki ngab kum ka ding Teng teng pat, u iashem ia ka Mar marwei haba ka leit sha Iewduh, hynrei um ju pyrkhat ba ki khmat kiba peit sha u kum ha kita ki por ki kham phyrnai na kaba ki ju long haba ka don lang bad u Shan U Shan u shait ialap ba haba u iashong kai bad ka Mar ha ïing ba ka sah, bad u iathuh khana, ka ju ikhie kik kik, kiak kiak, da kaba sngewbha Ka Mar ka long kaba smat bad kaba ieit bha ban kynud ia ki sur ri lum, bad u Shan ruh u sngew kyreng ia lade kabym lah ong shuh haba ka treh, teng teng, ban iarwai *duet* bad u

Kumba lai snem hadien ba u mih na Shillong, u Donmonhi u la *pass* bha ia ka Final Examination na ka Institute of Business Management, Ahmedabad, bad la shim ia u da kawei ka Kompani kaba heh ha Calcutta Ha kajuh ka por, ka Mar ka sdang khreh ban ialeh ia ka P U Examination Kam ju kwah iano

iano, wat ia u Shan hi, ban wan pynwit ia ka haba ka dang khreh kot Ha ka jingshisha, la katto katne bnai, ka la sdang ban kiar na u Shan uba wan, ar sien lai sien shi taiew, ban ialap tang shaphang ka rwai ka siaw, ka put ka tem, bad ka shad ka kmen Ka tip ba um ju pule kot ha ka rukom kaba dei, bad dei na kata ka daw ba u shah bat ha kajuh shi kajuh ka klas da ki snem, hynrei um i pyrwa ne patiaw satia U rwai u siaw, u put u tem, kumba u ju leh, bad, ha kane ka bynta, ñiar ban don uba lah ban jop ia u Ki para lok jong u ki kynthoh ba u ryndang jong u u la nang kham jlih, bad ki shympriahti jong u ki la nang kham stet Kim kwah pat ban ong ba, ha kajuh ka por, u la sdang ruh, harieh harieh, ban mad shi klat ar klat ka 'iad Phareng.

Ha kawei ka sngi ba u leit kai sha ka Mar, u Shan u lap ba ka dang pynkhuid pynbeit ia ka kamra shong kai "Ani," u ong, "phi te iba la smat shisha Man ka taiew, kumne shi kumne"

"Nga lah hi khlem da sar ia ka kamra, ne khlem da ñiad ia ka pum pum na ka miej ?" ka Mar ka phai ktien ha ka sur kaba u Shan u sngew ka la kham pher na kaba u ju ioh sngew

"*Eh-h*, h'oid!" ong u Shan Bad khnang ban pynpaw haduh katno u rhem ka shadem bad u kmen ka mynsiem haba u don bad ka, u shu rkhie noh, "*He-he-he*!"

Kumba katto katne khyllipmat ki shu iasngap baroh ar ngut

"Oh," ong u Shan kum uba poi kynmaw kyndit ia kaei kaba u la klet, "nga mut ban ong ba ha kane

ka taiew, kata, la Sngi Saitjaiñ, kan don ka *jam session* ha Pinewood Nga la shim tiket na ka bynta ar ngut Ngin ialeit ho ?"

Ka Mar ka pynieng la ki shkor kum kaba ioh sngew ia ka sur u pyrjong uba wan her sha ka jaka ba ka don, khnang ba kan ioh thab ia u lada jia ba u wan thap rung ha ki shkor jong ka, bad ka ong, "Ngan leit kumno kein haba ka eksamin ruh ka la jan ? Shuh shuh, ngam pat ju mlien ban leit sha kum kita kiba phi ong ki *jam session* Ngan shu leit pynlehraiñ lei ia lade, bad ia phi ruh "

U Shan u pynrit ia la ki khmat ba u artatien la kita ki ktien kiba u ioh sngew ki wan mih shisha ne em na ka shyntur ka Mar U peit sha ka, bad u ong, "Balei phin sngew lehraiñ haba nga ruh ngan don ? Ia seh Mar, shisien shisien, yn lei ka! Phim rat da duh "

"Te kumno kein phi da kwah ban leit bad nga " ka Mar ka kem ktien pynkloi, "haba ha kitai ki snem kiba la dep baroh, phi shait leit bad la ki para lok ?"

"Ynnai iakren seh Mar ia ki snem kiba la leit," ong u Shan "Phim sngewthuh ba nga la don tiket na ka bynta ar ngut—ia phi bad ia nga—namai mynta ka kynti ngan ym iashim bynta ha ka put ka tem, ba nga khmih lynti phin wan bad nga ?"

Ka Mar ka sngap shiphang kum kaba da pynshong nia ia ki ktien ba u kren, hynrei hapoh hapoh ka sngew thut ia u ba u khmih lynti ba kan shu leh kumba u kwah "Ieh ngan da pyrkhat ho ?" ka ong, "ngan da kynjoh ktien de ia i mei Lada im ong ei ei te "

"Ka dei hi kein ban da ioh jingmynjur na la i mei," u Shan u ong pynkloi kum uba thut ia ka ba ka mut ban da pan bor na la ka kmie shano ban leit "Kumta kein, ho ?" u kren pynkut, bad u mih noh artat

Ka Mar kam shym iathuh ei ei ha la ka kmie shaphang ka *jam session* Haba u Shan u wan iakynduh biang ia ka ha ka janmiet Sngi Thohdieng jong kata ka taiew, u ithuh na ka khmat jong ka ba ka la rai ban ym leit bad u "I mei im da shait bha ha kine ki sngi," ka ong, "bad ngam lah ban ieh ia i marwei mynmiet myniong Naloi kata, ngam kwah ban wan" Ka sur ba ka sei ia kita ki ktien ka kren shai kdar ba ym don mano mano ha Sor Shillong uba lah ban pynkylla ia ka rai jong ka

U Shan u shu sngap, kum uba pyrkhat jylliew bad thew tarajur ia ki ktien kiba un sa pynmih shen Nangta u ong, "Phi i, Mar, nga la pyrkhat sani bha ia kiei kiei baroh, khamtam shaphang ia lade Sngewbha klet noh ia ka *jam session* bad ia ki tiket ba nga la thied Hynrei shah ia nga ban ong sa tang kawei— " U sngap jar shiphang kum uba la set u thylliej, bad ynda u la pynmih sur biang sa shisien, u kylli syndon ia ka pluk la ka mon ne em ban pdiang noh ia u kum u briew jong ka, ban iaShong iasah ryngkat noh bad u shi rta

Na ka dur khmat jong u, ka Mar ka ithuh shai ba u Shan u la mad um pynrhem shadem shuwa ba un wan sha ka, bad ba ki ktien ba u sei kim iadei bad ka jingmut shisha kaba u don haba u kylli ia ka kumta Ka leh kum kaba kyndit, bad kum kabym don ktien ei ei shuh ban ong da kumwei pat. Hynrei ban

ym ai lad ia u ban pyrkhat bakla ia ka jingsngew jong ka, ka ong ha ka sur kaba jem, "Shuh phi, dang kat nga, kat ia kata ka kam, kum ha kane ka por ! Ieh seh, ynnai iakren !"

U Shan u thap jngem ki ngab sep U peit kliw sha ka Mar da ki khmat kiba jngut bad kiba pynrem, ki rmiang shyntur jong u ki khih beb beb, beb beb bad u ieng kyndit joit kum uba mut ban kynrup ia ka pum. Ka Mar ka tip briew biang biang Ka tip ruh ba ha ki khep kiba kum kita, dei ki ktien kiba lah ban pynkyndit bynriew ia uba thap klet ia lade Kumta, ha ka sur kaba jai jai, bad da ki kyntien kiba ngam shaduh ka dohnud jong u, ka ong, "Nga la iaikhie lem bad phi, nga la iarwai lang bad phi, bad nga lah ruh, lehse, ban iashad sngewbha bad phi teng teng Hynrei ban iashong iasah ryngkat bad phi shi rta te, em, lano lano ngan ym jied kum ia kata ka jingim Sngewbha wat ong ei ei shuh Khublei !"

Ha kawei pat ka sngi, ka kmie ka Mar, ka tang shu la wan iew, ka ioh kyndit ka pangsuh kaba jur shibun eh

Ha kajuh ka janmiet, u Donmonhi u wan poi na Calcutta U tang shu poi ha Shillong, u leit beit beit sha Umsohsun, bad ki trai iing ha kaba u shong wai mynshuwa ki kmen ki sngewbha ban iohi ia u "Nga wan shuti katto katne sngi," u ong, "ba ngan leit shaw ia i mei bad i pa ban sah pyngngad bad nga shi por. Phi ialong kumno ?"

"Ngi ialong kumne kein kumba phi iohi ia ngi Lano phin leit sha la shnong ?" ki kylli

"Lashai mynstep," u jubab

"Kata, mynta ka miet te phin sah noh bad ngi kein," ong i kmie ka iing "Oh, phi dang kynmaw ia i kmie ka Mar ? Ito kein na iba phi shait thied jhur mynba phi dang sah hangne Im da shait da khiain bha ha kine ki sngi Myntan ruh nga iakynduh ia i hangtei ha surok bah ba i leit phai noh sha iing, i ong ba i sngew shitom ka met Sa leit peit kein ia i, ho ?"

"Haba i pang kumta te, Kong Heh," ong u Donmonhi, "yn ialeit peit kein"

Ka Mar ka kyndit thret haba ka iohi ba dei u Donmonhi uba wan rung ha kamra shong kai "Wa, i Don !" ka ong ha ka sur kaba pynpaw ba ka shadem jong ka ka la thap kyndeh, ka da klet noh de ba don katto katne ngut ki para marjan kiba wan shong pynshngaiñ lem ia ka. "Mynno phi wan poi ?"

"Mynhynne," ong u Donmonhi. "I Kong Heh i ong ba i mei jong phi i pang I long kumno ?"

"Mynhynne, i wan sha iing dang kham shai I mar iapoi, i leit beit beit sha la jingthiah. Mynta i i shitom, ka dawai ba i dih ruh kam i iarap ei ei Ale!" Ka Mar ka ialam ia u sha ka kamra ba thiah ka kmie jong ka. "Mei," ka ong, "i Don !"

Ka kmie ka Mar ka pyrshang ban phuh samrkhie Ka mut ban khie, hynrei u Donmonhi um shah U shim ia ki kti jong ka, bad u kyndit ba ki khluit kum ka um thnam U peit sawdong ia kata ka kamra thiah, kum uba khmih lynti ban lap ia ka daw jong ka jingpang hangta hapoh kamra, bad hadien katto katne khyllipmat, u ong, "Kong, ngam dei u doktor, bad ngam tip phi pang

aiu Hynrei kane nga tip, bad kata ka long ba phi dei ban leit sha hospital kumne kumne. Em, sngewbha wat kren ei ei " U phai sha ka Mar, bad u ong, "Nang pynkhreh ia i mei jong phi, ngan nang leit wad taksi ma nga " U mih kloi lan ban leit wad taksi na surok bah, bad tang hapoh shiteng kynta u la lah ban iarap pynrung ia i kmie ka Mar ha hospital ha Jaiaw Ki doktor ki ialeh shitom katba lah ban wad bad lap ia ka daw jong ka jingpang, ki da kylli da tohkit na ka Mar kumno i kmie jong ka i shitom ha kita ki sngi, nangta ki ai ki dawai kuli ba in dih, bad ki ong ia ka Mar ba kan ap ia la ka kmie ha kata ka miet

Ha kajuh ka por ba u Donmonhi u ialam ia i kmie ka Mar sha hospital, u Shan u poi tiap ha Pinewood hotel Shuwa ba un rung shapoh, kawei ka samla kynthei ka wan ieng ha khmat jong u, bad ka ong, "Ei, Shan, sngewbha seh ialam lem ia nga shapoh "

U Shan um shym kynmaw ba u la iakynduh teng ia kata ka samla, hynrei u kynmaw pat ba u don tiket na ka bynta ar ngut, kaba um kwah ban pynsep ei Nalor kata, u don ar spah tyngka ha la ka pla, bad u tharai ba ym don kawei pat ka kabu kaba kham bha ban ioh ialeh kmen leh sngewbha ban ia kata kaba pdiang ia ka jingkyrpad jong kata ka samla Hynrei ban pynpaw ba ka don ka por ban pdiang bad ka por ban kyntait, u ong, "Oh, phim don para lok seh mo uban ialam ia phi ?"

"Em," jubab kata ka samla, ka da wiat sianti artat

"Phi dei iei?" u kylli biang

"Nga dei kato kein kaba phi tip kum ka Ngamtip," ka Ngamtip ka ong ha ka sur kum kaba pynkynmaw ia u ia ki

sngi kiba la leit "Hynrei balei kein phi da kwah tip katta katta haba phi ruh phi wan warwei ?"

U Shan um da sngew myntoi ban jubab ia kata ka jingkylli, ne ban dang iabun ktien shuh hangta habar U shu wiat muiñ, bad u ong, "Nga don bok eh ma nga kein, ba nga iakynduh ia phi kumne, Ale!" bad u khring artat ia ka Ngamtip sha kamra shad

Kata ka miet ka long kawei na kiba phylla tam ha ka jingim u Shan Hynrei ngi kwah ban ong tang katne, ba u Shan bad ka Ngamtip ki mih noh na Pinewood shuwa ban wai ka *jam session*, bad kim shym la leit phai sha la ki jong ki ïing tat ynda la dum ha kawei pat ka sngi

U doktor rangbah uba wan jngoh ia ki nongpang mynstep u rung ha ka *private ward* ba i kmie ka Mar i thiah U khmih ia ki kot ki sla, u sngap kumno u thied snam u tied, nangta u phai sha ka Mar, bad u ong, "I mei jong phi te iba la don bok sat! Lada phi la slem sa tang kumba shiteng kynta hynne mynmiet, tip kein—! *Eh-h*," u phuh samrkhie ia i kmie jong ka, u da ong, "naduh mynta, da kynmaw noh ho? Haba phi pang phi jhia kumno kumno, wan mar mar sha hospital "

Ka Mar kabym shym la ioh thiah baroh shi miet, ka dap ka shadem bad kam shym lah ban ong ei ei U tang shu mih u doktor bad ki *nurse* na kamra, ka dem khrup ha jingthiah pang ka kmie jong ka, bad ka iam Ka kmie jong ka ka buh ia la ka kti kamon ha ka khlieh la ka khun, kum kaba sngewthuh ia ka daw balei ka khun jong ka ka pynmih ummat kumta Baroh ar ngut, shi kmie shi khun, kim shym tip ba u Donmonhi, da ka

jingtip bad jingmynjur ki doktor bad ki *nurse*, u shong ap miet lem ha kawei ka kamra kaba ki ong ka *waiting room*

Hadien shiphew sngi, haba ka kmie jong ka ka la koit, ka Mar ka khreh ban leit siew ia ka bai sumar ha ophis hospital Ka phylla eh ban shem ba la don uba la siew ia ka *bill* jong ki Shuh shuh, kam nang ang wat tang shikyntien ruh haba u rangbah ophis hangta u pynphai noh sa san spah tyngka kiba la kum ai tam

Shi bnai hadien kane ka jingjia, ha kawei na ki kot khubor kiba mih man ka sngi na Calcutta, ha ka *Personal Column* jong ka, lah ban iohi ia kine ki kyntien

La pyndep ia ka jingiathoh shong kurim ha pdeng i Mararti bad u Donmonhi ha *St Paul's Cathedral* mynta ka sngi, ha kaba iadon lang ki kmie ki kpa bad ki lok ki jor jong ki, kiba kyrkhu kyrdoh, bad kit bok kit rwiang ba kin im suk im sain, bad ba kin iaroi parum pareh

Ha kawei pat ka sngi, ki para lok jong ka Mararti bad u Donmonhi, ha Riatsamthiah bad ha Umsohsun, ki pule ia kane ka khubor da ka mynsiem kaba kmen shisha shisha

---

HA KA STEP KHRISMAS

Ka lyer Khrismas ka la sdang ban beh ha Sor Shillong katto katne sngi shuwa ban poi ka arphew san tarik u Nai Nohprah Naduh kiba dang khynnah haduh kiba la san la rangbah, ka mynsiem ka sngew kmen, bad ka kwah ruh ban leh kmen Bun ki iing ki sawa da ki jingrwai Khrismas Ki samla ki leit rung ha iing ki para samla ban iarwai da kaba sngew kmen ia ki jingrwai Khrismas halor ki jingtem jingput kiba sngew tynnat Kiba la don khun don kti pat ki shem sngew-bha ha kaba peit ba ki khun jong ki kin phuh kin phyrnai ka riam ka beit, ka khmut ka khmat, ha ka sngi Khrismas, bad kumjuh ruh ba ka bam ka dih kaba kham kyrpang kan biang kan dap ia ki, bad ia ki para lok jong ki, ha kata ka sngi

Mynba ki dang samla, u Dip bad ka Diap, kumba long lem ki para samla, ki long kiba sngew tynnat ban iashim bynta ha ki jingleh kmen Khrismas. Naduh ba ki la iashong kurim pat kumba shiphew snem mynshuwa, ka rukom rakhe Khrismas jong ki ka la kham pher. Ki don la ka jong ka iing ha Nongthymmai, bad namar ba kim don khun la ki jong, ha man la ka sngi Khrismas ki kmen eh ban khreh bam kyrpang na ka bynta ki khun jong ki para jong ki baroh ar ngut

U Dip u long uba smat ba sting ka leit ka wan, bad khlym ju pynsyrwa ei ruh ia la ka por. U trei bun jait ki kam, naduh ki -kam kontrak, kat kiba u ioh ei, bad ka Sorkar, haduh ka shalan sying bad synsar sha Dkhar. U pyndap pynbiang ia la i mei i pa kiba shong ha Lait-

umkhrah, bad u peit u i ruh ia ki knue ki kpa ka Diap, kiba shong ha Jaiaw, ym namar ba ki da donkam shisha ia ka jingiarap jong u, hynrei namar ba ka ai jingkmen ia u ban leh kumta

Ka Thiangmon ka dei ka nonghikai skul rit kaba shong marjan iing bad ki jong u Dip Mynba u Dip u dang samla, ka Thiangmon ka leh juh leh jem bha ia u Ynda u la shong kurim ruh, u Dip u dang khein ia ka kum ka para lok ka para maijan kaba u bad ka Diap ki sngew tynnat ban iakren ban ialap ha iing ha sem

"I Mei i phah ktien ba ngin ialeit sha Jaiaw shibit," ong ka Diap ha kawei ka sngi "Nga tharai i la khreh aiu re aiu "

"Nga tip i Kyiaw i khreh aiu," ong u Dip "Mynta ka dei ka *Christmas Eve*, ym dei ? Nga ngeit i la shet jadoh, namar lashai in khmih lynti sa ia ka ja pulaw ynda i wan ialam ia ki khun i Hep shane "

"Khmih shane," ong ka Diap, "kum mynta ka sngi, i Pa i shait leh kmen ha ka rukom kaba kham pher. Ngam kwah ba phin shah pynshoi ha i "

"*He he he*," u Dip u rkhie sngewbha "Man ka snem, phi pynkynmaw ia nga ia kajuh pa kajuh Ngam lah ban pynrem ia i Kthaw iba la tymmen, ha kane ka liang, bad iba tip ia ka pyrthei kham bha ban ia nga " To, to, na ka bynta jong phi, ngan ialeh pyrshah ia ki jingpynshoi jong i, bad nga ngeit ba i ruh ia ym pynshoi than eh ia la u pyrsa kurim. Toi, teng khat, nga kum pyrkhat ngan long kumno lada ngan ngop ha ki jingpynshoi jong i "

"Dip!" ong ka Diap ha ka sur kum kaba phoi ia u

"Lada phi shah pynshoi shisha ha i Pa shibit, ngan ym khublei Khrismas ia phi lashai!"

U Dip u phuh ka khmut ka khmat, bad u rhem ka shadem ba um lah khlem da kynmaw bad iohi biang kumno ka Diap ka khublei Khrismas ia u man ka snem U shim ia ka na ka tyi peng jong ka bad u kdup ieit ia ka, u da ong, "Yn ym don mano mano ba lah ban pynshoi ia nga katba nga dang khmih lynti ia ka khublei Khrismas jong phi ia nga!"

Ha ka jingsngew u Dip, ka jingim ka long kaba thiang shisha shisha haba ka jingsuk jingkmen mynsiem ka synshar ia ka ïing ka sem I Kmie ka Diap i rkhie sngewbha haba i ioh pdiang na la ka khun nyngkong shi riam ki jaiñ kup jaiñ sem thymmai, bad u Kpa jong ka ruh u phuh sawhuiñ haba u Dip u ai ia u kawei ka *jacket* kaba i tynnat Ka Diang, ka para ka Diap, bad ki khun jong ka ar ngut ruh ki ioh pdiang ia ki jingai sngewbha kiba kordor na ki kti jong ka hynmen jong ka

"Pyrsa," ong u Kpa ka Diap, 'lashai dei ka sngi Khrismas, bad phin sa iabun kam bun jam ha la iing Katba i Kmie bad ki khun ki nang khreh bam, kumno phi ong lada phi bad nga ngin iakhublei Khrismas noh mar mar shi klat ?"

"Ieh phi Kthaw, ieh," ong u Dip "Phi tip ba ngam ju khublei Khrismas iano iano kumba phi ong Nangta, ngi tang shu la dep bam, ngin ialeit phai noh sha ïing, bad phi tip hi ba ngan ym nud ban ñiah ia ka kali lada nga la mad wat tang shiteng pawa ruh ia ito iba phi ong myntan "

U Kpa ka Diap u shu peit sha u Dip da ki khmat

kiba ong ba u la duh ia ka jingkmen kaba khraw tam kaba kiba bun ki nongleh kmen shi tyllup ka pyrthei ki iabeh ban ioh kum ha kata ka miet Hynrei hapoh la ka mynsiem pat u sngew sarong ban tip ba u ioh ia u pyisa kurim uba kum u Dip

U Dip bad ka Diap kim shym ioh ban leit phai sha la iing kumba ki mut Ka Diap, ka Diang bad ki khun jong ka, lem bad ki kmie ki kpa jong ki, ki iarwai ia ki jingiwai Khrismas da ka mynsiem kaba kmen, katba u Dip pat u nang pynhap sur lem ha u ksai jong ka *Spanish Guitar* Ka por ka iaid stet ki khlem da sngewthuh haduh katno, bad ynda ki la peit ia ka ki shem ba ka la dap la lai baje mynstep

"Ani," ong ka Diap, "la jan kynih u syiar du! Mei, Pa, ngin ialeit noh Ieh u Bah bad ka Thei kin wan lang noh bad ngi mynta Sa iawan kein lashai hei, nga mut lashibit -sha iing, ho ? *Merry Christmas!*"

Ka lyer kaba khiiat har har ka beh ia ka Sor Shillong ha kata ka miet Ha ka por ba u Dip bad ka Diap ki leit phai sha la iing, ka Sor ka la sdang kynjah, wat la kawei ar ki kali *private* kiba kit ia ki kynhun kiba rwai ia ki jingrwai Khrismas ki dang iaid Ka Jeep ba u Dip u ñiah ka don ki jingkhang kiba bha na baroh ar liang Baroh saw ngut—kata, u Dip, ka Diap bad ki khun ka Diang— ki shong ha ka jaka shong kaba ha khmat, bad ki kynud da kaba kmen ia ka jingrwai 'Miet ba khuid, Miet ba jar jar " katba ka Jeep ba ki shong ka nang ler ha surok

Ki tang mar iaieh shadien ia ka Khyndai Lad, ki iohi ha khmat jong ki, hamar khongdong surok, ia kawei

ka Jeep kaba la pynher stet, kaba tur beit beit sha ka phang jong ki kum kabym shah synshar hano hano "Kiar, Dip, kiar!" ong ka Diap da ka sur kaba kham jam, bad kaba la lam tieng Ki ktien ba ka kren ruh ym pat lap ba kut, kata ka Jeep kaba her lamwir ka tynrah hak ia ka Jeep ba ñiah u Dip U Dip u poi kynmaw tang kumno ban pynsahngeh ia ka kali jong u, shuwa ba un ioh thiah jar

"Dip, Dip!" ka Diap ka kyang, katba ka kynrup ia u U Dip um shym jubab, hynrei ka um syaid kaba bit ha ki sla kti jong ka ka iathuh ba u tnga jong ka u la mynsaw jur Ki shu iadon bok ba lait na u Dip, ka Diap bad ki khun ka para jong ka kim shym lei lei, hynrei ka jingkiuh bad ka jingkyndit ki la pyndait thah ia ka met jong ki Ki khun ka Diang, kiba dang rit, kim nang kren wat tang shi kyntien ruh, kiba pli ki shu khynñiuh that shi that, namar ba ki la khriat palat, bad ba ki sheptieng de

Kata ka Jeep kaba wan tynrah ia ka Jeep u Dip ka kynran dien bad ka leit ieng ha kawei pat ka liang surok, bad u nongñiah u pynlip noh ia ka ding jong ka Katba kiba iadon hapoh jong ka ki nang iarwai jam "Sngap ki angel ki iarwai, Khubor sngewbha jong U Trai " kawei ka kynthei ka hiar na kata ka Jeep bad ka wan sha ka phang ba ka Jeep u Dip ka ieng, ka da kren ha ka sur kaba pynrem, "Phi bakla ma phi, phi bakla ma phi!" Ha ka jingshai jong ki sharak surok, ka Diang ka peit ia kata ka briew, bad haba ka ithuh ba ka dei ka Thiangmon, ka para marjan jong ka, kam nang kren wat tang shi kyntien ruh Kam lah pat ban ong la ka Thiangmon ka ithuh ne em ia ka tang ha ka jingshai jong ki sharak surok, khamtam

haba ka don hapoh ka kali kaba dum, hynrei ka iohi ba ka leh kum kaba kyndit haba ka la khmih don mano hapoh, katba ka lyer kaba sma hek hek ka mih na ka shyntur jong ka

"Ale noh kloi, ioh lap ba wan u pulit," ki para lok jong ka Thiangmon ki khot ia ka Ka Thiangmon ka leit phai sha ki kum ka briew kaba ruma, ka kiew halor ka Jeep, bad ki phet noh bak

Ka Diap ka pynhiar ia ki khun ka Diang hai ud surok, ka pynthiah beit ia u Dip ha ka jaka shong kaba ha khmat, bad ka hiar na kata ka Jeep Ha kata ka por, kawei ka kali Ambassador ka iaid nangta Haba kiba shong ha ka ki iohi ia ka kynthei bad ki khynnah kiba rah la ki kti, ki mut ban pynieng ia la ka kali, hynrei haba ki iohi pat ia ka Jeep kaba la poi sharud surok, ki pynher stet noh ia ka kali jong ki kum kiba phet iap na u hati khlaw Sa shiphang, kawei pat ka kali ka wan iaid, hynrei kata ruh ka leh kumjuh "Ah, ko Blei Trai Kynrad!" ka Diap ka kyang da ka sur kaba kthang "Ym don nong Samaria shuh seh mo uba bha hangne ha Sor ?"

Kum ban jubab shai kdar ia kata ka jingkyang pait dohnud jong ka, ba, hangno hangno ba ki briew ki don, hangta ruh don u nong Samaria uba bha, sa kawei pat ka kali ka wan iaid nangta Ka ieng khek, lai ngut ki samla shynrang ki hiar na ka bad ki leit sha ka Diap, bad haba ki la sngewthuh ia kaba la jia baroh, ki kit mar mar ia u Dip sha Civil Hospital Kloi lan ruh ki leit rah khubor sha kiba ha iing jong ki, bad ki wan ialam de ia ki da la ka kali sha Hos-

pital Ka Diap ka shaniah ha la ka Kmie, ka Diang ka kdup ia la ki khun, katba ka step Khrismas kaba ai jingkmen ia ka pyrthei ka lap ia ki ha pdeng ka jingsngewsih kthang

U Dip u kyndit byniew biang ha kata ka janmiet sngi Khrismas U shu sngap jar jar katba ka Diap suki suki ka iathuh ha u ia kaba la jia baroh U khapngip ngain ia la ki khmat bad, hadien katto katne khyllipmat, kiba ha ka Diap ki long la kumba da ki kynta, u ong, "Ong ia i Thiang ba ngam kwah ba in wan jngoh ia nga hangne, bad ba ngan sngew nguh shibun eh ia i lada in ym pynkynmaw ia nga lano lano shaphang kane ka jingjia" U shim ia ki kti ka Diap, bad u syrpai ieit ia ki, u peit sha ka da ki khmat kibym don jingbuh nud ei ei iuh em, hynrei kiba phyrnai pat da ka jingmap bad ka jingklet U wiat muiñ ia la ka tnga, bad u ong, "*Merry Christmas* !"

Ka Diap kaba la lah ban synshar ia la ka jingsngew baroh shi sngi, kam sngew lah kun shuh, bad ka iam bheh

---

U SHONGBHA

Haba ka Lyiur ka la kut bad ka Synrai ka la poi, ka sahit bneng ka la sdang khuid bad ka lyer pyngngad ruh ka la sdang ban beh hir hir, kaba pynkynmaw ba ka aiom ot ka la jan, bad ba ki nongtrei kam baroh, la ki korbar ia la ki kam la jong, ne ki pyniaid ia ki kam kontrak bad ka Sorkar, ki dei ban kham iatrei shit rhem ban pyndep ia ki ha ka por kaba biang U Shongbha kum u kontraktor Sorkar, u shim bun jait ki kam kontrak na ka Sorkar kum kaba shna surok, kaba tei iing, kaba pynioh ia ki mar bam mar dih na ka bynta u paitbah, bad ia ki dawai ki dashin ia ki hospital, bad kaba pyndap pynbiang ruh ia ki jingdon-kam kiba man ka sngi jong ki ophis Sorkar ha Shillong Ha ka jingpeit jong ki briew baroh kiba tip bad ithuh ia u, u Shongbha u dei uwei na ki kontraktor kiba paw khmat tam ha ka jylla baroh kawei Ki lok ki jor, ki Ophisar Sorkar, bad ki para kontraktor jong u baroh, ki khot ieit ia u u Bah Rit Shong U phong ia ka khmat kaba phuh samrkhie baroh shi sngi, katba u dang peit, bad ki Ophisar baroh kat kiba u iadei kam ki shait kren danda ba u phuh samrkhie kumjuh wat ha ka por ba u ioh thiah ruh. "Haba la rung u Bah Rit Shong," uwei u Ophisar u ong, "ka kamra baroh kawei ka phuh kum ka per syntiew kaba i tynnat"

Ka tnga jong u, kaba kyrteng ka Ailamon, ka don ka mynsiem kabym sngew hun ban shaniah tang ha ka kamai u tnga jong ka, ym namar ba ka thrang ban lum lak lum putit, hynrei ba kam sngew shngaiñ satia ba

ki kam kontrak ki long kiba suk ban ioh man ka por "Ka tyngka u kontraktor ka leit ka wan," ka ong ia u Shongbha haba u ong ba u kwah ia ka ba kan peit kan i tang ia ka ïing ka sem "Te, lada jia ba kata kaba leit ka kham bun ban ia kaba wan, yn ialeit shim ram naei ?" Kumta ka plie kawei ka dukan ha kaba ka die bun jait ki tiar ki tar, ki mar ki mata, khamtam eh ki jingbam kiba u briew u hap bam man ka sngi, bad ki jingdonkam jong ki khynnah skul ha la ki jing-pule Ym don mano mano ba la iohi ba ka khmat jong ka ka kup ia ka dur kaba i sngewsih mynno mynno Kumba u tnga jong ka u phuh rymmuiñ ha khmat ki briew, ka ruh ka wiat rymmoiñ ha khmat jong ki Uwei u para kontraktor u kynthoh, "Ki ngab u Bah Rit Shong ki saw kum ka tiew Diengsong, bad ki jong i Kong Ai pat ki ih kum ka Tiew Lasubon Ki syntiew ki dang iap stai, hynrei ka khmat jong ki baroh ar ngut ka nang i ryum ka nang i thiang katba ki nang iaw ka rta "

U Shongbha bad ka Ailamon ki don ar ngut ki khun, u shynrang uba nyngkong, uba kyrteng u Shimtihun, bad uba dang shu lah pyndep ia ka jingpule Doktor ha kawei ka Medical College ha Delhi, nangta bud pat sa ka kynthei kaba ki kyrteng ka Bandamon, kaba dang shu dep ia ka B A na ka North Eastern Hill University Kine baroh ar ngut ki dei, há ka jingiohi ki briew, ki samla kiba pynkmen pynsarong ia la ki kmie ki kpa, kiba shem jingkmen ryngkat ha kaba pynhun ia ki jingkwah jong ki, kiba long borabor kiba shong nia

Ha ka Sngi Saitjaiñ kaba ar jong u Naiwieng jong ka snem kaba la dep, u Shongbha bad ka Ailamon ki

iashong syaid sngi ha barenda iing la jong ha Laitumkhrah Ha kata ka sngi, baroh ar ngut ki ialeh khia thew phylla kumno re U Shongbha u leh kum uba lynga, u buh ia la ka kjat kamon halor la ka lbong kadiang, nangta u pynhap ia ka bad u rah pat ia la ka kjat kadiang halor la ka lbong kamon Kumta shi kumta u leh katba ka Ailamon ka shu peit sha u teng teng, tangba kam shyim kren ei e'

Hadien katto kane por ba ki iashong jar jar kumta, u Shongbha u pynbeit ia la ki kjat, bad u ong, "Kmie u Shim, kumba nga la ong hynne mynmiet, nga la ngiah shisha shisha ia kane ka kam kontrak Man ka por hap leit shim ram na Bank ban ioh siew bainong ia ki nongtiei Ka peisa ka tyngka ka leit ka wan ym sngewthuh sngewthaw kumno kumno Nga la mut la bun sien ban ieh noh ia kane ka kam, hynrei nga sngew shitom pat ban sdang da kawei pat, namar, kumba phi tip, ngam don ka met kaba koit ba khiah ha kine ki khyndiat snem, bad, nalor kata, ka rta ruh ka la iaw, bad kam ai lad shuh ban sdang thymmai da kawei pat Ngan leh kumno ?"

Ka Ailamon ka peit lieb sha u, ka sngap shiphang, bad ka ong, "U Shim, ngi sngewthuh, u la bit la biang na ka bynta ia lade, hynrei ka Bandamon ka dang leh khyllung, wat la ka *la pass* B A , bad kam pat sngewthuh ia ka dor shisha ka kamai ka kajih. Kata kam da pher than, namar ngin lah hi ban pynhun ia ki jingkwah jong ka Kumta, ngam kwah ba phin dang pynshitom shuh ia lade kumba phi la ju leh baroh shikatta "

"Te, ngan leh noh kumno te?"

"Ban shu ieh noh lut kyndit kyndit ia ki kam baroh," ong ka Ailamon, "kan ym long kaba bha, kawei na ka bynta jong phi hi shi met, bad kawei pat na ka bynta jong ngi lang baroh Phi phim lah ban shong khlem trei khlem ktah, bad lada phi leh kumta, phin nang khuslai ar shah, bad kata kan nang pynsniew ia ka jingkoit jingkhiah jong phi Ia ngi lang pat ruh, ka bha ba phin pyntrei kam ia la ki kti ki kjat, ba ka pang ka jhia kan ym ioh rung, bad ba nga bad ki khun ruh ngin suk ngin kmen ban iohi ba phi shait phi khlain Trei i kam iba malu mala, ita bad ka dukan ki la biang ban pyndap pynbiang ia ngi"

"Phi kren ym tang kum ka Kmie u Shim, hynrei kum u Doktor de uba da tip ka dawai aiu nga dei ban dih Hooid, ka dei kaba phi ong Tangba, ym lah phi Kmie u Shim khlem da pyrkhat balei kein haduh mynta ruh ngam pat lah ban kunai ei ei na ka bynta la ki khun La arphew san snem nga la trei kam kontrak ka jait pa ka jait, pynban, kumba nga la ong myntan, ka tyngka ka shu wan shu leit khlem singewthuh Lymda dei ba phi la ioh ei ei ha kaba pyniaid ia ka dukan, tip—!" u Shongbha u sngap noh, bad u khlem da pynkut ia kaei kaba u mut ban ong

"Tip phi pyniaid kam da kumno eh kein mo," ong ka Ailamon, "ba ki jingtrei na kiba phi dei ban ioh nong da ki hajar kawei kawei, bun sien ki kut tang ha kaba shu iabiang sbiak ka jingioh bad ka jingpynlut! Lehse, don bun ki jingbakla ha ka jingthew?"

"Em, Kmie u Shim, em! Ka jingthew ka beit ka

biang, ki *bill* ki beit ki biang, ka jingsiew ia ki ruh ka beit ka biang Hynrei— "

' H'oid ?"

"Imat ki la beit than, ki la biang than, ba kim lah shuh ban ai jingioh nong ia nga

"Toi ki kam kontrak kim ju kham pynduh nong, ngi tip ia kata Ki paia lok jong phi ruh bun kiba iaioh bing bing Phi pat, tip na ka daw aiu kein mo ba phim lah ban ioh kuinba ki paia kontraktor jong phi ki iaioh lem ?"

"Ym don daw, Kmie u Shim, ym don daw," u Shongbha u kylliang ktien kum uba la kham shong shit "*Eh-h*, nga mut ban ong ki don bun ki daw balei ki kam kiba nga trei kim ju kham pynioh nong satia ia nga Hynrei kan myntoi aiu ia ngi ba ngin khyllie kitab ia kita ki daw ?"

"Ka lah ban ym ai jingmyntoi ei ei ia nga ia phi, hynrei kan iarap ba ngi lah ban tei ia ka nongrim ïing kaba kham bha kham skhem na ka bynta la ki jong ki khun "

U Shongbha u phai sha ka liang ba ka tnga jong u ka shong, u iohi ha ka khmat jong ka ia ka dur kaba i syier, u wiat muiñ kum uba mut ban pynshngaiñ ia ka mynsiem jong ka, bad u ong, "Phi la tip, Kmie u Shim, ba nga dei u briew uba shait phohsniew, h'oid, uba shait phohsniew ia kiei kiei kiba i tynnat bad kiba pynkmen mynsiem Nga shait sngew tynnat ban iohi ia ki khynnah ba ki iarkhie ki ialeh kai, ba ki samla ki rwai ki siaw, bad ba kiba kham rangbah ki sneng ki kyntu ia kiba kham khynnah, ne ki biria bad iathuh khana sngewbha Sngew hun ka mynsiem haba phi tip ba phi long ka bynta jong kum kata ka jingim, wat la ju don kiba ong ba

kum kata ka rukom phohsniew ka long kaba mynsaw "

"Phi kren kum u riew pyrkhat, kan jin da la bha lada phi la rung ha ka *politiks*"

"Phi kren kumno kumta, Kmie u Shim ? Ym ju don jaka ha ka *politiks* ia u riew pyrkhat, ne, kaba kham dei, ia uta uba ki tymmen ki ong u tiew doh maw laiphew na ar jingmut Phi tip bha ia kata Ñiuma, nga ngam dei u tiew doh maw laiphew na ar jingmut, hynrei kam mut pat ba nga la duna jabieng katta katta kat haduh ba ngam lah shuh wat tang ban pyrkhat khyndiat khynsoit Mynba ngi dang ialeh ban ioh ia ka jylla ri lum la jong, ki nongialam jong ngi ki kular ban pynlong ia ka ka jaka kyrpang kaba phuh bad kaba i tynnat, ha kaba ma nga ma phi bad ma ngi lang baroh ngin ioh mad ia ka rukom synshar ba la pynieng nongrim ha ka hok, bad ngin ioh ruh ban iabeh ban kamai ia ka hok, *da ka hok* Kata ka long ka jingangnud jong ka jait bynriew, bad ka jingkhmih lynti jong kiwei pat ki jait bynriew Kane ka jylla jong ngi ka la dap khatsan snem, hynrei ka hok ka dang sah hi tang ka jingangnud Ka jingim jong nga jong phi kam lah ban ieng tang ha ka jingangnud"

Ka Ailamon ka sngew ba lada kan dang bteng ia ka jingiakren shaphang ka jingangnud jong ka jait bynriew, u tnga jong ka un nang iai said iai pyni ha ki kyntien u riew pyrkhat Kumta khnang ban iapoi noh biang sha ka pyrthei la jong, ka ong, "Te, phi mut ban leh aiu mynta ka sngi ?"

"Nga dang mut hi ia kato kaba ngi dang iakren myntan, bad kaba ngim pat pynkut, kata, ia ka kam kontrak, bad lehse, kat ban da sep ka Sngi shibit, nga la lah ban rai

yn leh kumno Ehe, ngi iapyrkhat khuslai balei katne katne shaphang kata ka shibit bad ka lashai la jong?" U wiat muiñ ia la ka tnga, bad u ong, "Mynta ka dei ka sngi shuti bad, kumba phi ong, ngi dei ban pynsting ia la ka jingmut khnang ba ka jingkit jong ngi ruh kan sngew sting, bad da kumta ngin ioh ka met kaba koit ba khiah bad kaban pynkmen ia phi ia nga Ka bneng, phi iohi, ka khuid kdiar kdiar Khreh ngin ialeit bam lyer noh sha Sohra Ynda phi iohi ia ki um kiba rymphum jong ka Nohkalikai bad ka Nohsngithiang, bad ia ki them kiba jylliew kiba dap da ki dieng kiba jyrngam, phin sa ong pleng, haduh katno ka Mariang ka long kaba i tynnat"

"U iiew pyrkhat, imat, u la da kylla myllung," ong ka Ailamon, ka da ieng aitat "Ngan da leit song ja, ho? Ngin da iarah sha de, ioh ka jia ba ngi wan phai ynda la miet"

Ka mar iarung ka Ailamon sha ïing, ka Bandamon kaba ong ba ka leit donkam ha ïing ki para marjan ka wan phai "I Mei im don ne Pa?" ka ong

"I don," ong u Shongbha. "Khun, ngi mut ban ialeit kai sha Sohra Phin wan bad ngi?"

"O—O—Oo!" kynud ka Bandamon "La slem ngam ju poi Sohra shuh Ngin leit peit em Pa, ia ka Kshaid Nohkalikai bad ka Kshaid Nohsngithiang? Don bok ka leit slap jur kumto ha katai ka taiew, nga tharai ki wah ki dang bun um Nga ieit eh ban khmih ia ki um haba ki noh rymphum"

"Hooid, nga ong kumjuh, hynrei i Mei jong phi i ong ba nga kren pynban kum u Myllung"

"I Mei te Pa, phi la tip hi kein i shait kren kumno," ong ka Bandamon "Nang shong, ho Pa? Ngan nang leit khreh bam ma nga ?"

"I Mei jong phi i don ha ïing shet ja Khie, leit iarap ia i"

"Hooid, Pa O, ngin iarah camera em Pa ?"

"Hooid "

U Shongbha u don kawei ka kali Ambassador kaba u thied kumba arphew snem mynshuwa U ñiah hi ia ka, bad u hikai ñiah de ia ka Bandamon haduh ba kan da tbit bha. Ka kali, wat la ka la kham rim, kam ju pynthut mynno mynno ia ka leit ka wan jong u Ka shakri ia u ha kajuh ka rukom kumba ka la shakri ia u ha ka sngi ba u thied ia ka '*My dear old Amba*!" u khot ieit ia ka, haba u kwah kren Phareng teng teng

Kata ka sngi ka long, katba u Shongbha u kynmaw, kawei na kiba u sngewbha eh ha ka jingim kontraktor jong u Ka bneng ka jngum bad kam don lyoh, bad ka lyer Synrai ka beh sngew tynnat hir hir, ka shoh ieit ia ka khmat jong u bad jong ka Ailamon, kiba shong ha khmat, bad ka shu pasiaw sngew tynnat ha ki shkor ka Bandamon, kaba shong hadien, bad kaba pynleit jingmut sha ka kot khubor ba ka pule

"Ka khubor aiu phi pule, khun ?" ka Ailamon ka kylli ia la ka khun.

"Ym nang ong shuh phi Mei," jubab ka Bandamon "Nga rah hangne saw tylli ki kot Khubor Khasi; baroh na ki ki kren shaphang ka jingtlot ka Sorkar ban synshar, shaphang ka jingkhlain jong ka jingiakhih ki samla pule, shaphang ka bam sap bad ka pynbam sap— "

"Phi la klet ia kawei kaba donkam eh," u Shongbha u knieh ktien "Kata ka long ka jingjyllei u Mynder, bad ki jingma kiba har rukom kiban mih na kata Kito kiba phi la kdew myntan, khun, lait noh kaba khatduh, ki sdien ldui kum u kyieng ha u Mynder!"

Ka Ailamon ka phai sha u Shongbha uba peit beit sha khmat, bad ubym phai sha kadiang ne sha kamon haba u ñiah kali, bad ka ong, "Kumno ka bam sap ne ka pynbam sap kam sdien ha u Mynder?"

"Ieh, Kmie u Shim," ong u Shongbha, "ich, ngin ym iatai nia ei ei shaphang kata, ioh phi ong ba nga kren *politiks* pynban Kum u kontiaktor, nga la tip katto katne kumno ka bam sap ka wan mih, bad kumno ka bam tyngka ka wan jia Kynmaw ho khun, phi bad u Bah jong phi, ba lano lano phim dei ban knei ia la ka kti sha kaei kaei kabym dei ka hok jong phi Shisien ba phi la ktah bad shim ia kano kano kabym dei la ka jong, ka kti jong phi kan pyut kumba bam u ñianglyngkut Bad haba phi la ngat kum ha kata ka lanot, ka jingim jong phi ka la per, bad ka la hiar dor Ka thiah ka dem phin ym ioh kaba suk, phin peit mat mynmiet ha la jingthiah, bad phin kohnguh samthiah mynsngi kat haba phi shong U briew baroh phin sngew la kum uba peit mat dong suda ia phi Wat ju jied ia kata ka jingim, kaba i phuh habar bad kaba bam pong shapoh. Te, khun, sa kaei shuh phi lap ha kito ki kot khubor?"

"Imat ki kren ruh shaphang ka jingsngew syier ka leit ka wan, ka shong ka sah"

"Kata ruh ka sdien hi ha uto u Mynder Hynrei

kum kaba la ioh ia ka kyrdan B.A , phi dei ban da bishar bha ia ki jingthoh ha ki kot khubor, ban pule *ha pdeng* ki lain, ne *ha lyndet* ki lain, kumba don kiba ong Hynrei ynnai iakren ia kata kum ha kane ka por Kaba nga mut ban ong ia phi ka long kane Lada phi khmih bha ia kito ki jingthoh, phin shem ba ka ktien "Khasi" ka la nang duna ha kaba la pyndonkam ia ka Hooid, ka la nang duna! Nga sarong ba nga dei u Khasi, i Mei jong phi hangne ruh, nga ngeit, i sngew kumjuh, bad nga kwah ruh ia phi, khun, phi bad u Bah jong phi, ban ym pynrit dor lano lano ia kane ka kyrteng, ka kyrteng kaba kdup ia u dohnud jong ka kamai ia ka hok da ka hok Dei ha u ksai jong ka hok ba ka jait bynriew ka sdien, bad kan iai neh kumta katba kam pat bthat ia uta u ksai Nga shlan ban kren kumne ha phi, khun, namar haduh kane ka khyllipmat ruh, ngam pat ju mlien—bad i Mei jong phi i tip—ban pyndonkam ia ka atiar jong ka bam sap ne ka pynbam tyngka ha ka jingim jong nga."

Ka Bandamon ka sngew kynduh shibun ia ki ktien u kpa jong ka. Hooid, kam pat ju klet ba la bun, bun sien, naduh ba ka bad u hynmen jong ka ki dang rit, haduh ba ki la samla ruh, u kpa jong ki u shait sneng shait kraw ia ki Kum ha kita ki por, u ban jur ha ki ia ki jingkyrkhu kiba mih na kaba im ka jingim kaba beit kaba hok, kiba ki lah ban ioh wat la ki im ki khih ha ka pyrthei kaba lah ban buh ia ka sharud Ka sngew kumba ka iohi biang ia la u kpa ba u pynshlur ia ka bad ia u hynmen jong ka, u da ong, "Haba phi iakynduh ia kata kaba phi ong ka jingsniew, tur

sha ka bad kura ia ka bad huk bad hak haduh ba kan kyllon Haba ka jingpynshoi ka wan khroh ia phi, lymbub ngak ngak ia ka sha khap, ne theh da ka peisieh kaba khluit ha ki khmat jong ka Kumta kin phet iap hi na phi Hynrei horkit hordang wat ju ialang lok bad ki" Ka wiat muiñ, bad haba ka jngoh shabai na ka jaka ba ka shong, ka iohi ba ki lah da poi ha Laitiyngew, bad ka ioh sngew ruh ia la u kpa ba u pynmih sur kumne

Ia, ia, *my dear old Amba,*
Kit ia nga sha ka shnong Sohra
Ka khun jong nga, i kmie jong ka,
Dik dik ki thrang ban leit bad nga,
Ryngkat bad pha, sha ka shnong Sohra
Ia, ia, *my dear old Amba'*

Haba u Shongbha u la kut kaba kynud, u shu wiat rymmuiñ ia la ka tnga bad ia la ka khun, kibym lah shuh khlem da iarkhie sngewbha lem kum kibym ju ioh rkhie shuh la kham slem Ka *dear old Amba* jong u ruh, kum kaba sngewthuh shisha aiu u trai jong ka u kwah ia ka ban leh, bad kum kaba la kloi ban pynhun ia ka moh jong u, jai jai ka kit ia ki haduh ba kin da poi ha Mawblang.

Ki iashong kai kumba shi kynta ha Mawblang bad, namar ba ki la sngew thngan, ki iabam jasong artat hangta. Ka Bandamon ka phuh ka kmen katba ka peit da bishar ia ka Kshaid Nohsngithiang na Mot u Ngam, ki ngab jong ka ki ih saw huiñ ha ka jingkhluit jong ka Sngi, bad u shñiuh jong ka u ieng u hap ha ka khlieh jong ka katba ka lyer na tiai ka Kshaid ka wan shoh ha ka khmat jong ka U Shongbha da kaba sngewbha

u pyndonkam ia la ka Camera ha kaba shon dur ym tang ia ka Nohsngithiang, hynrei ia la ka tnga bad ia la ka khun, bad ia lade ruh "Ym don ka khana kaba kham bha kaban sah jingkynmaw ban ia ka dur ba la shon da ka Camera," u ong "Katai ka kshaid kaba phi iohi ka lah ban kylla ha ki pateng kiba hadien, hynrei ka dur jong ka kumba ngi la shon mynta kan ym kylla"

"Kan ym lah phi pa ban long kumta," ong ka Bandamon, "namar katai ka kshaid ka la long kumtai naduh mynhyndai kulong"

"Tip kein khun," u Shongbha u phai ktien, "ka dei ne em kaba phi ong Kathie ka them ka lah ban ym pat don naduh kata ka por kaba phi ong ka 'mynhyndai kulong' Ka lyer, u slap, bad ki um mian pa mian ki bam ia ki maw jem bad ki kit ia ki dew met shathie sha ri thor naduh kaba sdang ka pyrthei haduh ba kan da long them kumne kumba ngi iohi mynta Nangta, lada ka Ramew kumno re kumno ka thut ka phoi na ka bynta kano re kano ka daw, ka lah ban pynkylla dur ia kane ka sla khyndew kham kloi ban ia kaba ngi lah ban shu antad."

Ym slem hadien kane, ki iamih noh na Mawblang bad ki iakiew sha Sohra neng ban leit jngoh sa ia ka Kshaid Nohkalikai Kim shym da iabun ktien ha kaba khmih ia ka, bad ynda ki la iawan biang sha Sohra neng, ki thied lai nat ka kait na iew bad lai bitor ka ngap na kawei ka dukan, bad hadien kata ki ia leit phai noh sha Shillong

Naduh ba ki mih na Sohra ka Bandamon ka la shoh

samthiah Kam sngewthuh ba ka la ioh thiah tat haduh ba ka ioh sngew ia u kpa jong ka ba u kynud sngew thiang

Ia, ia, *my dear old Amba,*
Mynta ba ngi la wan na ka shnong Sohrà,
Ia, kit ia nga sha la ka jong ka jaka,
Hooid, kit ia ka khun bad i kmie jong ka,
Kit ia ngi lang sha la ka jaka ka puta
Nga ieit ia ki, bad nga ieit ia pha,
Kumta kit ia ngi lang sha la iing la jaka,
Ia, ia, *my dear old Amba,*
Ia, ia—*dear—old—Am*!

Ha kata ka por, ki la poi ha shiliang ka jingkieng Umtyngar Ka Bandamon ka sngewthuh ba la don kaei re kaei kaba pher, kaba la ngat ha u kpa jong ka Ka khmat jong ka, kaba phuh da ka jingkmen haba ka sngap ia ka sur u kpa jong ka, ka blad kynsan blaid "Pa, Pa!" ka khot ha ka sur kaba jam, ka da pyrshang ban ieng na ka jaka ba ka shong. Ha kajuh ka khyllipmat, ka Ailamon ka phai sha la u tnga, bad ka iohi ba ka khmat jong u ka la kylla stem "*Stop* ka kali, Pa! *Stop it*!" ka Bandamon ka kyang da ka sur kaba la lam tieng U Shongbha u ioh sngew ia ka sur la ka khun ba ka sawa kum ha ka jingphohsniew Da kaba shitom sat u lah ban pynieng ia ka kali ha pdeng surok, bad ban pynsahngeh ia ka engine "Sngew tlot!" u ong ha ka sur kaba jem, bad u ioh thiah jar ha ka tyrpeng ka tnga jong u

Baroh ar ngut, ka Ailamon bad ka Bandamon, ki tip briew biang biang, bad kim shym pyni dak ei ei ba ki la don ha ka kut lad "Mei," ong ka Bandamon,

"phi bat skhem ia i Pa, ngan ñiah ma nga ia ka kali!" Ka hiar kloi kloi nadien, bad ka wan shong ha khmat, ban shimti ia ka kamram u nongñiah kali Ka pyrshang katba lah ban ñiah kham stet, hynrei ka sngew kumba ka shim por da ki kynta ban poi ha Mylliem, ha Hynñiew Mer, bad ha San Mer "Ia, ia, *dear old Amba*!" ka ong, ynda ki la rung ha jingkieng Umshyrpi, bad sa kumba ar minit nangta ki poi tiap ha Civil Hospital

Mar mar la rah ia u Shongbha sha kawei ka *private ward* Katba ki doktor bad ki *nurse* ki nang khmih ia u hapoh, ka Bandamon bad la ka kmie ki shu shong khuslai thapngab habar Tang ha pdeng khyndiat por, ka khubor ka la sawa ha Sor Shillong ba u Bah Rit Shong, u kontraktor uba ki nongtrei bai sngi ki ieit bad uba ki briew ki burom, u shitom jur ha hospital Bun, bun na ki ki wan iabeh sha Civil Hospital ban wad jingtip u long kumno Ki khublei ia ka Ailamon bad ka Bandamon, bad ki iaap lem ban pynshngaiñ ia ki

Shi kynta hadien ba la pynrung ia u Shongbha ha kata ka *private ward*, shuwa ban kem iong rein, ki doktor ki mih noh na ka kamra bad ki iaid beit beit sha khmat kum kibym iohi iano iano Kawei na ki *nurse* ka khot ia ka Ailamon bad ia ka Bandamon. Ki mar iarung shapoh kamra, ki briew kiba ieng habar ha barenda ki ioh sngew ia ka jingiam kthang kaba dung ngak ia ki baroh, bad kaba pynjaw ummat lem brup ia shibun na ki

*****   *****   *****   *****

Shi taiew hadien ba la tep ia u Shongbha, ka Ailamon bad la ki khun (u Shimtihun uba wan kloi kloi u tang

shu ioh khubor ba u kpa jong u um don shuh, bad ka Bandamon) ki iashong syaid ding ha kamra shong kai U Shaiphar, u hynmen u Shongbha, bad uba long *advocate*, u don ryngkat bad ki, bad u nang peit bniah ia ki kot ki sla baroh kiba u para jong u u la buh bha Baroh lai ngut, shi kmie shi khun, ki shu iashong jar jar, teng teng ki pynphai la ki khmat sha u Shaiphar, la kum kiba ong ba ka jingim jong ki ka shong ha kaei kaba un lap ia kaba u wad

"Mei," ong u Shimtihun, "ngan hap leit phai lashisngi Ngan pyndep ia ka *housemanship* ha kaba kut kane ka snem, kata sa tang shi bnai shiteng Nga tang shu dep, ngan sa wan noh shane"

"Balei khun phi kwah ban wan phai sha la shnong?" ka Ailamon ka kylli ia u "Phi la ioh ka lad ban leit pule shuh shuh sa ha AIIMS phi tang shu dep ia ka *housemanship* Haei phin ioh ka kabu kaban kham bha ban ia kane?"

"H'oid kein, Bah," ong ka Bandamon kum kaba kyrshan ia kaba ka kmie jong ka ka ong "Phim dei ban khuslai na ka bynta jong ngi I Mei in pyniaid ia ka dukan, kumba i ju leh, nga ngan iarap ia i, bad ngan peit ngan i de ia ka iing ka sem Shuh shuh, lada phi don ha Delhi, ngin sa ioh lad ban wan jngoh ia kata ka nongbah, la kumno kumno, shisien shi snem."

"Ngam sngew lah te Mei ban shu ieh ia phi shane tang ar ngut, para kynthei," u Shimtihun u phai ktien "Pasan, phi ong kumno?"

"*E—ehem*!" u Shaiphar u pynkhuid la u ryndang. "Hooid, nga iahap jingmut bad i Hep. Ha Delhi, phin ioh ka lad kaba kham bha ban phuh ban phyrnai, bad

ban pyndon burom ia la ka kyrteng Ka sharak ka pynshar ia ka kamra namar ba phi theh ia ka umphniang sharak hapoh jong ka. Lada phi theh da ka um, kata ka sharak kan ym meh lano lano"

"Hooid, Pasan, ngan leh kumba i Mei bad i Hep ki kwah"

"Hep," ong u Shaiphar hadien khyndiat por "U Bah Rit um shym don kino kino ki kot ki sla kiba pyni ba u la kunai ne kynshew ei ei na ka bynta jong phi Kine kiba nga lap ki pynpaw pynban ba u la kit ram shibun shuwa ba un khlad noh"

"Wur wur wer wer i la phawer kumta ha kato ka sngi ba ngi ialeit sha Sohra," ong ka Ailamon Ka Bandamon ka pyndem la ki khmat sha tbian U Shimraihun, ubym pat bniah shaphang ka kamai ka kajih u kpa jong u, u shu peit seh sha la ka kmie

"Sngap mo?" ong biang u Shaiphar ha ka sur kum uba swar ia ki sakhi ki arliang manla ha kashari, u da bat ia iwei i kot iba rit ha la ka kti "Kane ka Bank Pass Book ka iathuh ba ha ka Sngi Thohdieng jong katai ka taiew, kata, shi sngi shuwa ba un khlad noh, u Bah Rit u la shim *overdraft* na Bank hynñiewphew san hajar tyngka"

"Hynñiewphew san hajar tyngka!?" ka Bandamon ka kyang ha ha sur kum kaba la shah kynthah ha u synrem, ki khmat jong ka ki at la kum kiban mih noh shabar na la ka jaka shong Yn ioh kslar, ioh rupa naei kiba lah ban iarap ia ngi ban ioh siew ia kata ka ram?"

"Hooid," ong ka Ailamon, "im banse ban shim *overdraft* namar im don ei ei shuh bah siew bainong ia ki nongtrei I shait leh kumta man ka por ba im ioh ban ai ia ki

bill ha ka por kaba biang, ne haba ki slem ban siéw ia ki"

Baroh saw ngut ki iasngap jar shi phang Nangta u Shimtihun u pynieng ia la ka khlieh, bad u ong, "Ban siew ia ka ram kaba kat kane, ngi donkam ban da shim ram na uba lah ban ai ram Hynrei ngim don ei ei ban buh bynda lait tang kane ka ïing ba ngi shong, bad ka kali i Pa Ia la ka ïing ngim dei buh bynda Ka kali te, kumba ngi long mynta, ka la kylla sha uta uba ki ong u hati lieh'

"Phi mut ban ong ba ngin die noh ia ka kali i Pa? Ka *dear old Amba* jong i?"

U Shimtihun u phai sha ka Bandamon bad u ithuh na ki khmat jong ka ba ki ktien jong u ki la pynthut ia ka jingsngew jong ka "Nga shu ai jingmut kein Hep," u ong, "namar ngi hap iapyrkhat kumno ngin siew ia ka ram ba i Pa i la kit na ka bynta jong ngi Te Pasan, i Mei i la kren myntan shaphang ki *bill* Dang don ki *bill* kiba i Pa im pat shym ioh leit ai sha ophis?"

"Ngam lap kot lap sla ei ei kiban kdew ba don ki *bill* kiba dang sah teng," ong u Shaiphar "To ieh, ngim banse ban pdiang ba ka ophis ka la siew lut ia ki *bill* baroh. Ban hun ka mynsiem, ngan sa leit wad jingtip na ophis lashai ka sngi Hynrei kane," u shim ia kawei ka kot kaba u buh kyrpang kham hajan, "ka dei kaba ai jingkmen khyndiat khynsoit. U Bah Rit u la *insure* ia lade ar lak sanphew hajai tyngka, u la siew biang por ia ka *premium* kaba man u bnai la arphew snem mynta Ngan peit ba ka LIC kan siew dep ia kaba phi dei ban ioh baroh hapoh shi bnai, la kumno kumno"

U Shimtihun bad ka Bandamon ki shu iaang katba ki iapeit seh para ma ki Ka Ailamon ka shu ong, "I la leh ia kane la kum iba la tip lpa kan jia aiu ia i"

"Em, Hep," u Shaiphar u knieh ktien, "ym dei ban sngew khuslai kumta Ka jingim jong nga jong phi kam shong ha ka nusip, kumba don kiba tharai, hynrei ha ka mon U Nongbuh U Nongthaw jong ngi Te, nga tharai— " Um shym lah ban pynkut ia kaei kaba u mut ban ong, namar ha kata ka por don uba tied ia ka jingkhang

U Shimtihun u ieng bad u plie ia ka jingkhang Ar ngut ki rangbah kiba i don burom ki rung bad, ynda ki la iakhublei mar kylliang, ki shong

"Nga don shabar shnong la kumba ar taiew," uwei na kita ki rangbah u ong, "bad nga dang wan phai na Calcutta hynne mynsngi Nga da kyndit shisha shisha ban tip shaphang u Bah Rit Shong Nga iasngewsih lem bad phi," u kren ia ka Ailamon, "ha ka jingduh jong phi bad ki khun jong phi ia u kpa jong ka iing, bad nga kwah ban ong ba kane ka jingduh jong phi ka long run ka jingduh jong nga hi bad ka Department jong nga"

Ka Bandamon ka pasiaw mian mian ha la u hynmen ba uta u rangbah u dei u Ophisar heh, uba shait ai kam kontrak ia u kpa jong ki.

"Nga mar iapoi mynhynne, bad nga tang shu tip shaphang u Bah Rit Shong," uta u Ophisar u kren biang, "nga la ong ia ka ophis jong nga ban peit la ki dang don ne em ki *bill* jong u kiba ym pat shym la siew dep. Ka ophis ka ong ba don sa shiphew tylli ki *bill* kiba

ka dang eksamin, bad ka *total* jong ki ka long— " U phai sha la u para lok, bad u ong, "Katno kumto?"

"Shiphew lak laiphew khyndai hajar hynñiewspah hynñiewphew tyngka!"

Ka Ailamon bad la ki khun ki shu ang, katba ki peit sha u Ophisar bad u para lok jong u Ynda ka khubor ba ki ioh sngew ka la ngam ha ka jingmut jong ki, baroh lai ngut ki pyndem ia la ka khlieh bad ki ñiad noh ia ki ummat kiba wan mih ha ki khmat jong ki U Shaiphar u phai sha u Ophisar bad u kohnguh la ka khlieh ar, lai sien ban pynpaw ba um phylla ei ei ban ioh sngew kum ia kata ka khubor.

"Nga sngewthuh ruh ba don katto katne ki *bill* jong u Bah Rit Shong kiba dang sah ha kiwei pat ki *Department*," uta u Ophisar u ong biang, "tangba kim da dei kiba heh. Ngan sa pynpeit lem ba kita ki *Department* kin *pass* kloi ia kita ki *bill*. Nangta, don ruh katto katne ki jingtrei kiba ngim pat ioh thew, kiba u Bah Rit Shong u dang pyntrei, ngin sa pynkhuid lut kham kloi ia kita kiba phi dei ban ioh."

Ha kata ka por, ka Bandamon ka mih noh na ka kamra shong kai

"Te, Kong," u Ophisar u ong, "kumba nga la ong mynhynne, ym dei tang ma phi bad ki khun jong phi kiba la duh ia u Bah Rit Shong Nga bad ka *Department* jong nga ngi la duh ia u briew uba ngi shaniah tam eh, bad, mynta ba um don shuh, ngam tip—iano pat—ngan shaniah!"

"Ngi sngew nguh shibun, Bah, ia phi," ong u Shaiphar, "ba phi la wan rah ia kane ka khubor kaba pynsyaid

mynsiem ia ngi, khamtam eh ia i Hep bad ki khun jong i. Kawei ngi shu kwah ban tip, la u Bah Rit u dang dei ne em ban siew ei ei ia ka Department jong phi na ka bynta kano kano ka *advance* kaba u la shim."

"Phi, Bah Shai," ong u Ophisar, "phi swar la kumba kane ka kamra ka dei ka kashari U Bah Rit Shong um ju pan bad um ju shim *advance*, ka *running bill* ruh um ju ai Ka dor jong ki tiar kiba ka Department ka la ai ruh, la khate na ki *bill* jong u, bad kaba sah kaba i Kong in dang ioh ka long katto kumba la iathuh da u *Accountant* jong nga myntan Tangba phi, da peit bha kein ia ki kot ki sla jong u Ngan ym phylla lada u la kit ram ha ka por ba u khlad noh, namar nga tip ba u shait shim *overdraft* na Bank Te, kaba donkam ka long ban ioh kloi ia ka *heirship*, ne *succession certificate* na u nongbishar Phi tang shu ioh, wan rah ia ka sha ophis jong nga, bad ngin sa siew dep ia ki *bill* jong u Bah Rit Shong"

Ha kata ka por, ka Bandamon ka wan rah sha ia u Ophisar bad ia u *Accountant* jong u

"Ngin ym shong slem ho Kong, ba la miet ?" ong u Ophisar katba ki dang iadih ia kata ka sha "Te, shuwa ba ngin mih, nga kwah ban ong sa kane. U Bah Rit Shong u shaniah ia ki ophisar jong nga. Kumba ki thew ia ki jingtrei jong u, kumta u pdiang. Ki ruh kim ju pynheh ne pynpeit ia ki jingtrei jong u, bad kim ju khmih sha u da ki khmat kiba i sianti. Shi *square metre* ha u ka long shi *square metre* ha ngi, bad shi *cubic metre* ha ngi ka long shi *cubic metre* ha u Em, Kong, ngin ym ioh shuh lano lano u kontraktor

uba—kum u kpa—kı khun ȷong phı! Te, to ho? Ngın ıaleıt noh shuwa Iashong suk shong saın, ngın sa ıashem pat"

Ynda u Ophısar bad u *Accountant* ȷong u kı la mıh, u Shaıphar u ong, "Ha u Bah Rıt, ka peısa kam ju neh Ka leıt ka leıt, ka wan ka wan, namar u pyntreı kam ıa ka La arphew san snem u la treı kam kontrak, naduh ka por ka Sorkar Assam, pynban u shaıt ong ba um ȷu don peısa wat tang shı haȷar ruh ha la ïing U tıp ba ha kano kano ka por ba un keın noh ıa ka treı kam kontrak, ka peısa kaban wan phaı sha u kan kham bun ban ıa kaba u la pynlut Deı ha kata ka ȷıngsngewthuh ba ka mynsıem ȷong u ka suk ka kmen shı lynter ka ȷıngım ȷong u Mynta ngı la sngewthuh ba ka ȷıngıoh nong ȷong u ha kıne kı arphew san snem ka long kaba phın sa ıoh kumba uto u Ophısar u la pynshaı"

Ka Aılamon ka ıeng kyndıt ȷoıt na ka mula ba ka shong, ka rung sha la ka kamra thıah, bad ka wan rah ıweı ı kotsada ha ïba la thoh aıu re aıu "Nga lap ıa kane ha ka Kot Jıngrwaı ha kane ka Sngı U Traı ba la dep," ka ong, ka da aı ıa ıta ı kotsada ha u Shaıphar "Ngam da sngewthuh bha ı thoh aıu, kumta nga tyngkhap bıang ıa ka ha kaȷuh ka ȷaka,"

U Shaıphar u khmıh ıa kı ȷıngthoh ha ıta ı kotsada, nangta u peıt, sha kı baroh laı ngut da kı khmat kıba tyngshaın da ka ȷıngsarong, bad u ong, "Sngap, ngan pule:

'125286	Surok	88736 00
225286	Surok	129328 00
325286	Iıng	87422 00
427286	Iıng	166067 00
		471553 00T
504386	Surok	100300 00
612386	Surok	73350 00
		645203 00PT
721586	Iıng	68260 00
821586	Iıng	99292 00
		812755 00PT
922686	Surok	106680 00
1022686	Surok	120335 00
		1039770 00GT'

"Phı sngewthuh ka mut aıu ?"

"Kı deı kı *bıll* ı Pa kıba dang sah ha ophıs u Ophısar," ong ka Bandamon, kı khmat jong ka kı phalang da ka jıngkynmaw ıeıt ıa la u jong u kpa

"Hooıd," ong u Shaıphar, "ngı donkam shıbun kı nongtreı kıba kren ıa kaba shısha, kum uto u Ophısar, bad kıba trei hok ruh ıa la ka kam Da kumta kane ka jylla jong ngı kan roı bad ıaıd sha phrang Sngap sa kane

"Sep	(1)		..	120333 00
	(2)	..	..	5667 00
	(3)	..	..	46000 00
				172000.00'

"Hep, ngam artatien ba ngin sa ioh lut ia kine baroh kiba u Bah Rit u la kamai na ka bynta jong phi U Bah Rit u kynshew ia la ka jingioh ha kaba pynlut ia ka ha ki jingtrei jong u, khnang ban pynlong ia ka jingim jong phi kaba shngaiñ bad kaba suk ha ki sngi kiba hadien U ai jingkhein thik pa thik ia la ki jong ki kam, bad u ioh ia ka nong katba kum ka jingkhein ba u la ai, kaba beit kaba biang, bad kaba ai jinghun ia u bad ia ngi lang baroh"

U Shimtihun, uba la shu sngap jar jai la kham slem, u ong, "Kito ki dak jingkhein ba i Pa i thoh shaphang kadiang ki mut aiu?"

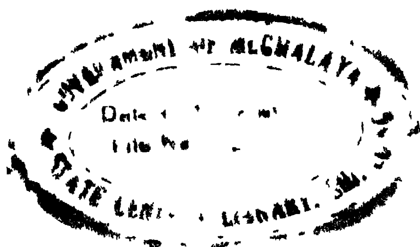
"Nga tharai ki dak kiba nyngkong—1, 2, 3 ter ter haduh 10—ki iathuh sa katno tylli ki *bill* kibym pat shym la siew dep ki dang sah," ong u Shaiphar "Ar tylli ki dak kiba bud ki kdew ia ka tarik ha kaba u Bah Rit u leit ai ia ki ha ophis u Ophisar U dak uba bud ia kata ka tarik u thew ia u bnai, bad ar tylli ki dak kiba khatduh ki mut ia ka snem Kumta kam long kaba eh ban sngewthuh ba haba u Bah Rit u thoh '821586 ïing 99292 00' u mut ba u la leit ai ia ka *bill* shna ïing kaba Rs 99,292 00 ha ka 21 tarik u Bnai May jong ka snem 1986 bad, ha kata ha ka sngi, don phra tylli ki *bill* jong u kibym pat shym la siew dep da ka ophis"

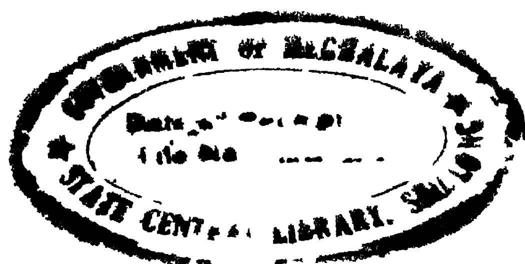
" 'GT' ka mut *Grand Total*, mo Pasan?" ong ka Bandamon, ki khmat jong ka ki phyrnai kum ki khlur ba ka ioh lad ban pynshai lem ia ka jingmut jong ki jingthoh u kpa jong ka "Hynrei 'PT' pat, ngam tip ka mut aiu."

"*Progressive Total*!" ong pynkloi u Shimtihun, u da

wiat samrkhie ia la ka para

Ka Bandamon ka peit sha u Shimtihun, ka phai sha la ka kmie, bad ka khmied la ki khmat sha u Shaiphar, kum kaba bishar ia ka jingmut jong ki Nangta, ha ka sur kaba pynsngew kynduh ia ki baroh, ka ong, "Pasan, lano lano ngan ym shah ia i Mei bad ia i Bah ba kin die ia ka *dear old Amba* i Pa !"

STATE CENT LIBRARY.